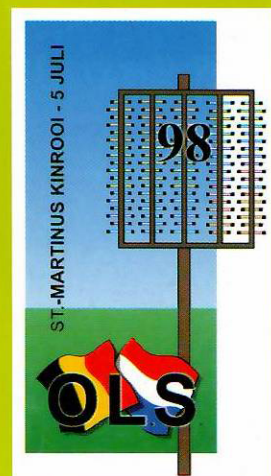

Nr. 39 - Juni 1998
10e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk NLG 6,-

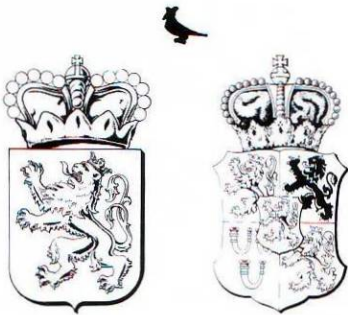
LIMBURGS SCHUTTERSTUJDSCHRIFT

BRAND IMPERATOR
HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
rekeningnr. 12.22.15.125
Postbank rekeningnr. 2878343
België: Gemeentekrediet van
België Agentschap Kinrooi,
rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Druk

Drukkerij Limburgsche Post
Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden.

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

De VZW Oud-Limburgs Schuttersfeest 1998 en schutterij St.-Martinus leggen momenteel de laatste hand aan hun OLS. Een OLS dat tot in de puntjes verzorgd moet zijn, want er staan dit jaar op het OLS-feestterrein de nodige plechtigheden te gebeuren.

Allereerst zal Drs. Frans Wolters officieel geïnstalleerd worden als President van de OLS-Federatie. Vanaf zijn benoeming in maart is de heer Wolters elk weekend druk in de weer geweest om acte de présènce te geven bij schuttersactiviteiten in onze beide provincies.

Ook aan het 35-jarig bestaan van de Stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (SAS) zal tijdens het komende OLS ongetwijfeld aandacht worden geschonken. Tijdens de komende Limburgse Schuttersdag op 9 januari 1999 zal de stichting SAS uitvoeriger bij dit jubileum stilstaan.

In het kader van haar 10-jarig bestaan zal ook het Limburgs Schutterstijdschrift tijdens het OLS in Kinrooi de schijnwerpers richten op enkele belangrijke zaken. Allereerst zullen de prijswinnaars van de prijsvraag gehuldigd worden. Als tweede zal de tentoonstelling, die handelt over het Limburgse Schutterswezen, officieel geopend worden. De tentoonstelling werd samengesteld in samenwerking met het Limburgs Museum te Venlo. En als derde, niet minder belangrijk, richten wij de schijnwerper op U. Wanneer U de stand van het Limburgs Schutterstijdschrift bezoekt, breng dan één of meer nieuwe abonnees mee.

Een forse uitbreiding van het abonnementenbestand maakt het mogelijk om het Limburgs Schutterstijdschrift in de toekomst geheel in kleur te gaan uitgeven. Het extra nummer, dat vergezeld gaat van deze reguliere uitgave, is een goed voorbeeld hoe het Limburgs Schutterstijdschrift er in de toekomst kán gaan uitzien. De uitgave van dit jubileumnummer in meerkleurendruk werd mede mogelijk gemaakt door enkele sponsors die het Limburgs Schutterstijdschrift welgezind zijn.

Gewoontegetrouw zal twee weken na het OLS het Zuid-Limburgs Federatiefeest georganiseerd worden. Dit jaar wordt het ZLF voor de 50e keer gehouden. Schutterij de Jonge en Oude Nobelen uit Valkenburg hebben niets nagelaten om een extra kroon te plaatsen op dit gouden federatiefeest. Valkenburg is daarom op 19 juli Uw bezoek meer dan waard.

Het Limburgs Dames Schuttersfeest bij schutterij St.-Joseph Koningsbosch zal dit jaar weer mogen rekenen op de aanwezigheid van de gouverneurs uit de beide Limburgen én op de Ut.

De Ut, dé trofee voor de winnaressen van het Limburgs Dames Schuttersfeest, werd op 8 mei j.l. officieel overhandigd aan het winnende drietal van schutterij St.-Joseph Koningsbosch.

Ik wens U extra veel leesplezier en ... vergeet niet onze stand en de tentoonstelling op het Oud-Limburgs Schuttersfeest en het Zuid-Limburgs Federatiefeest te bezoeken.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in september 1998 verschijnen. Kopij en advertenties kunnen aangeleverd worden tot 1 augustus 1998 bij het redactie-adres.

Bij de voorpagina: Schutterij St.-Sebastianus uit Heel begeleidt de processie. De foto werd genomen door Gonnje Goossens van Atelier De Kat in Wessem. De foto maakt deel uit van een kalender die in opdracht van de Gemeente Heel werd gedrukt bij Drukkerij Limburgsche Post - Beegden. De litho's voor deze voorpagina werden belangeloos ter beschikking gesteld door de Gemeente Heel.

KOPSTUKKEN XIII: Drs. F.L.A.J. WOLTERS

President Oud-Limburgse Schuttersfederatie sinds 7 maart 1998.

“De O.L.S.-Federatie zal, misschien wat meer dan in het verleden, een dienstverlenende instelling moeten worden ten behoeve van de bonden en de schutterijen.”

OLS-President Frans Wolters.

Franciscus Leonardus Antonius Johannes (Frans) Wolters werd op 21 oktober 1943 geboren te Blerick als jongste van een gezin van vijf kinderen. Vader was eigenaar van een florerende schoenenzaak. Moeder steeds grote hulp in het zakenleven.

Na de lagere school op kostschool: gymnasium-bêta aan het Bisschoppelijk College in Roermond. Vervolgens Doctoraal Economie aan de Economische Hogeschool te Tilburg.

Voordat ik het schutterswezen ter sprake breng, wil ik U graag iets vragen over Uw politieke loopbaan. U bent wat men zou kunnen noemen “beroeps politician”.

Inderdaad. Toen mijn vader overleed, ben ik een paar jaar in de ouderlijke zaak werkzaam geweest. In die tijd heb ik me nogal maatschappelijk bewogen in de gemeenschap. Op een gegeven ogenblik werd mij gevraagd of ik lid van de gemeenteraad wilde worden en wethouder. Zo werd ik in 1974 - 30 jaar oud - wethouder van Venlo met de portefeuilles Sociale Zaken, Personeelszaken en Volkshuisvesting.

Later kwam daar Financiën bij. Zeer bewerkelijk. Stadsvernieuwing etc. kwam toen op. Zeer kort op de mens. Daar heb ik heel veel van geleerd. Steeds maar inspraakavonden, bewonersavonden. Je moest de mensen persoonlijk opzoeken.

Vermoeiend maar boeiend, lijkt me. Dat werk heb ik inderdaad altijd zeer boeiend gevonden. In totaal ben ik bijna, twee perioden, zeven jaar, wethouder van Venlo geweest. In 1981 kreeg ik het verzoek van mijn politieke partij om me kandidaat te stellen als lid van de Tweede Kamer. Toen ik in de Kamer kwam, bracht ik dus al enige jaren bestuurlijke ervaring mee. Dit jaar beëindig ik mijn Kamerlidmaatschap. Ik ben dan 17 jaar Tweede Kamerlid geweest.

Met ingang van 7 maart 1998 bent U aangetreden als President van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, als opvolger van de Heer Lei Stals.

Namens de redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift wil ik u hierbij nogmaals graag, van harte, zeer veel succes toewensen bij het vervullen van deze functie, die zeker geen sinecure zal zijn.

Dank U zeer. Ik ben mij een en ander inderdaad zeer bewust.

Een voor de hand liggende vraag: hoe verliepen Uw eerste contacten met de schutterswereld?

Mijn eerste contact was een bezoek aan een O.L.S. tijdens mijn kostschooltijd in Roermond. Ik zat toen op 3 of 4 Gymnasium. Dat was het O.L.S. in Boukoul (1959, J.W.). Enorm heet was het die dag. Ik zie nog de “luuj” die hun schoenen uitdeden en met hun blote voeten in de beek verkoeling zochten tegen de hitte.

De geweldige sfeer die van dat O.L.S. uitging, is bepalend gebleken voor mijn hele verdere leven. Voor zover ik kan nagaan heb ik sinds 1963/64 geen enkele “Alde Limburger” meer overgeslagen. Met uitzondering in 1974, toen Nederland bij de finale van het Wereldkampioenschap Voetbal in München verloor van Duitsland. Daar waar mogelijk ben ik ook steeds op de tweede schietdag van het O.L.S. aanwezig geweest om het kavelen te volgen.

Het eerste contact is dus wel doorslaggevend gebleken. Bent U ooit lid van een schutterij geweest?

Nee, maar ik had wel nauwe contacten met onze plaatselijke schutterij hier in Blerick, St.-Thomas van Aquino. Mijn oudere broer was daar voorzitter van. Ook kende ik de O.L.S.-President van de 60-tiger jaren, Mr. Frans Hafmans, goed.

Drs. F. Wolters in gesprek met Minister-President Ruud Lubbers.

Kunt U die "nauwe contacten" wat nader toelichten?

Zeker. Elke vereniging kent haar ups en downs. Zo ook "St.-Thomas". Bij het O.L.S. in Molenbeersel (1969, J.W.) dreigden die van Blerick "heel scheemel" (= schamel, dunnetjes v.w.b. hun uitrusting, J.W.) uit te rukken in gilde-uniformen. Ik heb toen voor mijzelf en een hele vriendenclub historische gilde-uniformen met sjerpen en zwierige hoeden gehuurd bij een verhuuronderneming in Duitsland. Daarmee hebben wij toen meege-marcheerd in de O.L.S.-optocht. Terwijl niemand van ons lid was. In die tijd was de hernieuwing van de uniformen overal volop in opkomst. Onze gehuurde uniformen strookten niet direct met wat de echte schutters droegen. Wij hebben dat verschil proberen op te vangen en enigszins te camoufleren door voorop te lopen: "half erbij". Ons vriendenclubje bestond uit 12 man.

De schutterswereld is dus niets nieuws voor U.

Totaal niet nee. Een kleine anecdotte, echt gebeurd: Op een gegeven ogenblik zei ik tegen O.L.S.-President Frans Haffmans: "Als ik later nog eens de tijd en gelegenheid heb en ze willen me, dan wil ik die functie van jou ooit heel graag overnemen..."

Onvoorstelbaar! En "ooit" is sinds 7 maart van dit jaar "nu" geworden. Inderdaad. Het kan vreemd lopen.

Ministeriële belangstelling.

Sprak U met Uw politieke vrienden in Den Haag wel eens over Uw belangstelling voor het Limburgse schutterswezen?

Ja zeker! Op een gegeven ogenblik werd ik voorzitter van de Fractie-commissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en van de Fractiecommissie Sociale Zaken van de Tweede Kamer.

In de tweede helft van de 80-tiger jaren nodigde ik jaarlijks de Commissieleden en de betrokken bewindslieden, ministers en staatssecretarissen uit om naar Blerick te komen. Op die dag was er steeds één vast programmapunt: bezoek aan de schutterij en mééschieten. In die periode van ongeveer vijf jaar hebben ministers en staatssecretarissen van VROM en Sociale Zaken hier bij "St.-Thomas" geschoten. Jan de Koning, Lou de Graaf, Enaeus Heerma, Eelco Brinkman, Bert de Vries.

OLS 1969: Schutterij St.-Thomas van Aquino krijgt versterking. Rechtsvoor op de foto Frans Wolters.

Het loodprobleem.

Gaat het loodprobleem ook een van Uw nieuwe aandachtspunten vormen?

Van "gaat vormen" zou ik liever niet willen spreken. Ik heb mij daar al meerdere malen mee bemoeid in Den Haag, samen met O.L.S.-President Lei Stals. Hans Alders was toen minister van Milieu, nu Commissaris van de Koningin in Groningen.

Hij redeneerde nogal zwart-wit. Of ja, of nee. Lood is lood. Lood is verboden, staat op de zwarte lijst, dus wèg. Over alternatieven viel met hem absoluut niet te praten. Er waren ook geen tussenoplossingen mogelijk.

Ik heb toen geprobeerd deze Milieu-minister "aan het schieten te krijgen". Maar hij weigerde pertinent te komen.

Er was namelijk in Den Haag zo'n merkwaardig beeld ontstaan over de loodoverlast veroorzaakt door de schutterijen, dat je in wezen inliet met milieu-criminelen als je met de buks ging schieten.

Toen heb ik op een gegeven ogenblik gedreigd en gezegd dat als wij als O.L.S.-Federatie weer een brief zouden krijgen om weer te komen opdaven, dat ik dan "gedeuens" (stampeij) zou maken. Dat was vlak voor de verkiezingen van 1994. Als tegenargument haalde ik het voorbeeld van de vissers aan bij wie het lang in het water hangende loodje veel gevaarlijker is voor het milieu dan een loden schutterskogel. Dan moest dus ook het vissen verboden worden. Toen is er beweging in de zaak gekomen. Men kwam met de O.L.S.-Federatie, de Brabantse en Gelderse Gilden tot een enigszins werkbare oplossing.

1971: In het kapelke van Genooy steken leden van Schutterij St.-Thomas van Aquino jaarlijks een kaarsje op.

U bent duidelijk zeer serieus met het loodprobleem bezig geweest en nog bezig constateer ik tot mijn blijde verrassing, als u mij deze opmerking veroorlooft.

Het is ook een zeer serieuze zaak. En toch blijkt de humor soms op de meest onverwachte ogenblikken om de hoek te komen.

Loodprobleem, kogelvanger. Onze schutterij had er zelf een op eigen houtje ontwikkeld. Ik ben zelf nog wel eens mee geweest naar Den Bosch om proeven te nemen bij de Kruithoorn. Ballistiek en dat soort zaken. In die tijd, er waren weer veel bewindslieden en vrienden hier bij onze schutterij, zoals ik daarnet vertelde, heb ik een vriend van me, die directeur was bij Dyneema van de D.S.M., uitgenodigd. Die gaf het advies voor het aanbrengen van het achterwanddoek. Per vergissing hebben we toen dat doek aan de voorzijde van de kogelvanger aangebracht. Voor een goed begrip van de rest van dit verhaal moet U zich realiseren dat we hier te maken hadden met een proefopstelling. Het was nog nooit ergens anders tevoren geprobeerd.

Baanbrekend werk dus. En maar afwachten of het hielp. Hielp het?

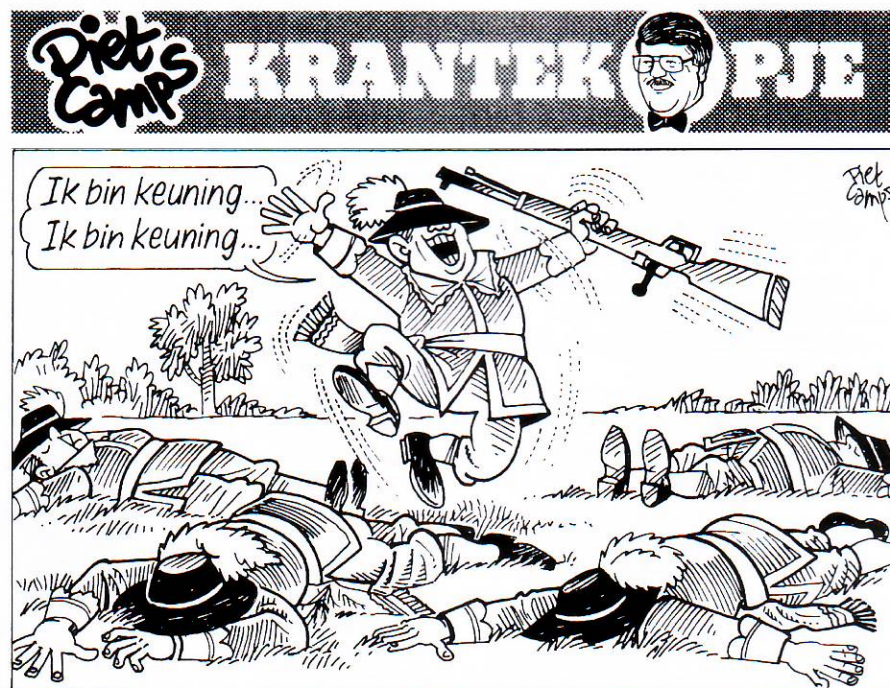
Nou, hielp het ... We schoten op het doek en luisterden vol aandacht of we de eventueel opgevangen kogels konden horen vallen. We hoorden niets!!

Wat bleek later? De kogels gingen tot aan het doek en vlogen vandaar, over ons heen, terug, in onze richting!!

Achter het verenigingslokaal waar wij vóór stonden, kwamen de kogels op de grond terecht. LEVENS-GEVAARLIJK. Wij voor ons uitkijken en met de ogen de kogels zoeken, terwijl ze achter ons neerkletterden!

U stond dus heel feestelijk in Uw eigen (spiegelend) schootsveld.

Exact. Om nooit te vergeten. Het gebeuren heeft destijds de pers gehaald en een leuke cartoon opgeleverd.

Schutters in Blerick schieten op zichzelf

Cartoon van Piet Camps.

De functie en plaats van het O.L.S.-federatiebestuur.

Een nogal premature vraag, maar zijn er nu al dingen die U in de toekomst graag anders had gezien?

Tja, U moet vóór alles bedenken: een nieuwe President die bij zijn aantreden al meteen zegt, wat er moet veranderen, die moet je op zijn minst wantrouwen.

Accoord. Maar U zult toch wel een situatieverkenning van Uw nieuwe arbeidsterrein hebben gemaakt, denk ik. "Gouverner c'est prévoir".

Het gaat momenteel best goed in de schutterswereld. Men kan zich wel de vraag stellen of DE JEUGD er nog voldoende bij betrokken is. Maar dat geldt voor alle verenigingen op het ogenblik, niet alleen bij de schutterijen.

Onze samenleving is steeds meer individualistisch ingesteld en de jeugd dus ook. Je ziet dat ze zich steeds meer achter de computer terugtrekt of een individualistische sport gaat bedrijven. De tijden zijn veranderd.

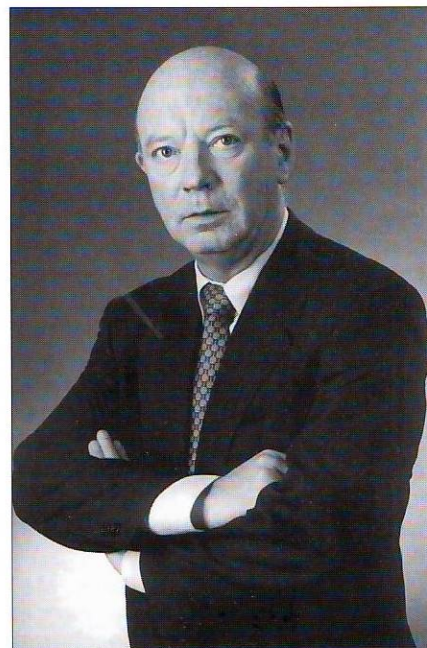
Stemt dat U pessimistisch voor de toekomst?

Niet direct. Ik blijf hoopvol. De mens is in zich een sociaal wezen. Uiteindelijk zal toch het samen-ietsdoen het altijd winnen van de isolering.

Dat geldt evenzeer voor de verhouding schutterij-samenleving.

**Een schutterij heeft alleen bestaansrecht,
niet als ze meedoet met een mooi uniform
op het O.L.S., maar als ze geworteld is
in de plaatselijke gemeenschap.
Dat is de kern van het gebeuren.**

Frans Wolters.

Wolters: Core-business.

De functie van de O.L.S.-Federatie in dezen?

De Federatie zal misschien wat meer dan in het verleden een dienstverlenende instelling moeten worden, ten behoeve van de schuttersbonden en eventueel de schutterijen.

Denkt U hier meer speciaal aan bepaalde terreinen?

De kwestie van het milieu bijvoorbeeld. In België krijgen we heel grote problemen in het kader van de Ruimtelijke Ordening.

Om een voorbeeld te noemen: ik denk dat 80% van alle schutterslokalen in Belgisch Limburg er illegaal staan. Vroeger werd daar niet zo op gelet, het werd gedoogd, maar tegenwoordig wordt de zaak daar strenger aangetrokken. Dat zal een zorgpunt zijn. Daar moeten we met de Belgische overheden over aan de slag. Het is niet zo, dat België geen problemen kent. Men heeft daar heel grote problemen.

Er komen daar donkere wolken binnendrijven...

Precies. Eerst was het "zet maar neer", maar op het moment dat de procedure wordt opgestart, zit je vast. De huidige organisator zit om die reden midden in de problemen en moet misschien het verenigingslokaal afbreken. In deze tijd moeten we als Federatiebestuur meer een service-instituut zijn.

Juridisch bijvoorbeeld.

Op alle mogelijke terreinen. Je moet je als Federatiebestuur realiseren dat je maar de bovenste punt bent van de pyramide van de schuttersbonden. De schuttersbonden zijn weer belangrijker dan de Federatie, maar de verenigingen weer belangrijker dan de schuttersbonden. Zo moet de constructie gedacht worden en zo moet het ook in de praktijk worden. Je bent doorlopend bezig met het wijzigen van reglementen en normen.

De muziek in de Schutterswereld. Zoals bijvoorbeeld?

Wel, er is op het ogenblik weer een geweldige drang om van de muziek in de schutterswereld iets méér te maken. Ik vind dit streven naar verbetering niet erg, maar daar zijn ook weer grenzen aan. Je moet niet proberen bij dat streven de concurrent van de Muziekbond te worden. Wij zijn een verbond van schutters en beslist geen Muziekbond.

Let eens op: straks krijgen we muzikanten die geleend zijn van de plaatselijke fanfares en harmonieën en die op het O.L.S. mee komen blazen.

Iedereen moet toch proberen om zijn - om het in bedrijfstermen uit te drukken - "core-business" te doen, d.w.z. zich beperken tot de wezenstaken van zijn vereniging.

De positie van de vrouw in de Schutterswereld.

Een zeer actueel onderwerp: de vrouw en de schutterijen.

Dit onderwerp moet je met verstand en overleg benaderen. Het L.D.S. versterken en de samenwerking met het O.L.S. verstevigen.

Te zijner tijd ontwikkelt het zich allemaal wel ten goede. Het is, zoals bij veel dingen, de kunst van de geleidelijkheid. Niet te veel alles als probleem op de spits drijven.

Internationale samenwerking.

U hebt al gesproken over de samenwerking met België. Denkt U ook "groot-Europees" om het zo te noemen?

Zeker. Binnenkort ga ik naar het Poolse Krakow, naar het Europese Schutterstreffen (28-30 augustus, J.W.). Ik geloof in deze internationale samenkomsten. Je moet daar in elk geval aan meedoen. Vooral als je het naar Oost-Europa kunt halen. Dat is een enorme zelfbevestiging voor de verenigingsmensen in die landen, dit jaar in Polen dus.

Officieel ambts-uniform.

Een heel andere vraag nu. Bent U voornemens EEN UNIFORM te gaan bedenken, in de trant bijvoorbeeld van Leo Jans?

Ik hoef het niet te bedenken, ik heb het al in de maak. Net als Leo Jans ben ik officieel geen lid van enige vereniging. Precies als hij heb ik de vrije keus en ben ik nergens aan gebonden. Mijn directe voorganger Lei Stals droeg het commandantenuniform van zijn eigen schutterij en Frans Haffmans had de gilde-uitrusting van zijn Gilde.

Ik kreeg van de Staatssecretaris van Defensie de raad eens te gaan praten met de 83-jarige Heer Frans Smits in Voorburg. Hij wordt beschouwd als de vermaardste uniform-ontwerper van ons land. Hij bezocht de Kunstacademie vóór de Tweede Wereldoorlog. Heeft het gebracht tot "Chef Esthetiek" bij het Leger. Alle uniformen sinds de oorlog zijn door hem ontworpen c.q. ontwikkeld. Ook internationaal is hij op dit terrein bezig geweest en geniet hij grote faam.

Hoe moet ik mij Uw toekomstige uniform voorstellen?

Het ontwerp is een variatie op een generaalsuniform uit de tijd dat België en Nederland nog bij elkaar waren. Het symboliseert in mijn ogen ook de verbondenheid van de beide Limburgers. Overigens, de ontwerpen, ook van de bijbehorende sabel, zijn in kleur uitgevoerd. Prachtige tekeningen zijn het geworden. Ik ben zeer beslist van plan, ze te laten inlijsten.

Tot slot wil ik U vragen naar Uw herinneringen aan vroegere functionarissen in de schutterswereld. Ik zal zelf enige namen noemen.

Mr. Frans Haffmans

Over hem ik daarstraks al gesproken. Hij was zeer dynamisch. Ook in zijn beroep als notaris. Wat ik nog nooit gezien had, was dat hij een typemachine in zijn auto had om aktes op te maken. Eigenlijk een lap-top avant la lettre. Ik vond het zeer karakteristiek voor hem. Mijn broer, indertijd voorzitter van de schutterij hier in Blerick, die rechten had gestudeerd, heeft nog een tijd voor Frans Haffmans gewerkt. Dat was dan ook weer een relatie.

Enkele jaren geleden vroeg Mevrouw Haffmans, die na het overlijden van haar man Beschermvrouwe van Bond Juliana was geworden, of ik die functie van haar wilde overnemen, gezien haar leeftijd. En zo ben ik Beschermheer geworden van de Schuttersbond Juliana als opvolger van Mevrouw Haffmans.

Leo Jans.

Heeft ook hier in Venlo gewoond. Ik kende hem enigszins van de vele bezoeken aan het O.L.S.

Lt-Kolonel Frans van de Ven.

Was voorzitter van de jury in de 60-tiger jaren. Zeer bekwaam man. Hij woonde enkele straten verderop en kwam veel bij ons thuis en wij bij hem.

Lei Stals.

De heer Stals kende ik al uit de politiek, als gedeputeerde. Ik heb met hem veel gesprekken gevoerd over de schutterswereld e.d.

Het is dus voor U heel belangrijk dat U, bij het aanvaarden van Uw Ambt als Federatiepresident, een wereld binnentreedt, die U van binnen uit zeer goed hebt leren kennen en waarin bij vele mensen de contacten al van vele jaren geleden dateren.

Het kan voor Uw functioneren zeer bevorderlijk zijn.

Dat hoop ik oprecht. Mede daardoor treed ik mijn nieuwe functie met vertrouwen tegemoet.

Ik dank U.

Leeuwen-Roermond, 06-05-1998.
Drs. Jean Walraven.

SCHUTTERSBUKSEN ONDER DE HAMER

In kasteel Hoensbroek werd op 22 maart lestdeden een grote veiling gehouden. Maar liefst 211 stukken kwamen onder de hamer, waaronder koperwerk, tekeningen, etsen, zeefdrukken, schilderijen (onder meer van Charles Eyck), gebruiksvoorwerpen uit grootmoeders tijd, meubilair en wapens.

De motivering van het Museum Kasteel Hoensbroek om al deze goederen te verkopen, is dat al deze voorwerpen niets vertellen over de geschiedenis van het kasteel en haar bewoners.

Alle te veilen voorwerpen maakten deel uit van de uitgebreide museumcollectie en hebben geen relatie noch met het kasteel, noch met de mensen die er woonden. Daarom werden de goederen geveild met als doelstelling de veilingopbrengst aan te wenden om unieke stukken aan te kopen, die iets vertellen over de specifieke geschiedenis van het kasteel of deze goed illustreren.

Onder de wapens die geveild werden, waren Indische wapens uit het koloniale tijdperk, diverse jachtgeweren, militaire geweren en zelfs enkele schuttersbuksen.

Met name deze buksten hebben onze aandacht. Want was het niet het kasteel Hoensbroek, waar jarenlang het Limburgs Schutterijmuseum gevestigd was. In september 1976 met trots door de twee gouverneurs van de beide Limburgen geopend, werden de zalen met de schutterscollectie in 1986 gerenoveerd en heringericht. De schutterscollectie werd in dozen ingepakt en na twee jaren was er nog steeds geen uitzicht op een acceptabele ruimte in kasteel Hoensbroek. Dit noopte de Sectie Schuttersmuseum om te zien naar een andere locatie, die in 1989 in Stramproy werd gevonden.

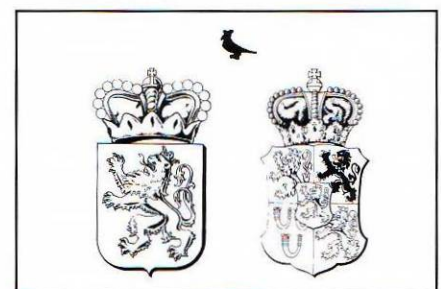
Alle stukken die bij de schutterscollectie hoorden zouden zijn meeverhuisd. Feit is evenwel dat het Museum Kasteel Hoensbroek tot voor kort over een aantal schuttersbuksten beschikte, die klaarblijkelijk geen enkele relatie met het kasteel Hoensbroek noch met de opgeheven schutterij St. Sebastianus Hoensbroek hadden. Wat de herkomst van de buksten was, kon men desgevraagd niet aangeven. Bezwoeren werd echter dat de buksten niet uit de collectie van het

schuttersmuseum zouden stammen. Kasteel Hoensbroek heeft in deze de schijn tegen. Waarschijnlijk zijn er bij de overdracht van de buksten fouten gemaakt. Schenkers van het materiaal zouden de buksten hebben willen onderbrengen in de schutterscollectie, maar droegen de buksten in feite over aan het Museum Kasteel Hoensbroek. In 1998 zijn de buksten verkocht aan verschillende kopers. Een buksten bleef binnen de schutterswereld, een andere kwam aan het Limburgs Museum te Venlo. Het ging hierbij om de volgende geweren:

- *Een schutterijboks, Maastricht ca. 1850. Zilveren montuur op de loop, Eduard de Beaumont. Lengte 142 cm. Verkocht voor f 1.900,-.*
- *Een schutterijboks, 1866. Kolf rijk versierd met leeuwepkop. Lengte 156 cm. Verkocht voor f 500,-.*
- *Een schutterijboks, ca. 1870-1900. Kolf versierd met de kop van een wild zwijn met ingelegde ivoeren slagstanden en glazen ogen. Verkocht voor f 625,-.*
- *Een schutterijboks, ca. 1850. Houten kolf met een uitgesneden hertekop. Lengte 136 cm. Verkocht voor f 475,-.*
- *Tevens werd een klein schilderij, olieverf op doek van de hand van Henk Timmers met de eenvoudig uitgevoerde voorstelling van een Koningspaar verkocht. Het wisselde van eigenaar voor f 325,-.*

Het schutterswezen heeft wederom een stukje geschiedenis verloren, want de kans dat deze buksten nog ooit samen tentoongesteld zullen kunnen worden is nihil. Zij zijn allen getuigen uit een verleden en hebben elk hun specifieke bijdrage aan de historie van de Limburgse schutterijen.

Luc Wolters.

ST.-SEBASTIANUS SCHINNEN WEER ACTIEF

Het logo van schutterij St. Sebastianus Schinnen. Ontworpen door kunstenaar Luc Ritzen uit Schinnen. De jonge St. Sebastianus, die staat voor de dynamiek van de schutterij, daterende uit 1515. Naast de aan de boom gebonden en met pijlen doorboorde Heilige is het oude gemeentewapen van de gemeente Schinnen geplaatst in een omkadering van Limburgs eikenhout.

Een oeroude schutterij is uit haar as opgerezen. Schutterij St. Sebastianus uit Schinnen heeft jaren geen teken van leven meer gegeven. Maar sinds 39 jaar is in het voorjaar van 1997 op Hemelvaartsdag weer het koningsvogelschietsen gehouden.

Het dorp Schinnen

Schinnen bestaat uit een aantal kernen. Deze waren in hun ligging gegroepeerd rondom het dorp Schinnen. Ten zuiden van Schinnen ligt Thull als een langgerekte straat, bekend van de aldaar gevestigde Alfa-brouwerij. Noordelijker en bergop ten opzichte van Schinnen ligt de parochie Puth, die als langgerekt lint was onderverdeeld in een bovenste en onderste Puth en terzijde daarvan ligt midden in een bergje het dorp Sweikhuizen. Van Schinnen uit gezien aan de overzijde van de Geleenbeek liggen de gehuchten Nagelbeek en Hegge.

De afgescheiden schutterijen van Puth, Thull en Sweikhuizen

In Schinnen is jarenlang, zo niet eeuwenlang een schutterij actief geweest. Tekenend voor het temperament van de Schinnenaren scheidde zich in de tweede helft van de vorige eeuw de ene na de andere vereniging af uit de oude schutterij. De Schinnense schutters waren fervente deelnemers aan grote internationale schuttersfeesten, zoals die tegen het einde van de negentiende eeuw georganiseerd werden. Naar aanleiding van het schuttersfeest 1857 in Sittard ontstond er onenigheid, die ertoe leidde dat de schutters van Puth zich van de Schinnense schutterij afscheidden. Schutterij St. Sebastianus Puth-Schinnen is nog altijd actief. In 1884 bezocht St. Sebastianus Schinnen het grote schuttersfeest in Gulpen. Daar won Schinnen de schietwedstrijd en in volle glorie werd na terugkomst in Schinnen een ereronde door het dorp gemaakt. Hierbij werd evenwel uit het oog verloren dat het merendeel van de schutters, die de schietwedstrijd gewonnen hadden, uit Thull afkomstig waren. Dat was de reden dat de leden uit Thull aldaar een afzonderlijke schutterij startten, onder de patroonheilige St. Hubertus. Deze schutterij is niet meer actief. Overigens heeft ook de schutterij uit Puth een afscheiding ondergaan, namelijk van de schuttersleden uit Sweikhuizen, die in 1907 in hun dorp een eigen schutterij begonnen.

Schinnens schutterswezen

Met zoveel concurrentie in Schinnen bloeide het schutterswezen als nooit tevoren. Diverse grote internationale schuttersfeesten werden georganiseerd afwisselend in de kernen Schinnen, Puth en Thull. Zelden werd er een groot vrij schuttersfeest in de wijde omtrek gehouden of enkele dan wel alle Schinnense schutterijen waren er present en zetten zich vol overgave in om de te winnen prijzen naar Thull, Puth of Schinnen te halen. Want er werd volop geschoten in Schinnen. De schutterij van Thull heeft het uiteindelijk niet volgehouden en is ter ziele gegaan. Evenzo de oude schutterij van Schinnen. Lange tijd waren Puth en Sweikhuizen de vertegenwoordigers voor hun eigen kern wat betreft het Schinnense schutterswezen.

Nic. Spronk, de laatste koning voor het ter ziele gaan van de Schinnense schutterij. Spronk schoot in 1958 de vogel af en bewaarde het koningszilver als een kostbaar kleinnood, totdat de schutterij van Schinnen werd heropgericht. De foto werd genomen bij gelegenheid van het vogelschietsen in 1997, voor 't eerst sinds de heroprichting. Nic. Spronk werd aan huis afgehaald en in een old-timer naar het schietterrein vervoerd, alwaar hij na het koningsvogelschietsen het koningszilver ter beschikking stelde van de nieuwe Schinnense koning. Nic. Spronk werd bij die gelegenheid benoemd tot erelid van de Schinnense schutterij. Hij overleed onlangs op 23 april 1998.

St. Sebastianus Schinnen

Schutterij St. Sebastianus van Schinnen is de oudste Schinnense schutterij. Haar bestaan zou terugreiken tot het jaar 1515. Uit dat jaar zou een zilveren schild dateren, dat evenwel verloren is geraakt. Het jaartal 1515 stond ook op de oudste drapeau, die in de jaren vijftig nog werd meegevoerd.

De vermelding van dit jaar komt ook voor in het nieuwe logo van St. Sebastianus Schinnen.

St. Sebastianus is te vergelijken met de oude stam, waaraan nieuwe takken opbloeden en stevig groeiden en zelf vrucht gingen dragen. De aandacht ging zozeer uit naar de nieuwe takken dat de oude stam in vergetelheid raakte en geen vruchten meer voortbracht. Na een hele tijd komt men tot de conclusie dat de stam, die nog steeds overeind staat, levensvatbaar is en na een paar jaar intensieve zorg draagt de stam voor het eerst sinds tijden weer vruchten

Het oude koningszilver

Een eerste zorg bij het heroprichten van een oude schutterij is om de oude stukken weer terug te vinden: het archief, de wapens zoals geweren, buks en sabels, uniformen en niet te vergeten het koningszilver. Wat dat laatste betreft heeft St. Sebastianus Schinnen een goede schatbewaarder, een thesauriër gehad, die goed op het zilver gepast heeft, zodat dit direct bij een eventuele heroprichting weer ter beschikking van de schutterij zou komen. Het koningszilver was al die jaren bewaard door dhr. Nicolaas Spronk (*).

Deze was geweerdruager in de jaren vijftig, toen de schutterij nog actief was. Spronk was tevens de laatste koning van de schutterij.

Foto links:

Schutterij St. Sebastianus Schinnen. Waarschijnlijk is de foto genomen in 1924 bij gelegenheid van de nieuwe drapeau, die de vereniging in dat jaar kreeg. Hierop staat de Heilige Sebastianus afgebeeld, alsmede de beide jaartallen 1515 als jaar van oprichting en 1924 als jaar van aanschaf van het vaandel. De Schinnense schutterij bestond destijds uit de tambour-maitre en 1 tamboer (vooraan zittend), de vaandeldrager, de koning en mogelijk een keizer (vooraan in 't midden zittend met zilveren plaat), een zwaar kader bestaande uit maar liefst 9 officieren en slechts 4 geweerdruagers met oude geweren, waarbij aan de bajonet een rood-wit-blauw vaantje wappert. Rechts van de drapeau staat het schietdrietal, dat op vele schuttersfeesten de concurrentie achter zich liet. Het drietal bestond uit Alfons Cox, Jan Vroomen en Wiel Smeets. Koning in 1924 was H.J. Notermans.

Hij schoot in 1958 de koningsvogel af. Na hem als koning zou een lange rustperiode voor de Schinnense schutterij aanbreken. Door een gebrek aan belangstelling werd de schutterij destijds opgeheven. Nic. Spronk droeg echter zorg voor het zilver en zijn hartewens kwam in vervulling, namelijk om tijdens zijn leven het koningszilver aan de heropgerichte schutterij te kunnen overhandigen. Er is een bestuur gevormd, een aantal leden hebben zich aangesloten. Vele grootse plannen passeren de revue over hoe de schutterij 't beste weer op te bouwen. Hoe ging een en ander in z'n werk?

De heroprichting van St. Sebastianus Schinnen

Door louter toeval komt Wiel Keulen bij Willy Gielen (schutter in hart en nieren) een grasmachine kopen. Zoals rasechte Schinnenaren betaamt gaat het gesprek ook over jeugdherinneringen. Daarbij komt ook de schutterij ter sprake. Op dat moment wordt het plan geboren de schutterij te doen herleven. Er wordt naarstig gezocht naar mensen die wensen mee te doen om die droom werkelijkheid te laten worden. Wiel Keulen komt geregeld bij de vereniging Historie Schinnen; hier zoekt hij in het archief naar gegevens over de oude schutterij en ontmoet Jo Schoonbrood, voorzitter van Historie Schinnen, die bereid is om mee te werken de schutterij te doen herleven.

Verder worden Guido van Sint Feijth en Frits Schoonbrood (kleinzoon van de vroegere commandant van de schutterij) bereid gevonden hun daadkracht in te zetten.

Het eerste koningsvogelschieten

Naar aanleiding van het hernieuwd instellen van het vogelschieten werden enige registers opengetrokken. Er werd een feestgids uitgegeven, waarin voorzitter Gielen, pastoordeken Schreurs (inmiddels geestelijk adviseur) en burgemeester Loefen een voorwoord schreven. In deze gids werd het historische verhaal opgenomen dat in 1928 door de toenmalige burgemeester Pijls gepubliceerd werd in het historische jaarboek de Publications.

Bij gelegenheid van het vogelschieten 1997 werd een rondgang door het dorp gemaakt onder begeleiding van fanfare St. Cecilia Schinnen, waarbij de oud-koning en zilver-bewaarder Nic Spronk werd bezocht. Voorzien van het zilver en met de oud-koning gezeten in een old-timer togen de schutters naar de schietweide.

In overleg met koninklijke schutterij St. Lambertus Oirsbeek werd op het schietterrein van de Oirsbeekse schutterij het eerste Schinnense vogelschieten sinds 39 jaar gehouden.

De oud-koning Nic Spronk werd bij die gelegenheid benoemd tot erelid. Frits Schoonbrood schoot de koningsvogel af en werd de nieuwe koning.

Een toast van het bestuur op de goede afloop van het eerste koningsvogelschieten sinds de heroprichting. In hun midden de nieuwe koning Frits Schoonbrood, die het zilver en de hoge hoed van zijn voorganger Nic. Spronk heeft overgenomen.

Bestuur en financiën

Het huidige bestuur bestaat uit Willy Gielen als voorzitter, drs. Guido van Sint Feijth in de functie van secretaris, Frits Schoonbrood als penningmeester, Jo Schoonbrood is vice-voorzitter en Wiel Keulen, bestuurslid en commandant.

Zij hebben veel werk verzet om tal van zaken geregeld te krijgen. Vooral het financiële deel brengt de eerste jaren beperkingen met zich mee, want een heropgerichte schutterij staat voor veel belangrijke uitgaven ineens.

Behalve de feestgids, is er een rondgang door het dorp gehouden, een loterij opgezet, subsidies zijn verkregen van de gemeente Schinnen, het Anjerfonds en de provincie Limburg.

Naast deze donaties is er een "Sjutte-sociëteit" in het leven geroepen met het doel om financiën te verwerven.

De nieuwe leden

Maar het belangrijkste is de mankracht, om binnen de gemeenschap Schinnen personen te interesseren om deel te nemen aan de schutterij. Ook hierin is de nieuwe vereniging goed geslaagd. Op dit moment zijn er 68 leden, waarvan er 40 binnenkort geüniformeerd zullen worden.

De drumband is jong en dient nog veel te oefenen. Voorts beschikt de schutterij momenteel over 3 bielemannen, 4 marketentsters, 4 officieren en 17 geweerdragers.

Hoewel natuurlijk altijd nog personen welkom zijn om diverse functies binnen de schutterij te vervullen, heeft St. Sebastianus Schinnen het gepresteerd om een schutterij op de been te brengen, die gezien mag worden.

Buks en uniform

Als een willekeurige buitenstaander enige kenmerken over de Limburgse schutterij mag opsommen ontbreken in dat rijtje het schieten en het uniform niet.

Aan beide zaken is door St. Sebastianus Schinnen hard gewerkt om deze voor elkaar te krijgen en niet zonder resultaat.

De 22 oude Lee Enfield geweren van de oude schutterij zijn via de gemeente weer terecht gekomen bij de herboren schutterij St. Sebastianus Schinnen.

Inmiddels is ook de schuttersbuks besteld bij buksmaker Jansen.

Weliswaar hebben de Schinnenaars nu enige tijd een geleende buks, maar als je als volwaardige schutterij verder wil is een eigen buks en schietterrein onontbeerlijk.

Ook wat betreft het uniform is al veel werk verzet. De schutterij beschikt over fantasie-uniformen in Huzaren-stijl. Op 21 juni zullen deze voor het eerst tijdens de processie en de kermis aan het dorp getoond worden. De installatie vindt plaats op kermiszondag nabij de Maria-kapel, voorafgaande aan de kermis-bronk door kanunnik-pastoor-deken Schreurs, de geestelijk adviseur van de schutterij.

Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade

De schutterij was van 1946 tot het in ruste gaan in 1959 lid van de bond Gerardus Amstenrade.

Bondsfeesten van deze schuttersbond werden georganiseerd in 1949 en 1954. In 1953 organiseerde de Schinnense schutterij het Zuid-Limburgs Federatiefest.

De heropgerichte schutterij is voornemens zich aan te sluiten bij de schuttersbond St. Gerardus Amstenrade, omdat de schutterijen in de gemeente Schinnen zelf en in de omliggende dorpen allen bij die bond aangesloten zijn en omdat Schinnen zelf ook vanuit het verleden een band heeft met de bond Gerardus.

Estafettestokje overgenomen

Met de zorg voor een bestuur en leden, het uitkijken naar een mogelijke schuttersbond en de basisbehoeften koningszilver, buks en uniform heeft St. Sebastianus Schinnen aan de voornaamste eisen voldaan om weer schutterij te kunnen zijn.

Herrezen als een fenix uit haar as, herrijst de oude schutterij uit haar eigen fundament. In een nieuw jasje en met nieuwe gezichten is er in Schinnen een club op de been gebracht om voor de komende tijd het estafettestokje van het schutterswezen in de kern Schinnen over te nemen en te zijner tijd weer door te geven.

Met dank aan voorzitter Willy Gielen en secretaris Guido van Sint Feijth voor aanvullingen van de tekst en voor het beschikbaar stellen van fotomateriaal.

Luc Wolters.

Het oprichtingsbestuur van schutterij St. Sebastianus Schinnen. V.l.n.r.: Wiel Keulen penningmeester, Frits Schoonbrood, Jo Schoonbrood, Willy Gielen voorzitter en Guido van Sint Feijth secretaris.

(*) Marie José Tillmans, "De läste keuning van de sjötterie Sint Sebastianus van Schinnen", in: Historie Schinnen. jg. 2, nr. 3, pag. 6-8.

“HET IS EEN SPEL, MAAR WEL EEN SERIEUS SPEL.”

Mr. Math Grootjans (69) uit Nuth is al 41 jaar jurylid bij de schuttersfeesten van de Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade, het Zuid-Limburgs Federatiefeest (ZLF) en bij het Oud-Limburgs Schuttersfeest (OLS). Math heeft zich in die tijd niet alleen bezig gehouden met het jureren, ook heeft hij getracht om aan het jurylid-zijn meer inhoud te geven. De titel van dit artikel had daarom ook kunnen luiden: “Ontboezemingen van een jurylid”.

Math Grootjans.

Curriculum Vitae

Het volledige Curriculum Vitae van Math Grootjans is te omvangrijk om hier te publiceren. Laat ik mij beperken tot het vermelden van die zaken die van belang zijn voor zijn functioneren als jurylid.

Na afloop van het eindexamen gymnasium moest Math in Militaire Dienst. Net zoals elke jonge man gebeurde dit ook bij Math met gezonde tegenzin. In 1950 werd hij ingelijfd als soldaat bij de Infanterie. Hij had het 'geluk' dat hij tot de eerste lichting behoorde die niet werd uitgezonden naar Nederlands-Indië. Daarentegen had hij wel de pech dat zijn lichting langer zou moeten dienen. Eenmaal in dienst ontdekte hij de mooie kanten van dit beroep. Ter informatie: Math's vader was reserve-majoor en twee broers waren beroeps officier. Math bleef maar liefst acht jaar onder de wapenen en zwaaide af als kapitein van de Intendance. Na een managementsfunctie bij een oliemaat-

schappij, werd Math hoofd van de roemruchte A-Kring BB, Limburg Zuid. Zeven jaar geleden studeerde Math Grootjans af als jurist.

In 1957 werd Math Grootjans jurylid bij de Schuttersbond St.-Gerardus. De vader van Math Grootjans is 42 jaar lang jurylid geweest; het jureren heeft hij dus niet van een vreemde.

In 1897 schonk Math's grootvader Willem, als koning van de schutterij van Thull (Schinnen), een zilveren koningsschild. Daarmee is ook de andere kant van zijn voorliefde voor het Limburgse Schutterswezen verklaard.

Terzijde Math Grootjans: "In 1957 vroeg het bestuur van de Schuttersbond St.-Gerardus mij om de uitvoering van de Nieuwe Exercitie aan te passen aan de uitvoering van de Oude Exercitie; de moeilijkheidsgraad zou dezelfde moeten zijn. Als voorschrift diende het Exercitiereglement van 1952, 4e druk 1956. Deze druk van het Exercitiereglement is de enige uitgave welke onder de categorie "Houdingen van de gewapende groep", de knielende en liggende houdingen behandelt. De knielende en liggende houdingen zijn een zeer wezenlijk onderdeel van de Oude Exercitie en bepalen in belangrijke mate de moeilijkheidsgraad. Aanvankelijk werd deze uitvoering van het exercitiereglement ook toegepast bij de Zuid-Limburgse Federatiefeesten, echter spoedig weer afgevoerd van het exercitieprogramma".

Eigen opvatting

Over jureren en jurylid-zijn heeft Math Grootjans zo zijn eigen opvatting. Natuurlijk past hij tijdens het beoordelen de normen naar de letter en geest van het Normenboekje en de overige reglementen toe om zodoende tot een rechtvaardig oordeel te komen. Zijn benadering van de te beoordelen personen is ietwat anders dan van sommige andere juryleden.

Math: "Jureren is immers niet alleen door middel van puntering 'fouten afstraffen', echter het houdt ook een element van 'opvoeding in'".

Als volleerd jurylid ziet hij in één oogopslag wat de te beoordelen personen in hun mars hebben. In voorkomend geval fluistert hij hen tips toe hetgeen in hoge mate wordt gewaardeerd. Hij gebruikt daarom ook liever niet het woord 'fouten'.

Zijn doel is het om de te beoordelen personen, tijdens de bondsschuttersfeesten van de Schuttersbond St.-Gerardus, voor te bereiden op het behalen van goede resultaten tijdens het OLS en het ZLF; de twee grootste schuttersfeesten.

Math: "Juist op de Bondsschuttersfeesten heb je de tijd en de gelegenheid om alle onderdelen volledig te toetsen en "de volle mep" te eisen. Bij grotere schuttersevenementen is dit vanwege de massale deelname en de ingekorte programma's niet zo goed mogelijk".

Rechts op de foto de vader van Math Grootjans. Foto werd genomen tijdens een bondssfeest te Vaesrade in 1954.

Aan de hand van de resultaten die 'zijn' schutterijen bij het OLS en het ZLF vervolgens behalen, kan hij zichzelf een spiegel voorhouden. Terugkijkend op de periode die achter hem ligt, kan Math Grootjans met voldoening constateren dat heel wat eerste en tweede prijzen terecht zijn gekomen bij mensen die hij in het verleden heeft mogen beoordelen.

Math: "Het geheel is natuurlijk een spel; een serieus spel wel te verstaan waarin het jurylid een belangrijke rol vervult. Door zijn rol goed te vervullen, kan het jurylid in hoge mate de motivatie van de individuele persoon of de gehele schutterij beïnvloeden. Om dit serieuze spel goed mee te kunnen 'spelen' moet je als jurylid precies weten waarover je praat en moet je over een flinke dosis sociale vaardigheden beschikken. Ondanks mijn jarenlange ervaring als jurylid, schaam ik mij er niet voor om U te bekennen dat ik vóór elk schuttersfeest het Normenboekje en de overige terzake dienende voorschriften ter hand neem en me verdiep in de hoofdstukken die ik moet gaan beoordelen."

Commandantencursus

Math Grootjans stond in 1983 mede aan de wieg van de eerste commandantencursus. Hij mocht zelf zeven cursussen mee verzorgen; twee cursussen Nieuwe en vijf cursussen Oude Exercitie, samen met de zeer deskundige heren Jan Heerema z.g., Lei Wijnands en Math Beaujean.

Math: "Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken een hommage te brengen aan deze heren. Zij zijn per jaar zo'n 25 weekeinden, inclusief het jureren, ten faveure van het Limburgse Schutterswezen in touw. Over enthousiasme gesproken!"

Voorts is Math Grootjans elk jaar meerdere keren aanwezig bij de Commandantencursus. Zo was hij ook aanwezig bij de afsluiting van de Commandantencursus Oude Exercitie op 25 april j.l. in Brunssum. Math Grootjans schat dat in de afgelopen 15 jaar tussen de 500-600 personen hebben deelgenomen aan de cursus Oude c.q. Nieuwe exercitie.

Zijn mening over de commandantencursussen is duidelijk:

Math: "Het is van het allergrootste belang dat deze cursussen gegeven worden. Deze cursussen brengen de schutterijen, qua exercitie, op een hoger plan en wordt er meer uniformiteit verkregen. Deze laatste uitspraak zal ik toelichten: Tot 1983 waren het steeds dezelfde schutterijen die de eerste prijzen mee naar huis namen. Goede instructie, vaak door beroepsmilitairen, lag hieraan ten grondslag. Op initiatief van de OLS-Federatie worden er sinds 1983 jaarlijks commandantencursussen Oude en Nieuwe Exercitie georganiseerd waaraan eenieder, ongeacht van welke schutterij of schuttersbond afkomstig, kan deelnemen. Hierdoor zie je dat de uitvoering van de exercitie bij de schuttersbonden meer gelijkenis is gaan vertonen. Dit laatste heeft zich ook vertaald in de resultaten tijdens OLS-Feesten over diezelfde periode.

Ook de instructeurs van de Commandantencursussen "leren" van de cursisten hoe ook de andere onderwerpen uit het exercitievoorschrift door de commandanten in de verschillende schuttersbonden worden toegepast (sabelexercitie, de vaandeldragers-exercitie, de tambour maître-exercitie etc.).

Het voorschrift voor de Oude Exercitie stamt uit 1914, diverse punten in dit voorschrift zijn voor meerderlei uitleg vatbaar. Daardoor kan dit voorschrift minder "absoluut" wordt toegepast dan het voorschrift van de Nieuwe Exercitie.

Vandaar dat er in dit kader afspraken zijn gemaakt tussen de instructeurs en de cursisten met betrekking tot een "uniforme uitvoering" van de Oude Exercitie.

1975: Bondsfeest Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade. Math Grootjans, gestoken in het BB-uniform, beoordeelt twee leden van St. Clemens en Johannes, te weten commandant Smeets en de 81-jarige Paul Jeurissen. (Foto Dries Linssen.)

Een ander bijkomend voordeel is, dat de commandanten en schutters, op basis van de opgedane kennis, niet alleen kritischer naar zichzelf en naar elkaar kijken, maar ook naar het oordeel van de jury. Daardoor wordt het peil van de uitvoeringen alleen maar steeds hoger. Het verschil in beoordeling hangt steeds meer af van de kleine details en de beoefening van deze onderdelen in het totale schuttersgebeuren neemt aan gewicht toe".

Wijzigingen

De Commandantencursus Oude Exerctie is juist bedoeld voor schutterijen die in Zuid-Limburg actief zijn. Toch zien we hierin wijzigingen optreden.

Math: "Veel zaken in het Limburgse Schutterswezen wijzigen zich momenteel ten positieve. De Commandantencursussen vormen hierop geen uitzondering. Zo zien we dat er dit jaar voor het eerst twee dames de Commandantencursus Oude Exerctie hebben gevolgd. Dat belooft veel goeds voor de toekomst.

Ik feliciteer schutterij St.-George uit Simpelveld daarom met deze aanwinst. Persoonlijk heb ik toch nog zo mijn twijfels heb over het fenomeen "vrouwelijke commandant" in relatie tot ons zo zeer aan tradities gehechte schutterswezen.

Op 10 augustus 1975 overleed de heer Paulus Antoon Jeurissen op 81-jarige leeftijd. De foto toont de begrafenis van de heer Jeurissen met schutterseer. (Foto Dries Linssen.)

In de barre winter van 1985 stuurde schutterij 't Zandakkergilde uit Venray een cursist naar de Commandantencursus Oude Exerctie. Dit jaar nam weer een cursist van schutterij St.-Catharina Stramproy aan de Commandantencursus Oude Exerctie deel.

Deze ontwikkeling draagt de mogelijkheid in zich dat we de Oude Exerctie ook gaan tegenkomen als wedstrijdonderdeel tijdens schuttersfeesten van andere schuttersbonden. Tijdens OLS-Feesten zullen de Zuid-Limburgse schutterijen dus meer concurrentie gaan krijgen".

Scholing

Om het onderdeel 'Oude Exerctie' tijdens schuttersfeesten van andere schuttersbonden te kunnen beoordelen, zal men juryleden moeten aanzoeken die hiervoor opgeleid zijn. Desgevraagd zal ook jury-assistentie worden gegeven bij deze schuttersbonden. Maar als alle Zuid-Limburgse juryleden die de 'Oude Exerctie' kunnen beoordelen bezet zijn bij hun eigen schuttersbonden, kunnen er problemen ontstaan bij de jurering van de Oude Exerctie. Het is daarom van het allergrootste belang dat het korps juryleden in deze schutterbonden wordt 'bijgeschoold' of wordt uitgebreid om zodoende nieuwe initiatieven, te kunnen ondersteunen.

Vraag is of er sprake is van 'scholing' / 'bijscholing' voor juryleden?

Math: "Veel schuttersbonden laten nieuwe juryleden een jaar meelopen aan de hand van een ervaren jurylid. Daarna wordt er pas beslist of het nieuwe jurylid in het korps juryleden past.

Strucht 1986.

Dat wil zeggen dat er niet alleen gelet wordt op de vaktechnische kennis, maar ook of het aspirant-jurylid voldoende gezag afdwingt.

Overigens, wanneer ik zo om me heen kijk slaat de vergrijzing ook toe in het huidige 'jurykorps'. Bij vervanging zullen er ongetwijfeld velen zijn die het 'pluche' van het jurylidmaatschap begeren. Omdat men echter steeds meer eist van een jurylid, kan mijns inziens alleen maar worden volstaan met juryleden die de benodigde kwalificaties bezitten. Hier in "het Zuiden" lopen, met het oog op scholing, (aspirant-) juryleden naar behoefte de commandantencursussen mee.

Mijns inziens is het "bijscholen" niet alleen noodzakelijk voor de verenigingen die de Oude Exercitie beoefenen, echter ook omdat alle juryleden tijdens alle schuttersevenementen, en met name tijdens het OLS en het ZLF, te maken krijgen met de verschillen tussen oude en nieuwe exercitie. Deze komen namelijk niet alleen tot uiting tijdens de puur 'militaire' onderdelen zoals exercitie sec, defilé, etc, maar ook bijvoorbeeld in de presentatie tijdens de schoonheidswedstrijden van deelnemers in uniform (al of niet gewapend), van de 'modelste generaal', bieleman- en sappeurgroep, tambour maître etc. en dit betreft voornamelijk de sabel-exercitie, passen en bewegingen.

Math Grootjans is van mening dat in de wedstrijdnormen, uitgegeven in 1993 door de stichting SAS, met deze verschillen té weinig rekening is gehouden. In de loop van dit jaar zullen correcties plaatsvinden".

Al jaren wordt geroepen dat de jury, in het kader van de gelijke interpretatie van voorschriften en reglementen, "bij elkaar moet komen".

Math: "Ik meen mij te herinneren dat er sinds 1983, slechts drie bijeenkomsten hebben plaats gehad. De eerste twee ter zake en wel direct ná de eerste Commandantencursus Oude en Nieuwe Exercitie in 1983, de derde in de beginjaren '90 belegd door de Normencommissie in het kader van de interpretatie van het voorschrift Nieuwe Exercitie".

Voor de bijeenkomsten in 1983 schreven zowel Jan Heerema z.g. en Math Grootjans een "Betoog voor Juryleden". Dit betoog was gebaseerd op datgene wat zij hadden vernomen via cursisten met betrekking tot de vele verschillende interpretaties van de voorschriften. Math's betoog behelsde een puur vaktechnische uitleg inzake de verschillen in de Oude en Nieuwe Exercitie bij de diverse te beoordelen onderdelen. Het betoog van Jan Heerema was een weergave van een aantal verschillende interpretaties van het voorschrift Nieuwe Exercitie en een vurig pleidooi voor uniformering qua uitleg. Dit laatste was niet alleen bestemd voor cursisten, echter ook - en niet in de laatste plaats - voor en door de juryleden.

Conclusie betoog Math Grootjans: dat, "Als de schutterijen de Nieuwe Exercitie op de reglementaire wijze uitvoeren en de juryleden dit voorschrift eveneens uitermate goed beheersen, er in de toekomst minder geschillen zullen zijn en dit optimaal zal bijdragen tot een betere presentatie van de "show, die OLS heet en de beste inderdaad de beste is".

Onderonsje met bondsbestuurslid Kruitwagen.

Een en ander is gebaseerd op opmerkingen zoals: "De eerlijkheid van de beoordeling wordt geweld aangedaan". "Er wordt maar iets gesjoemeld onder het motto: "Het is maar een spel". "Datgene wat het mooiste of het beste lijkt, soms niet helemaal verstoken van voorkeur ('home-referée; Gr.), de hoogste cijfers krijgt" en "Het mooiste uniform is een goede afleiding voor een minder correcte uitvoering".

Wellicht is de hier bovenstaande benadering, hoewel uiteraard zeer goed en constructief bedoeld, er debet aan dat zelfs juryleden zich de wet niet wil laten voorschrijven of worden beleerd. Vandaar dat Math Grootjans het een goede zaak vindt, dat minimaal één keer per jaar alle juryleden voor overleg bij elkaar komen.

Jurylid Grootjans senior bij het begin van het defilé; jurylid Grootjans junior aan het einde van het defilé.

Het initiatief hiertoe dient van de stichting SAS uit te gaan. Deze bijeenkomsten komen het peil van het schutterswezen alleen maar ten goede.

Terzijde Math Grootjans: "Ik zou nog iets willen zeggen over de benadering van juryleden door journalisten. Zij stellen soms badinerende vragen met betrekking tot het Limburgse Schutterswezen en menen het serieuze spel in het belachelijke te moeten trekken. Bekwame, ervaren en zichzelf respecterende juryleden gaan daar niet op in. Deze vaak ook onervaren journalisten, niet stammende uit onze streken zoeken hun heil vervolgens bij minder ervaren juryleden, die er dan ook nog een schepje bovenop doen. Een "goed" voorbeeld hiervan werd vorig jaar nog in een Limburgse krant weergegeven. De tijd van "Als het kind niet drinkt doe het maar bij de schutterij" en Schutterijen zijn niets dan zuipclubs" is reeds zeer lang voorbij".

Bestuurderen en Jury

Math Grootjans stelt dat er de laatste jaren een trend is waar te nemen waarin de bestuurderen in hun bemoeienis met de jury te weinig de juiste scheidslijn tussen het verloop van de jurering en het juryvaktechnisch gedeelte in acht nemen. Gelukkig heeft het bestuur tegenwoordig de eindverantwoordelijkheid voor het verloop van een schuttersevenement.

Math: "Vroeger had de jury het primaat van het regelen van de feesten en was derhalve het hoogste orgaan in de schutterswereld. Kijk in dit verband maar eens naar de schilderijen van Charles Eijck. Hij deed de jury in de jaren '50 jury steevast op een platte plateauwagen zetelen, gehuld in jacquet met hoge zijde en een glas wijn in de hand. Het was ook de tijd dat het mogelijk was dat 'zich benadeeld voelende' schutters hun gram probeerden te halen bij de jury met de geweerkolven als bedreiging. Juryleden zijn beslist geen "betaalde werknemers" van het bestuur. Waar ik echter op doelde is, dat allerlei instructies voor de jury in goed overleg met de jury moeten worden opgesteld en dat daarbij de grenzen van de mogelijkheden waarin kan worden gejureerd niet worden overschreden.

Als voorbeeld wil ik het gebruik van de computer ten behoeve van het snel berekenen en bekend maken van de einduitslagen aanhalen. Of het opeens ontwerpen van nieuwe jury-formulieren, waarop een onderdeel niet meer op 1 tot 3 punten moet worden beoordeeld, maar bijvoorbeeld op 7 of 8 punten. Die computer kan dit alles gemakkelijk en snel verwerken.

Het jurylid heeft, net als voorheen, zijn tijd nodig; met andere woorden: De tijd welke juryleden nodig hebben moet men niet ondergeschikt maken aan de tijd welke de computer nodig heeft".

Volgens Math Grootjans moeten juryleden op hun beurt ook begrip hebben voor de verenigingsbesturen. In deze besturen treft men immers personen aan die uit hoofde van hun maatschappelijke functies geleerd hebben en gewend zijn te besturen, aangevuld door en samen met diegenen die niet zo bevoorrecht zijn, echter wel pragmatisch 'pur sang'. Het gevolg is het tot standkomen van compromissen. Deze waarborgen dat het "spel, een serieus spel" blijft. Tegen deze achtergrond behoort de jury dan ook met de bemoeienis van de diverse bestuurderen om te gaan.

Math Grootjans: "Nu werkelijk tot slot: Wellicht ten overvloede en nogmaals! Mijn ontboezemingen zijn uitsluitend constructief en positief bedoeld en mogen absoluut geen afbreuk doen aan die juryleden die zich op andere terreinen, naast hun full-time jurylidmaatschap inzetten ten faveure van het Limburgse Schutterswezen".

Wim Pijpers.

OLS-KINROOI OP 5 JULI 1998

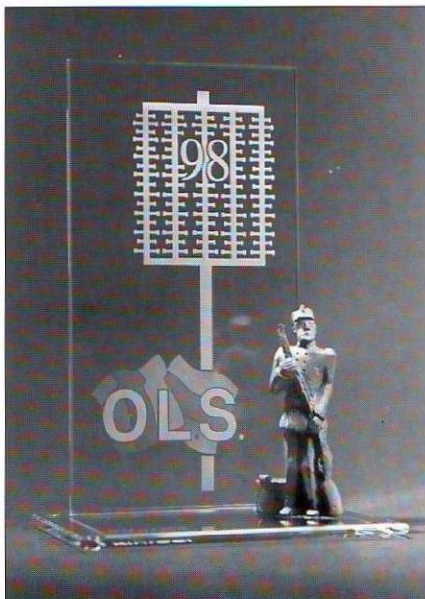
Zoals Wim Pijpers al in het vorige nummer van dit tijdschrift schreef, probeert schutterij St.-Martinus te Kinrooi het OLS-1998 nóg meer luister bij te zetten dan het al heeft. Met tal van speciale acties probeert men dit unieke feest een zo ruim mogelijke bekendheid te geven.

OLS-beeldje

In april organiseerde men een wedstrijd om een geschikte naam te vinden voor het speciale OLS-beeldje dat de Stuurgroep van het OLS liet ontwerpen door glaskunstenaar John Moerman. Hij schiep een prachtig 'design'-kunstwerkje in glas en lood dat op een zeer beperkte oplage wordt verspreid.

De nummers 1, 2 en 3 van dit beeldje zullen als trofee overhandigd worden aan de schutterijen die respectievelijk als 1ste, 2de en 3de eindigen in de schietwedstrijd. De rest van de oplage, op nummer 4 na, wordt te koop aangeboden op diverse manifestaties. Uiteraard kan men intekenen voor dit unieke beeldje dat slechts 2.950 franks kost.

Op het OLS-secretariaat kwamen zo'n 145 inzendingen binnen voor deze unieke wedstrijd. Half mei werd de winnaar die de mooiste naam had verzonnen bekend gemaakt. Uiteindelijk viel de keuze van de jury op de naam **Tinus '98**, ingezonden door de 9-jarige Riet Bohnen uit Elen. Als beloning voor deze originele naam ontving de inzender nummer 4 van dit unieke beeldje.

OLS-beeldje Tinus '98.

In optocht wordt de schietboom naar de kerk gebracht om daarop geplaatst te worden.

Stunt!

Dat ze in Kinrooi niet verlegen zitten om een stunt, bewees schutterij St.-Martinus toen op dinsdag 28 april een schietboom werd geplaatst op de onthoofde St.-Martinuskerk te Kinrooi.

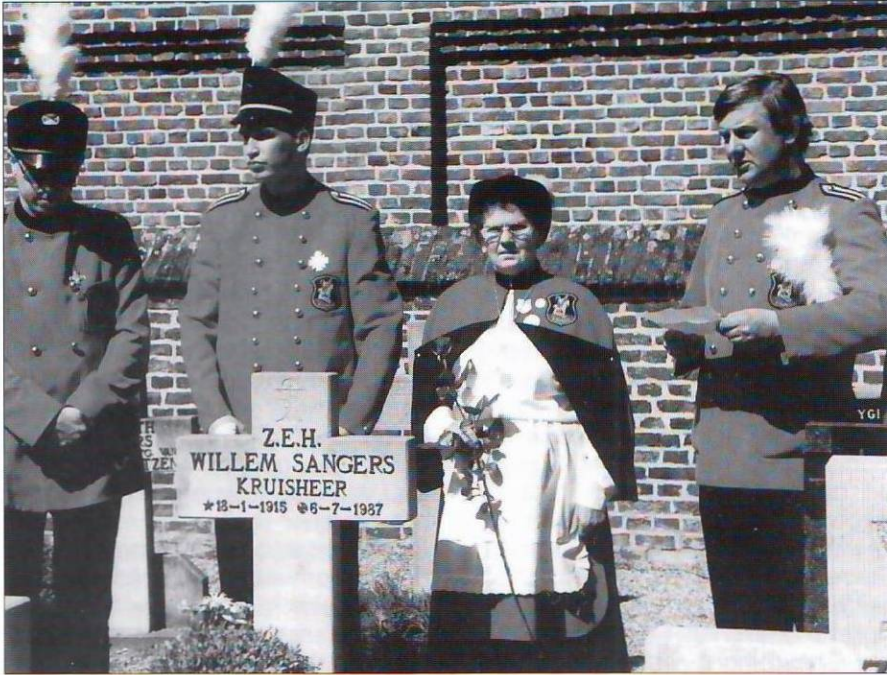
Enige tijd geleden werd in het kader van de restauratiewerken aan deze kerk de toren ervan afgenomen en weggevoerd naar een atelier waar hij volledig zal worden gerestaureerd. Ondertussen bleef de kerk 'onthoofd' achter. Om niet al die tijd tegen een afgeknotte kerk te moeten opkijken, kwam de stuurgroep van het OLS op het idee om bovenop de kerk een schietboom te plaatsen.

Op 28 april werd onder massale belangstelling van pers en publiek de schietboom in stoet naar de kerk gebracht waarna hij met een speciale kraan bovenop de kerk werd gezet. De boom zal er enkele weken blijven staan totdat de geresatureerde toren er terug zal worden opgezet.

Men kan nog altijd inschrijven voor dit verzamelobject bij het OLS-secretariaat, Kloosterstraat 37 bus 3, 3640 Kinrooi, tel. 0032 (0) 89-70.33.90.

Toen de boom eindelijk bovenop de kerk stond stelde voorzitter Peter Ressen iedereen (en zeker de leden van de kerkfabriek) gerust. "Op deze boom mag niet geschoten worden!". Ondertussen heeft Kinrooi er echter een opmerkelijke bezienswaardigheid bij én betekent dit een unieke promotiestunt voor het OLS.

Bedevaart naar het graf van Kruisheer Willem Sangers.

Bedevaart

In Kinrooi laat men niets aan het toeval over. Nadat ze op 28 april al met het plaatsen van de schietboom op de kerk de 'zegen van boven' hadden gevraagd, trokken ze op 10 mei met gans de schutterij op bedetocht naar Heppeneert. Daar werd op het kerkhof achter de kerk een hulde gebracht aan Pater Willem Sangers, die daar begraven ligt.

Feestgids

Ondertussen is ook de feestgids van het OLS klaar. In dit lijkige boekwerk werd extra aandacht besteed aan de geschiedenis van de schutterij zelf. Naast een historische schets van de schutterij (waarvan de eerste vermeldingen dateren van 1680) werden echter ook enkele opmerkelijke interviews met oude schutters opgenomen. De meeste schutterijen kennen hun verleden immers enkel door de gegevens die werden opgetekend in boeken, brochures en artikelen in tijdschriften en kranten.

Naast deze belangrijke en onmisbare gegevens vonden de samenstellers van de feestgids het echter ook interessant om de 'kleine geschiedenis' aan bod te laten komen; hoe ging het er vroeger aan toe tijdens schuttersfeesten, hoe was de schutterij georganiseerd, bij wie ging men achteraf een lekkere pint drinken, enz. In de feestgids worden zo acht oude schutters aan het woord gelaten. De oudste werd geboren in 1909!

Janse Bagge Bend

Er is lang gezocht naar een gedegen openingsact voor het OLS-feest op vrijdag 3 juli.

Uiteindelijk werd de Janse Bagge Bend bereid gevonden om de spits af te bijten. Deze Nederlands-Limburgse groep maakte in 1983 furore met de monsterhit 'Sollicitere' ("Höbs se al gesjreve, 75 breve"). Samen met EuroSound & Light zullen zij zorgen voor een avond vol muziek en ambiance.

En na de kater maakt iedereen zich dan op voor het ultieme schutters-treffen op 5 juli!

OLS; een familiefeest

Dit jaar zal niemand kunnen zeggen dat hij vanwege zijn kinderen het OLS niet kan bijwonen.

Tijdens het ganse feest zal er immers een uniek 'kinderdorp' ter beschikking staan van onze kleinsten. Ervaren animatoren zullen instaan voor de permanente begeleiding van de kinderen, terwijl ze genieten van de zeven springkastelen, de twee trampolines, de para-commandotoren, de draaimolen en de paardenkoetsen.

Ondertussen kunnen ze lachen met de clowns en kunnen ze zich laten schminken.

Terwijl de kinderen een prachtige middag beleven, kunnen de volwassenen met volle teugen genieten van de optocht, de diverse wedstrijden en uiteraard de zo spannende schietwedstrijd tussen de 165 deelnemende schutterijen.

Schot in de roos

Voor het OLS werkte de VVV-Infodienst van Kinrooi een speciaal arrangement uit. Tijdens het weekend van 5 en 6 juli verwelkomt Kinrooi iedereen voor een kennismaking met de Maasvallei én haar folklore. Men kan daarbij verblijven in een gezellig gastgezin. Op zaterdag kunnen de sportievelingen al fietsend Kinrooi en zijn omgeving verkennen of lekker ontspannen tijdens een boottocht met de "Paep van Meinecom II" over de Maas en Maasplassen naar het witte stadje Thorn. 's Avonds wordt een heerlijk vier-gangen-menu aangeboden in een plaatselijk restaurant.

Zondag is het "een schot in de roos". Om 12 uur krijgt men een schuttersmaaltijd aangeboden. Na de maaltijd wordt men verwacht op het OLS-feestterrein waar men mag plaatsnemen op de eretribune voor het bewonderen van de folkloristische optocht. Nadien is er gratis toegang tot de wedstrijden. De auto kan veilig worden achtergelaten op de VIP-parking.

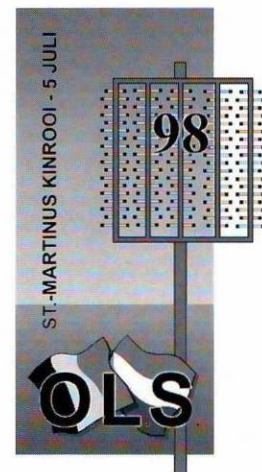
Het bovenstaand arrangement is inclusief één welkomstdrank, één overnachting met ontbijt op basis van Zimmer-frei, fiets + fietskaart of boottocht, twee vier-gangen-menu's én alle VIP-voordelen.

Prijs: 2.575 Belgische Franks voor één persoon of 4.750 Franks voor twee personen. Per extra overnachting met ontbijt betaalt men per persoon 850 Franks en voor twee personen 1500 Belgische Franks.

Inlichtingen en reservatie: VVV-Infodienst Kinrooi, Maasstraat 82 bus 3, 3640 Kinrooi-Ophoven. Telefoon en fax 0032 (0) 89-56.47.36.

Het leven zal mooi zijn, op zijn Limburgs, in Kinrooi op zondag 5 juli!

Hubert Van Eygen.

GESCHIEDENIS EN ONTSTAAN VAN DE ZUID-LIMBURGSE SCHUTTERS Bond

Deel IV – door Luc Wolters

Na diverse gestrandde pogingen om de Zuid-Limburgse schuttersbond op te richten, lukte dit uiteindelijk in 1921. In dat jaar werden drie bondsfeesten georganiseerd, achtereenvolgens te Nieuwenhagen, Waubach en Vaals. Het laatste feest was niet louter een bondsfeest, maar tevens werd bij die gelegenheid een groot internationaal schuttersfeest gehouden, met deelname van vele schutterijen die niet bij de bond waren aangesloten. De bondsactiviteiten kregen een vervolg in 1922.

Bondsfeesten in 1922

De succesvolle start van de Zuid-Limburgse Bond in 1921 ondervond weerklank en werd in 1922 vervolgd. Evenals in 't voorgaande jaar werd een drietal bondsfeesten georganiseerd. De organiserende verenigingen waren Chevremont, Wijlre en Spekholzerheide. Waarschijnlijk was het St. Michael uit Chevremont-Kerkrade of St. Sebastianus van Spekholzerheide die de eerste bondsvoorzitter leverde, met de typisch Kerkradse naam Paffen. Het feest te Chevremont werd gehouden "an d'r Beerebusch", toen dit terrein nog van de Domaniale mijn was.

De tweede organisator dat jaar was St. Maternus Wijlre. Ook dit feest schijnt een combinatie van een vrij schuttersfeest met een bondsfeest te zijn geweest, want St. Maternus Wijlre vierde op 16 juli 1922 het 425-jarig bestaan van de schutterij,

waarvoor diverse schutterijen werden uitgenodigd. Tevens werd de gelegenheid te baat genomen om te gedenken dat de kolonel Wijnen 25 jaar in functie was.¹ Aan het feest werd deelgenomen door in totaal 24 schutterijen. Er waren aparte prijzen voor de "bondsschutterijen", bestaande uit exercitie (3 prijzen), 3 schietprijzen, 1 erekruis, beste commandant, tambour-majoor en mooiste generaal (telkens 1 prijs). Uit de prijswinnaars blijkt dat de volgende schutterijen lid waren van de Zuid-Limburgse Bond: Bocholtz, Nieuwenhagen, Eys, Spekholzerheide, Chevremont en Nulland. Dit Nulland is evenals Spekholzerheide en Chevremont een Kerkradse wijk. In Nulland is sinds 1902 de schutterij Prins Hendrik actief. Ook waren er in Wijlre prijzen voor de niet bij de Bond aangesloten schutterijen. In deze categorie wonnen o.a. Voerendaal, Gulpen, Vaals en Valkenburg prijzen, die dus op dat moment geen bondslid waren.²

Tenslotte kwam St. Sebastianus Spekholzerheide aan de beurt als derde schutterij om in 1922 een bondsfeest te organiseren. Bij gelegenheid van dit laatste feest werden medailles uitgereikt met de inscriptie: "B. R.K. Bondsc. Geweer. Sch. i. Limburg", dat zoveel wil zeggen als Rooms Katholieke Bond van Geweerdragende Schutterijen in Limburg. Een medaille met een dergelijke inscriptie werd gewonnen door generaal Bernard Scheepers van St. Sebastianus Eys.³

Bondsfeesten in 1923

In 1923 werden de bondsschuttersfeesten gehouden door twee schutterijen die thans niet meer actief zijn. Dit was enerzijds schutterij St. Dionysius uit Nijswiller.

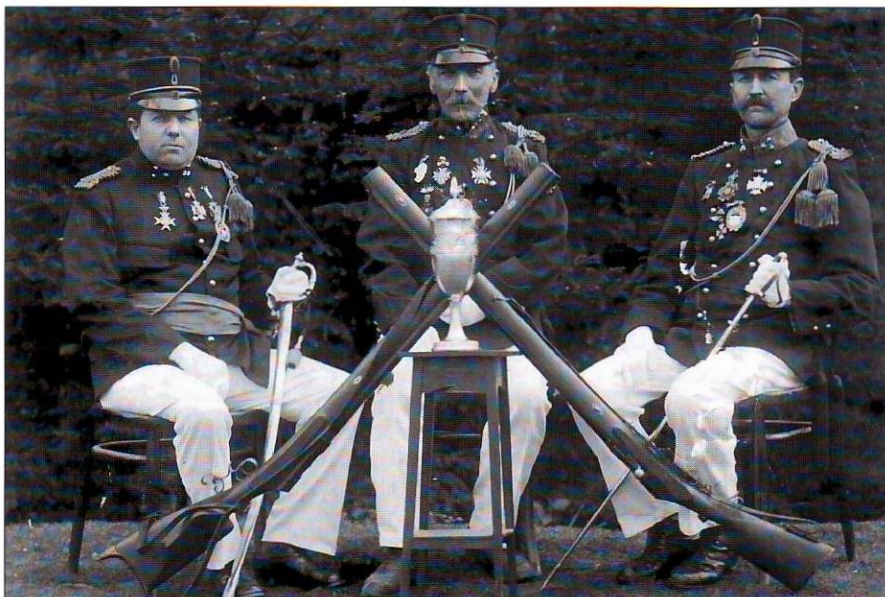
Deze schutterij die tegen het einde van de 19e eeuw werd opgericht, was actief tot begin jaren zestig van deze eeuw. Vervolgens was het de beurt aan St. Sebastianus Bocholtz, die opgericht werd in 1885 en eveneens ter ziele ging in de jaren zestig.

In het boekje uit het archief van deze voormalige Bocholtzer schutterij, waarin de ledenlijsten en de aantekeningen over vergaderingen worden bijgehouden vinden we enkele gegevens, die hier waarschijnlijk betrekking op hebben.

"Wat betreft de feestweide zal Königs [een lid] met Senden [een grote boer] spreken voor een stuk van de weide. Wat betreft de jury zal door J. Vanhommerig gezorgd worden. Voor de tamboers enz. zal J. Hamers als jury gevraagd worden".⁴ Tot zover de korte aantekeningen van Bocholtz in het kader van de voorbereiding van het bondsfeest.

Leden in de periode 1921-1923

Als we de organisatoren en de in de krante-artikelen vermeld schutterijen op een rijtje zetten, krijgen we een aardig overzicht van de bij de Zuid-Limburgse Bond aangesloten schutterijen in de periode van 1921 tot 1923.

In het archief van schutterij St. Sebastianus Eys bevindt zich een foto van het schietdrietal, v.l.n.r. samengesteld uit kapitein Jan Hubert Schijnen (Jup), majoor Andreas Joseph Mertens (secretaris-penningmeester 1898-1936) en kolonel Jan Gerard Boltong (Sjir). Het drietal is afgebeeld met twee zware buksen en een indrukwekkende beker. Thans is ons de aanleiding voor de foto bekend: het drietal won het bondskampioenschap, na gedurende ettelijke jaren zowel als drietal als op persoonlijke titel vele schietprijzen voor de Eyser schutterij in de wacht te hebben gesleept, won dit drietal in 1924 de beker bij gelegenheid van het bondskampioenschap. Het drietal had in 1921, 1922 en 1923 de schietwedstrijd op de bondsfeesten van de Zuid-Limburgsche Schuttersbond op hun naam gezet.

Dit waren achtereenvolgens:

1. St. Sebastianus Bocholtz
2. St. Michael Chevreumont
3. St. Sebastianus Eys
4. Kon. Wilhelmina Nieuwenhagen
5. St. Dionisius Nijswiller
6. St. Sebastianus Spekholzerheide
7. St. Paulus Vaals (niet in 1922)
8. St. Joseph Waubach
9. St. Maternus Wijlre
10. Prins Hendrik Nuland (1922)

De opsomming is mogelijk niet compleet, maar dit is het beeld van de aangesloten verenigingen zoals dat naar voren komt uit de diverse publicaties in de kranten.

Bondsfeest in 1924 in Eys

Zeer uitgebreid en heel beeldend wordt het schuttersfeest in 1924 in Eys beschreven.⁵ Het was kermis in het dorp en 's morgens was de processie getrokken. Er lagen nog volop bloemen op de weg en het hele dorp vlagde. Aan de grens van Eys werden de deelnemende verenigingen afgehaald door een afvaardiging van de Eyser schutterij en begeleid naar de feestweide. Daar maakte elke schutterij onder trommelslag haar entree en het werd er al een drukte van belang met schutters, koningen, koningsknechten "en waar regelingscommissarissen en bloemverkoopster-tjes en buffetbediening af en aan draafden en bedrijvig liepen".

Op hoornsignaal formeerde de optocht zich en deze trok door Eys tot aan het kasteel Goedenrade, alwaar defilé werd gegeven voor de beschermheer van St. Sebastianus Eys, mr.dr. Frowein, president-directeur der Staatsmijnen, die kasteel Goedenrade bewoonde. In de optocht die meer dan een uur trok, liepen naast de schutterijen ook de feestgevende vereniging, de harmonie, het zangkoor en de voetbalvereniging van Eys mee. De erecommissie met Frowein gezeten in een auto, sloot de stoet. Enkele toespraken werden vanaf de kiosk gesproken. In plaats van het thans gebruikelijke Wilhelmus werd destijds het "Wien Neerlandsch bloed door de adren stroomt" gespeeld. Hierna startten de diverse wedstrijden, waaronder schietwedstrijden zowel voor schutterijen als op persoonlijke titel, met de buks of met de flobert.⁶

Bondsbeke

Het schuttersfeest van Eys kende een apart tintje. De Eyser schutterij herdacht achteraf haar 400-jarig bestaan, dat in 1917 gevierd had

moeten worden. Maar als gevolg van de Eerste Wereldoorlog liep ook het Limburgse schutterswezen in het neutrale Nederland op een laag pitje en werden er nauwelijks feesten gehouden. Er werd gemoreerd dat het koningszilver inmiddels meer dan honderd platen telde en last but not least had het drietal met schieten beslag weten te leggen op de bondsbeke. De beke was een wisselbeke, die ging naar de schutterij, die gedurende een jaar de beste resultaten op de bondsfeesten haalde. Het schietdrietal van Eys had in de drie opeenvolgende jaren 1921, 1922 en 1923 de beste schietresultaten behaald, waardoor de beke definitief toekwam aan schutterij St. Sebastianus Eys. Het drietal werd tijdens het feest te Eys vanaf de kiosk toegesproken en secretaris Mertens van Eys, één van het drietal sprak een dankwoord.

Aldus werd het hoogtepunt met betrekking tot het schieten in het vierde jaar van het bestaan van de Zuid-Limburgse Schuttersbond gevierd. Met het uitreiken van de bondsbeke werd enerzijds nogmaals nadrukkelijk genoemd dat er bondsactiviteiten op de schuttersfeesten zijn, anderzijds maakte het pijnlijk duidelijk dat sinds de start van de bond één vereniging superieur is in het schieten, hetgeen de belangrijkste wedstrijd van de bondsactiviteiten is.

Noten:

1. Jolles (1937) p. 132 vermeldt dat de generaal 25 jaar deze rang bekleedde. Een generaal kende Wijlre in die tijd echter niet.
2. *De Limburger Koerier*, zat. 22 juli 1922
3. Deze medaille is in particulier bezit bij fam. P. Habets te Simpelveld.
4. Dhr. Leo Franzen in Bocholtz beheert het archief van de ter ziele gegane schutterij St. Sebastianus Bocholtz en gaf volledig inzicht in de beschikbare boeken. In het schriftje was deze vergadering gedateerd d.d. 11 Mei 1923 [later is hier 1924 van gemaakt, maar toen had Bocholtz geen feest, waarvoor jury en een feestweide geregeld moesten worden]. In de schietkelder van schutterij St. Michael Chèvreumont zou nog een oorkonde hangen van een door de Chèvremontse schutterij gewonnen prijs bij gelegenheid van dit schuttersfeest te Bocholtz (mededeling Jack Duckers).
5. *De Limburger Koerier*, maandag 2 juni 1924.
6. De aanleiding van dit schuttersfeest en het verloop ervan vormen een aanvulling op het boek van Luc Wolters, *Schutterij St. Sebastianus Eys. 475 jaar schuttershistorie*, omdat evenals in Nieuwenhagen en Waubach ook in Eys in het schutterijarchief geen gegevens voorhanden waren uit het begin van de jaren twintig.

• KRANTENKOPPEN •

4 feb Na acht jaar akkoord over krediet voor schutters Neeritter • 11 feb Europees kampioenschap koningschieten in Krakau • Achtduizend schutters naar Polen • 18 feb Schutterijen mogen nog jaar met lood schieten • Provincie en schutterijen zeer tevreden • 19 feb Kogelvanger jaar later • Ondernemersoorlog om kogelvallers • 26 feb Limburgse schutters naar Europese titelstrijd in Polen • 5 mrt Jacq. van de Vorst uit St. Odiliënberg kanselierzegelbewaarder Edele Eed-Broederschap • "Een spel, maar wel 'n ernstig" • 9 mrt 'Schutterswezen hoef je niet onder de korenmaat te zetten' • 'Vrouwen op OLS? Het zal er best van komen' • OLS start onderzoek naar geluidshinder bij schutterijen • 10 mrt Voedselveiligheid nieuw probleem voor schutterijen • Drie debutanten op OLS Kinrooi • OLS gaat terug naar zijn roots • 13 mrt Schutterij krijgt geen gazonmaaier • Vranken trekt ontslag wegens 'bijzondere omstandigheden' in • Bestuur OLS weigert Belg als vice-president • 19 mrt Schutterij Hingen weer in raad • 2 apr Optreden van De Schintaler tijdens Schuttersfeest in Heel • 7 apr Wie verzint naam en wint het OLS Kinrooi '98 kunstwerkje? • 14 apr Pastoor Ell schutterskoning • 16 apr Krijgt Haelen 'n keizer? • Koningsschieten Schutterij St. Agatha • 17 apr Krijgt Haelen een keizer? • 20 apr Burgemeester van Maasbree schutterskoning • 21 apr Concurrentie voor Nachtwachtgilde • 23 apr Raadslid pleit voor naam 'Jufferenvan' in wijk Horn • 25 apr Pieter Giebels nieuwe keizer Martinus Horn • 27 apr Schietboom op kerktoeren van Kinrooi • 28 apr Valkenburg ontvangt ruim 2000 schutters • Schietboom op kerk • Schietboom op kerk Kinrooi • Schutterij St.-Martinus Horn presenteert nieuwe uniformen • 29 apr Schietboom op kerk • 'Nee, er wordt niet op geschoten • Schietboom • Schutterszilver geruild tegen bontjas • Schützen errichten den Maibaum und kuren erstmals eine Maikönigin • Interessante Schau zum Schützenwesen • 30 apr Huldiging jubilarissen schutterij St. Martinus • Christje Peters 80 jaar lid • 1 mei Christje Peters 80 jaar lid van St.-Martinus Horn • Ook torenhaan mikpunt voor schutters •

SCHUTTERIJ ST.-SEBASTIAAN AS (6)

Wat was er aan de hand met het koningszilver?

Zoals reeds gezegd in onze vorige editie, bleek het koningszilver onvindbaar op het gemeentehuis, waar het zich toch normaal moest bevinden. Hoe, door wie en wanneer het op het gemeentehuis werd gedeponereerd, Joost mag het weten!

Na lang aandringen en door druk uit te oefenen op de toenmalige burgemeester Bert Marting, kwamen te weten dat het zo onmisbare koningszilver tijdens de Tweede Wereldoorlog gedeponereerd werd op het Provinciaal Museum te Hasselt. Aangezien het daar geïnventariseerd werd, was het museumbestuur niet dadelijk akkoord om het terug te geven. Door de niet aflatende druk vanwege het schutterijbestuur werd in 1958 de akkoordverklaring ondertekend.

De werving van nieuwe leden kon nu beginnen en nog in hetzelfde jaar werd een nieuwe buks gekocht bij de firma Dumoulin in Milmort.

Om wat geld in het laatje te krijgen, werd een Vlaamse kermis georganiseerd waarvan de opbrengst moest dienen voor de oprichting van een trommelkorps.

De eerste trommelaars op bijgaande foto zijn, van links naar rechts: Edward Conings, Pieter Bayen, Jan Maenen en de gebroeders Marc en Luc Krops.

Met deze aanwinst kreeg de schutterij meer glans en besliste het bestuur om aan te sluiten bij de Schuttersbond Maas en Kempen, toen onder voorzitterschap van van meester Pierre Creemers; per 1 januari 1987 opgevolgd door Jan Grondelaers van As, waarover later meer.

Het bestuur van toen zag er als volgt uit:

Voorzitter Bert Houben, Ondervoorzitter Jef Bayen, Secretaris Jan Grondelaers, Schatbewaarder Mathieu Bayen, Commandant Jan Bayen, Trommelaar Jan Maenen, Vaandeldrager Louis Gijzen, Bieleman Mathieu Simons, Chef Tamboer Jef Drijkoningen, Roffeltrom Willy Warring, Jan Bollen, Jules Mardaga, Loeis Moors, Jef Geurts, Albert Jorissen, Mathieu Hoogmartens, Jeanke Moors, Jef Bayen, Bérke Bayen en Harie Bayen.

In 1958 had de schutterij van As de eer het eerste bondsschuttersfeest in te richten. Dit werd het begin van een glansrijke periode. Het was ook de tijd dat veel schutterijen zich gingen uniformeren en met veel pracht en praal opstapten in allerlei optochten en feestelijkheden.

Ook schutterij St.-Sebastiaan As maakte geen uitzondering op deze regel en in 1961 werden alle leden in een laken uniform gestoken met

groene pofbroek en een lichtbruin vest, gescheiden door een witte gordelriem, witte halskraag en manchetten afgeborduurd met witte kant, groene hoed met een sierlijke struisvogelpluim; een historisch uniform geïnspireerd op de 17de eeuwse schuttersportretten van de beroemde schilder Frans Hals.

Jan Grondelaers in het eerste uniform uit 1961.

In deze periode hebben zeven leden in dit uniform hun 50-jarig lidmaatschap gevierd. Deze viering werd geopend met een ontvangst op het gemeentehuis alwaar burgemeester Tilmans een gelegenheidstoespraak hield en een receptie door het gemeentebestuur aan de bestuursleden werd aangeboden.

De feestelijkheden kregen 's avonds een vervolg in het schutterslokaal in aanwezigheid van de gemeentelijke en geestelijke overheid. Pastoor Spaepen (1966-1972) schetste de historie van het ontstaan van het schutterswezen.

Hij prees daarbij de schutterij voor haar stijlvolle en talrijke optreden en wenste hen de felbegeerde titel van een overwinning van de Oude Limburger (O.L.S.) tussen de Asserse grenzen te mogen bekampen.

Een oud gebruik werd toen weer in ere hersteld. De zeven jubilarissen, die geschaard stonden rond een kom jenever met suiker, moesten die kom met de lepel ledigen.

De eerste trommelaars zijn, v.l.n.r.: Edward Conings, Pieter Bayen, Jan Maenen en de gebroeders Marc en Luc Krops.

Sinds 1989 gaat schutterij St.-Sebastiaan As gekleed volgens bovenstaande foto.

Andere prominente woordvoerders beklemtoonden dat de schutterij St.-Sebastiaan van As een der oudste, mooiste en tevens kleurrijkste vereniging is uit de Limburgse mijnstreek en tot de meest actieve der gemeente mag beschouwd worden. Na al deze mooie woorden dankte voorzitter Mathieu Simons het gemeentebestuur en schetste op zijn beurt de historie van de schutterij. Ook Jan Grondelaers sprak woorden van dank en hulde, waarna de erewijn volgde.

In het schutterslokaal waren de gouden jubilarissen andermaal het middelpunt van de belangstelling. Na een inleidend woord van dank en hulde door pastoor Spaepen werden door meester Pierre Creemers gouden eretekens aan de volgende leden opgespeld vanwege hun 50-jarig lidmaatschap van de Schuttersbond Maas en Kempen: Bert Houben, de gebroeders Jan, Jozef en Albert Bayen, Jan Maenen, Mathieu Hoogmartens en Willem Caelen.

Hierna was er gelegenheid om de jubilarissen te feliciteren. Jammer dat van deze uitzonderlijke plechtigheid geen deugdelijke foto ter beschikking is.

Jan Grondelaers gekleed volgens het uniform uit 1974.

In 1974 werden aan de eerste uniformen enkele wijzigingen aangebracht. De witte gordelriem verdween en werd vervangen door een rode sluiergordel.

In 1989 werd bij gelegenheid van het bezoek aan Bokrijk van ons vorstenpaar en het O.L.S. bij schutterij St.-Martinus Niel-bij-As, gekozen voor het hedendaags uniform (witte kousen, rode pofbroek met zwart vestje en daarover een lange rode mantel.*

In deze kledij hebben wij de gilde van As fier en gedisciplineerd zien opstappen in de ommeegang van de zevenjaarlijkse kroningsfeesten te Tongeren.

In oktober 1993 kwam van het Koninklijk Paleis te Brussel een bericht van de Kabinetschef van de Koning inhoudende "dat Zijne Majesteit gevolggevend aan de wensen van de schutterij St.-Sebastiaan uit As de titel van 'Koninklijke Maatschappij' mag voeren".

Joannes Daamen.

(*t Vervolgt)

* Zie ook Limburgs Schutterstijdschrift nr. 3, juni 1989, pagina 9.

SCHUTTERIJ 'T HEILIG KRUIS GREVENBICHT 325 JAAR OUD – door Luc Wolters –

Drie en een kwart eeuw is schutterij Het Heilig Kruis in Grevenbicht zeker actief. Er is reden genoeg om te feesten naar aanleiding van dit jubileum. Zo heeft de vereniging in het kader van de jubileumfestiviteiten een bondsfeest van de schuttersbond Eendracht Born/Echt georganiseerd en heeft zij zich gehuld in nieuwe uniformen. Maar daarover later meer. Eerst werpen we een blik op de geschiedenis van deze eeuwenoude schutterij.

Hoe oud is de schutterij

Dat de schutterij Heilig Kruis van Grevenbicht een oude schutterij is, staat niet ter discussie. Hoe oud de schutterij exact is, is niet bekend. Daarom dat bestuur en leden het zeker voor het onzekere nemen en zich voor de ouderdom van de schutterij baseren op het oudste koningszilver. De oudste zilveren koningsplaat blijft voor diverse schutterijen een gegeven dat overeind blijft staan in de historische discussie over het ontstaan van een schutterij.

Het oudste koningszilver

De oudste koningsplaat dateert uit 1673. Vanaf dat jaar geteld wordt thans het 325-jarig jubileum gevierd. In 1673 was Frans Leurs koning van het Hl. Kruis. De zilveren plaat wordt met zorg omringd en is veilig opgeborgen in de kluis. Opvallend is evenwel dat J.A. Jolles, die in de jaren dertig de Limburgse schutterijen bezocht en een opsomming maakt van het voorhanden zijnde koningszilver deze zilveren plaat niet noemt. De oudste plaat die hij onder ogen krijgt stamt uit het jaar 1773, dus precies honderd jaar jonger.¹ Een verschrijving!? Desalniettemin concludeert ook Jolles dat het Hl. Kruisgilde wel veel ouder zal zijn dan uit de bronnen blijkt.

Broederschap van het Hl. Kruis

Desalniettemin heeft schutterij Het Heilig Kruis goede papieren om zich aan oudere jaartallen vast te klampen. De historicus drs. A.M.P.P. Janssen, die zich in het broederschapswezen verdiepte heeft, komt

voor Grevenbicht tot opvallende conclusies. Kerkelijk viel Grevenbicht onder de parochie Papenhoven. Grevenbicht beschikte echter over een kapel ter ere van het Heilig Kruis.

Een broederschap van "Junge Gesellen" was verbonden aan deze kapel. In de rekeningen die over deze kapel handelen komt de Jonggezellenbroederschap voor in de periode 1606 tot en met 1718.

In het begin ontvangt deze broederschap twee amen (vaten) bier, later een aam bij gelegenheid van het jaarlijkse koningsvogelschieten. Dat het hier gaat om een voorganger van schutterij Het Heilig Kruis wordt door Janssen aangetoond.²

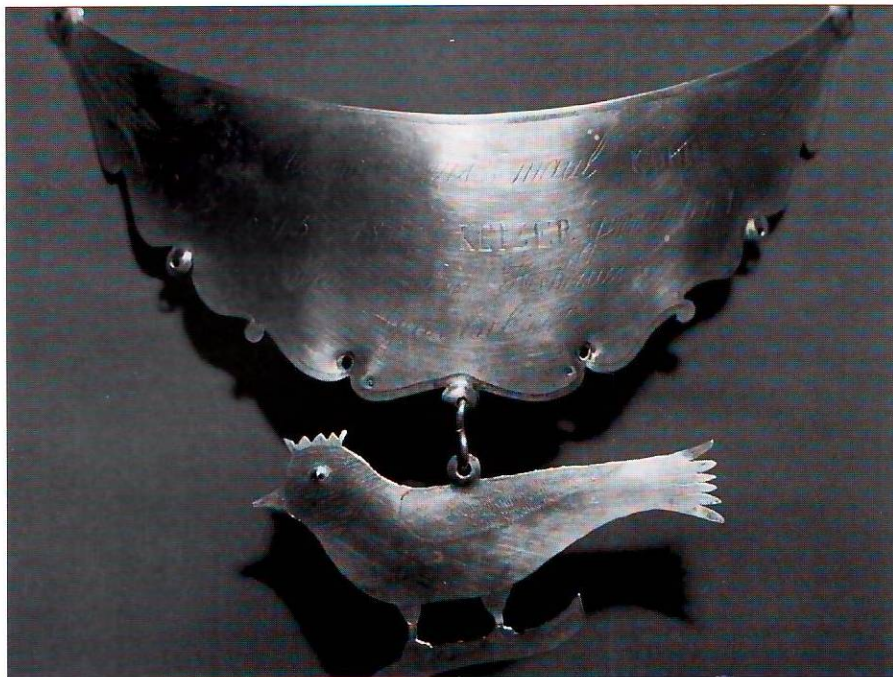
De jonggezellen in de processie

De jonggezellenbroederschap van de Heilig Kruis kapel speelden ook een rol in de Sacramentsprocessie. Echter de pastoor van de parochie Papenhoven achtte de bijdrage van de broederschap te gering om hier telkens een aam bier voor ter beschikking te stellen.

De schutterij "Het Heilig Kruis" in 1926. Met het feest van St. Jan (24 juni) vierde het echtpaar Helmus Reijnen en Anna Houben hun gouden huwelijksfeest, waarbij ook de schutterij werd uitgenodigd en vereeuwigd. De schutters dragen allen hun zondagse pak getooid met een sjaap en een platte pet. In het midden zitten de koning en de keizer. Links de vaandeldrager met de drapeau uit 1905 en de tamboer Harrie in het Panhuis, bijgenaamd Harie van Lachliebeke. Rechts ziet u de commandant met de blanke sabel en de tambour-maître, die zijn stok fier omhoog houdt en een met pluimen getooid kepi draagt als enige van de groep. Rechtsboven is nog een ander vaandel te herkennen. De foto werd genomen voor de schuur bij het woonhuis Reijnen aan de Mik.

Uit: M.F.C. Tholen, Grevenbicht in oude ansichten. (Europese Bibliotheek Zaltbommel 1972) 37.

De zilveren keizersplaat met inscriptie: "P.M. Hamers, 3 maal koning 1892, 1895, 1897. Keizer geworden 1898. Broederschap H. Kruis Grevenbicht." Aan het keizersschild hangt een platte zilveren gekroonde koningsvogel, zittend op een takje.

Over deze aam bier hadden de jonggezellen meer dan anderhalve eeuw een geschil met de pastoor. De pastoor was van mening dat indien de jonggezellen zelf de pastoor, paters en koster en anderen zouden tracteren op bier en vis, dat hij zelf als pastoor niet te beroerd zou zijn om een vat bier ter beschikking te stellen.

Aangezien de jonggezellen niet tracteerden, gaf de pastoor geen bier. Al in 1570 (!) brengt de toenmalige pastoor Cornelis Leonhardt dit conflict tussen hem en de jonggezellen ter sprake. Ook zijn opvolgers schrijven hierover in 1689 en 1721.³

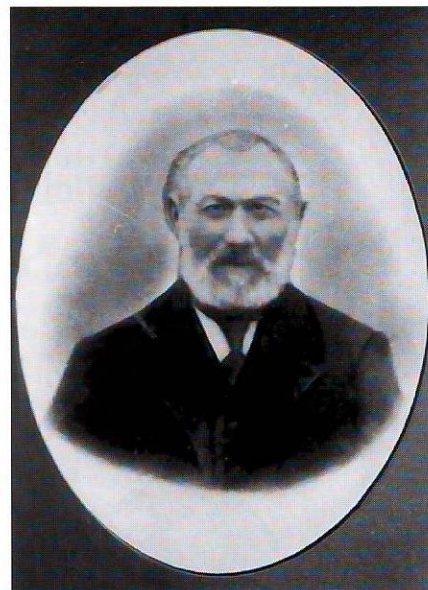
Controle op de Maasvaart?

Een ander stuk, wordt nog nader door de huidige schutterijsecretaris Jennen uitgepluisd. Het zou handelen over de tol die de Maasschippers bij Urmond dienden te betalen op last van de Keurvorst van de Palts. Dit was in de tijd dat Grevenbicht net als Sittard deel uitmaakte van het hertogdom Gulik. Gulik werd bestuurd door deze keurvorst van de Palts. Het stuk verhaalt van een schipper die bij het ontvangstkantoor te Urmond zonder tol te betalen was doorgevaren. In Grevenbicht zouden de schutten deze schipper hebben opgevangen.

Nadat de schipper driemaal was gesommeerd aan te meren werd het commando gegeven op hem te

schieten. Op het moment dat de schipper aanmeerde namen de schutters het schip in beslag. De schipper moest zowel tol als een boete betalen om verder te mogen varen.

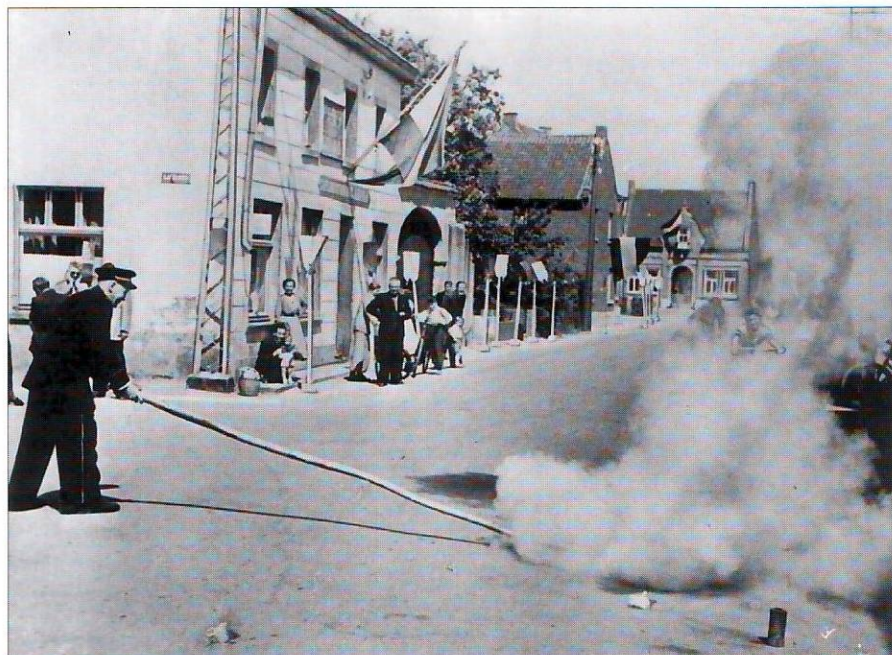
De keurvorst beloofde de schutten voor hun diensten door hen de opbrengsten van een perceel hooiland te geven.⁴

Portret van Peter Michiel Hamers, die koning was in 1892, 1895 en 1897. Hij werd tot keizer gekroond bij gelegenheid van het koningsvogelschieten in 1898.

Een periode met weinig bronnen

Uit de zeventiende en achttiende eeuw is verder nagenoeg niets bekend over schutterij het Heilig Kruis. De Franse Tijd sinds 1794 heeft voor de meeste schutterijen geleid tot het tijdelijk stilleggen van de activiteiten. Opvallend is echter dat de Grevenbichtse schutterij nog tijdens het Franse bewind, onder Napoleon weer de koningsvogel schiet (1803/1805).

Schutterij het Heilig Kruis verzorgt traditiegetrouw het kamerschieten tijdens de processie. Getracht werd deze kamerschoten te laten knallen tijdens de consecratie van de Hoogmis. De foto dateert uit 1957 en toont hoe schietmeester Peter Savelkoul de kamer ontsteekt. Sinds 1962 nam Hub Stans het kamerschieten op zich.

De legendarische Hub Stans als koning in zijn jonge jaren. Sinds 1959 was hij secretaris-penningmeester tot zijn overlijden. Tevens diende hij zijn schutterij als generaal. In 1987 ontving hij de koninklijke onderscheiding in zilver. In 1989 werd hij opgenomen in de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Hl. Sebastianus. Door zijn inzet werd de vereniging gered van het in ruste gaan en kwam zij wederom tot grote bloei. Voor deze verdiensten en vanwege zijn kleine postuur werd hij door de leden "het vadertje" genoemd.

Niet veel andere feitjes zijn over deze periode aan te halen, behalve dat uit enkele koningsschilden blijkt dat de schutterij niet heeft stilgelegd. In 1865 was de schutterij aanwezig bij het verwelkomen van de nieuwe parochieherder,⁵ in 1897 bij het zilveren priesterfeest van de pastoor.⁶ Een probleem voor het culturele leven in Grevenbicht was het beroep van velen. Enorm veel stukadoors telde het dorp. Zij werkten doorgaans het hele zomerseizoen in Duitsland. Uiteraard was elke echte Grevenbichtenaar in het dorp als de Pinksterkermis gevierd werd, maar er was weinig gelegenheid voor veel andere activiteiten gedurende het zogenaamde schuttersseizoen.

Herinrichting en een nieuwe schutterij

In 1873, precies tweehonderd jaar na het oudste koningsschild, heeft er een soort herinrichting van de schutterij plaatsgevonden. Het Hl. Kruis was in die jaren actief, dus er is geen sprake van een heroprichting, maar het feit dat maar liefst dertien zilveren schildjes met de naam van de schenker in het jaar 1873 aan de vereniging gekomen zijn, geeft aan dat de dorpsgemeenschap toen aandacht aan haar schutterij besteedde.⁷ Een andere mogelijke oorzaak van deze vele schildjes uit 1873 kan een brand zijn geweest, die oude papie-

ren en wellicht ook enig koningszilver verwoestte. Als gevolg daarvan kwam steun van de bevolking op gang, die haar schutterij weer aan nieuw zilver hielp.⁸ Echter in het daaropvolgende jaar 1874 werd te Grevenbicht-Papenhoven de nieuwe schutterij Eendracht in het leven geroepen. Maar zoals in Grevenbicht gezegd wordt, moeten er van alles twee zijn: schutterijen, muziekgezelschappen enz.

Het schuttersfeest in 1876

Toen het nieuwe fenomeen van de schuttersfeesten zijn intrede in de schutterswereld deed, waren de Grevenbichtse schutters hier direct bij betrokken. Zo weten we dat de oude schutterij van Grevenbicht op vrijdag 8 september 1876 een groot schuttersfeest organiseerde met medewerking van de jonge schutterij van Grevenbicht-Papenhoven, opgeluisterd door het fanfare-gezelschap Aurora. Er werden geldprijzen uitgelooft, variërend van 80 (1e pr.) tot 30 francs (3e pr.). De organisatie lag in handen van een commissie. Namens deze tekende Ch. Baadts.⁹

Waarschijnlijk is dit een schuttersfeest geweest waaraan diverse schutterijen uit de omtrek aan deelnamen, waarbij de nadruk op de schietwedstrijd lag. Een andere mogelijkheid was een vrij schietconours, een zogenaamd schieten voor een geldprijs.

De schutterij in 1954 op de gevoelige plaat met de zware buks, drie officieren en de oude drapeau uit 1905.

Het "OLS" in 1879

In 1879 organiseerde een Grevenbichtse schutterij wederom een groot internationaal schuttersfeest. Welke van de Grevenbichtse schutterijen de organisatie in handen had is onbekend, mogelijk de Eendracht. 's Middags was een bal en de entree van het feest kostte 24 cent. Het feest had die naam nog niet, maar zou de tot nu toe oudst bekende voorloper van het Oud-Limburgs schuttersfeest zijn.¹⁰

Ook toen al gold dat wie de schietwedstrijd won, het volgend jaar het schuttersfeest mocht organiseren. Dus hebben in 1878 de Grevenbichtse schutters waarschijnlijk de schietwinst behaald. Ook in 1879 betrof het al een Maasoverschrijdend schuttersfeest getuige de deelname van St. Martinus uit het Belgische Dilsen. Deze wonnen op dit feest een medaille.¹¹ De schietwinst van het feest op 24 augustus was voor schutterij St. Anna Haalen, die rond hun overwinning een feestje in eigen dorp bouwden.

Jubileumfeest 1899

Er werd nog een groot internationaal schuttersfeest met prijs-schieten in Grevenbicht georganiseerd, en wel op zondag 9 juli 1899. Door de oude schutterij dat staat vast, want het feest had als aanleiding het 250-jarig jubileum van de schutterij. Hieruit zou blijken dat het Hl. Kruis in 1899 meende dat de oprichting van de schutterij zou hebben plaatsgevonden in 1649. Hoe men aan dit jaartal kwam is een raadsel, wellicht was er enkel gezocht naar een passende aanleiding om een feest te organiseren. Bovenaan een andere advertentie staan de jaartallen 1349 en 1899. Dit zou duiden op de viering van een zogenaamd 550-jarig bestaan, op basis van een jaartal dat we als volledig ongegrond mogen beschouwen. Dat de schutterij oud was, was bekend, maar hoe oud precies. Van belang was dat er een viering rond een jubileum op touw werd gezet. Dat scheen goed te lukken want volgens de aankondigingen namen er vijftientig schuttersgezelschappen deel aan het feest in Grevenbicht. De burgemeester gaf bij die gelegenheid een zilveren schild.¹²

Limburgse Aankondiger van 24 juni en 1 juli 1899: Let op de jaartallen aan de bovenzijde van de advertentie.

1349.

Groot

1899.

Internationaal Schuttersfeest

TE
GREVENBICHT en PAPHENHOVEN

te geven door de oude Schutterij, »Broeders van 't H. Kruis,«
op Zondag 9 Juli 1899,

met medewerking der navolgende gezelschappen:

- 1 Grevenbicht, Oude Schutterij «Broeders van 't Heilig Kruis.»
- 2 Grevenbicht-Papenhoven, Koninklijke Harmonie «Aurora.»
- 3 Grevenbicht-Papenhoven, Koninkl. Jonge Schutterij «De Eendracht.»
- 4 Buchten, Schutterij «St. Joseph.»
- 5 Born, Koninklijke Schutterij «St. Martinus.»
- 6 Dieteren, Schutterij van den Heiligen Stephanus.
- 7 Neerlitter (België), Schutterij «St. Lambertus.»
- 8 Id. «St. Remigius.»
- 9 Neerosteren «St. Donatus.»
- 10 Bustersen, Jongezellen Schutterij «St. Peter en Paulus.»
- 11 Id. Schutterij «St. Nicolaas.»
- 12 Spaubeek, Koninklijke Schutterij «St. Laurentius.»
- 13 Obbicht, Schutterij «St. Willebrordus.»
- 14 Limbriecht, Schutterij «St. Salvius.»
- 15 Optter, (België) Schutterij «St. Trudo-Gilde.»
- 16 Grutrode, «St. Jacobus.»
- 17 Meeswijk, «St. Laurens.»
- 18 Dilsen, «St. Martinus.»
- 19 Eelen, «St. Petrus.»
- 20 Holtum, Schutterij «St. Hendricus.»
- 21 Maasniel, Schutterij «St. Laurentius.»
- 22 Id. «St. Lambertus.»
- 23 Oirsbeek, Schutterij «St. Lambertus.»

De Feest-Commissie heeft de volgende feestorde vastgesteld:

1. Van 11 tot 1 uur ontvangst der deelnemende gezelschappen, die bij aankomst worden afgehaald door eenige Commissieleden en begeleid worden naar het schoollokaal, waar aan H.H. President, Koning en Secretaris van iedere schutterij de eerewijn zal aangeboden worden. Hierna zal de President van iedere Schutterij een nummer trekken, dat de volgorde bij den Optocht en bij den Schietwedstrijd aangeeft.
2. Ten 2 ure vergadering aan het schoollokaal, waarna organisatie der deelnemende gezelschappen tot den plechtigen **OPTOCHT door het Dorp** naar de welversierde feestweide, welwillend afgestaan door den Wel Ed. Heer Jean Palmen-Sanders.

Bij aankomst voorlezing van het Reglement van den te houden wedstrijd, die daarna onmiddellijk begint.

Schietwedstrijd der Schutterijen.

1ste prijs 50 frs. en zilveren medaille.

2de » 30 frs.

3de » 20 frs.

Aan dezen wedstrijd kan ieder gezelschap deelnemen met drie zijner beste schutters. Ieder deelnemend gezelschap moet voorziet zijn van: Vogel, Vaandel en Trom en minstens 20 leden tellen.

Het feestgevend gezelschap zal aan geen wedstrijd deelnemen, en stelt zich verantwoordelijk voor de prijzen.

Verder worden nog de volgende prachtige medailles uitgelooft:

Een prachtige medaille aan de verstkommende schutterij.

» » » aan den besten tamboer.

» » » aan den komieksten voorlooper.

Orde van den Optocht.

1. Harmonie. 2. Eere-Commissie. 3. Prijsdragers. 4. Feestgevend Gezelschap. 5. Deelnemende Gezelschappen.

Vrijen Entrée hebben slechts zij wier tenue overeenkomstig is met die van het gezelschap waartoe zij behooren, het insigne zichtbaar dragend en deelnemen aan den optocht. Geschillen die mochten bestaan worden door de Feest-Commissie beslist.

De deelnemende Schutterijen worden vriendelijk verzocht op het bepaalde uur aanwezig te zijn. Zij, die niet deelnemen aan den optocht kunnen niet meedingen aan het prijschieten.

Plechtige uitdeeling der prijzen onder uitvoering der muziek ten 8¹/₂ ure.
Entrée 20 cents. — Voor goede dranken zal zorg worden gedragen.

Aldus vastgesteld in eene vergadering der Feest- en Eere-Commissie, te Grevenbicht den 20 Juni 1899.

DE FEEST-COMMISSIE:

M. Hamers, *Keiser*, Eere-President.

M. Helgers, *Generaal*, President.

F. Savelkoul, *Koning*, Vice-President.

Aug. Kitsen, Penningmeester.

M. Urlings, Kapitein.

J. Hamers, Commandant.

P. R. Schreurs, Secretaris.

DE EERE-COMMISSIE:

F. K. Schous, *Burgemeester*, Beschermheer.

J. W. Koten, *Lid der Prov. St.*, Eere-Voorzitter.

Mathieu Vencken, *Burgemeester*, Voorzitter.

Jean Spee, *Hoofdonderwijzer*.

Jos. De Crau, *Gemeente-Secretaris*.

Jean Palmen, *Gemeente-Ontvanger*.

Hendr. Schreurs.

Fr. Roelofs.

Jos. Notermans, *Raadslid*.

Een foto van de schutterij in 1973. Het toont de vereniging op het dieptepunt qua ledental. Enkele leden dragen een volledig uniform, de meerderheid alleen de platte pet. In het midden de koning links en keizer Michel van den Bergh. Het is mede aan de volhouders uit deze jaren te danken dat de schutterij actief is gebleven.

De keizers

Blijkens het koningszilver heeft schutterij Het Heilig Kruis niet al te vaak een keizer gekend. Cris Baars zou in 1868, 1873, 1874 en 1876 de koningsvogel hebben afgeschoten en door deze reeks het keizerschap verworven hebben.¹³

Peter Michiel Hamers schoot in 1892, 1895 en 1897 de koningsvogel af en was sedert die tijd keizer. Kennelijk hoefde iemand niet in drie opeenvolgende jaren de vogel af te schieten om keizer te worden. In 1898 vond de installatie van Hamers plaats. Bij het voorstellen van deze nieuwe keizer aan de parochiegeestelijkheid werd het vaandel gezwaaid en ter keizers ere werd een meiboom geplant.¹⁴

Thans is nog een kleinzoon van deze keizer lid van de schutterij. Het is zijn naamgenoot de 84-jarige Michel Hamers, die al 52 jaar lid is. De derde en laatste keizer die het Heilig Kruis gekend heeft was Michel van de Berg, die in 1957 de keizerseer toekwam. Hij overleed in 1978, zodat het Heilig Kruis sindsdien weer keizerloos is.

Op Pinksterdinsdag trekt de schutterij ter kerke en naar het kerkhof. Aldaar legt de koning namens de schutterij broederschap een krans. De schutters vormen een erehaag, de koning wordt bij de kranslegging geflankeerd door een tweetal officieren en terwijl tevens zichtbaar zijn de pastoor en misdienaren.

Het schuttersfeest in 1906

In 1906 werd in Grevenbicht wederom een schuttersfeest georganiseerd.

Er was sprake van goed weer en veel belangstellenden die de optocht en de wedstrijden bezochten. De optocht zette zich om 14.30 uur in beweging.

Daar de schutterijen in die tijd doorgaans slechts over één tamboer beschikten, liepen twee muziekgezelschappen in de optocht mee. In totaal namen vierentwintig schutterijen aan het feest deel.

De uitslag van het schieten luidde als volgt:

1e Eys als verstkomende schutterij (120 francs), 2e Heythuysen (75 fr.) en als 3e Born (50 fr.).

Het erekruis werd gewonnen door Coenen uit Heythuysen.

Holtum won de exercitie en Born had de beste tamboer, generaal en uniform.¹⁵

De schuttersbond

Heilig Kruis Grevenbicht werd in 1949 lid van schuttersbond Eendracht Born, totdat deze bond in 1964 fuseerde met de Echtse schuttersbond. Van de nieuwgevormde bond Eendracht Born-Echt bleef het Hl. Kruis slechts een jaar lid. In 1965 stapte het Hl. Kruis uit deze bond om zich in 1973 weer aan te sluiten. Sinds die tijd zijn beide Grevenbichtse schutterijen lid van de bond Eendracht en zorgen op hun beurt voor bondsschuttersfeesten in Grevenbicht.

Processie- en kermisgebruiken

In Grevenbicht trekt de processie bij gelegenheid van de kermis op pinkstermaandag. Uiteraard hebben beide schutterijen bij deze kerkelijke plechtigheid een afzonderlijke rol. De oude schutterij het Heilig Kruis opent de stoet en de jonge schutterij Eendracht draagt de hemel. Op pinksterdinsdag gaat het Hl. Kruis ter kerke en geniet daar de opbrengsten van een eigen collecteschaal. Tijdens de mis worden de overleden leden herdacht. Tevens wordt op die dag het kerkhof aangedaan, waar een krans wordt gelegd.

Jubileumfeest

In 1998 wordt het met een groots jubileumfeest gevierd dat de schutterij Broederschap van het "Heilig Kruis" 325 jaar geleden is opgericht. Althans de oudste zilveren koningsplaat wijst in deze richting. In het week-end van 23 en 24 mei i.l. stond Grevenbicht in het teken van dit jubileumfeest. Op zaterdag 23 mei vond de receptie plaats, waar ook een groot aantal jubilarissen gehuldigd werd. Een bondsschuttersfeest van de schuttersbond Eendracht Born/Echt op de zondag completeerde de feestvreugde. Grevenbicht was wederom gastheer van de bij de bond aangesloten schutterijen.

Nieuwe uniformen

Kroon op de feestvreugde zal de aanschaf van de nieuwe uniformen zijn. Deze werden op zaterdag 23 mei gepresenteerd. Het betreft het uitgaanstenu van de Veldartillerie van het Italiaanse hertogdom Parma uit het jaar 1859, uit het laatste jaar van dit hertogdom, eer het zich aansloot bij het nieuwgevormde koninkrijk Italië. Grevenbicht heeft met dit uniform ernaar gestreefd een in de Limburgse schutterswereld nog niet voorkomend model militaire uniform aan te schaffen.

De collecte in de kerk op Pinksterdinsdag is een oud gebruik. Deze collecte wordt door de koning verricht en de opbrengsten van de schaal zijn voorbestemd voor de schutterij.

De drie huidige marketentsters tijdens de optocht van het OLS. Rechts ziet u Phil Vonken-Tummers, die in 1984 de eerste marketentster was van de schuttersbond Eendracht.

De jubilarissen

Bij gelegenheid van de receptie ter gelegenheid van het 325-jarig bestaansfeest van schutterij Broederschap van het "Heilig Kruis" staat een aantal leden in het zonnetje daar zij hun persoonlijk jubileum vieren. Dit zijn achtereenvolgens:

Er zijn twee robijnen schutters, die de gouden OLS-onderscheiding ontvingen:

Pierre Hanssen is lid sinds 1958. Hij was koning in 1964 en 1973. Vervulde een bestuursfunctie van 1968 tot 1994. Benoemd tot erebestuurslid. Was standaardruiter van 1986 tot 1991. Sinds 1992 is hij officier b.d. in de rang van kolonel.

en **Jean Schaefer** is eveneens een van de twee robijnen leden. Maakte enkele jaren deel uit van het bestuur en was tevens penningmeester. Hij was koning in 1971 en 1975. Sinds 1992 is hij benoemd tot officier b.d. in de rang van kolonel.

Acht schutters vieren hun zilveren lidmaatschap en hebben de zilveren onderscheiding van het OLS ontvangen:

Frank Honnef is vanaf 1973 lid. In de periode van 1976 tot 1998 was hij bestuurslid, waarvan enkele jaren penningmeester. Hij droeg van 1978 tot 1997 het vaandel. Was in 1990 koning. Dit jaar volgde zijn benoeming tot officier in de rang van 1e luitenant.

Ben van Vlimmeren is lid sinds 1972. Was van 1990 tot 1996 be-

stuurslid. Tot 1986 was hij geweerdrager. In dat jaar werd hij bevorderd tot officier in de rang van 1e luitenant en in 1998 volgde zijn bevordering tot kapitein.

Maurice Coumans was gedurende zijn eerste twee jaren, van 1973 tot 1975 bordjesdrager. In 1976 werd hij lid van het trommelkorps, waarvan hij in 1989 de instructeur werd. Onder zijn leiding promoveerde het korps als lid van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen in 1990 naar de 2e divisie en in 1993 zelfs naar de 1e divisie.

Wim Schouten is in 1998 25 jaar schutter. In 1963 werd hij lid van schutterij St. Jan Nieuwstadt en bleef dit tot 1973. In 1982 sloot hij zich als geweerdrager aan bij het Hl. Kruis. Vanaf 1996 is hij bestuurslid. Hij is de jubileumkoning in 1998.

Zef Hoofwijk viert eveneens zijn zilveren lidmaatschap. Lid sinds 1972. Hij was enkele jaren geüniformeerd. Koning in 1974.

Wil Dohmen is lid sinds 1972. Van 1974 tot 1982 maakte hij deel uit van het bestuur. Een aantal jaren is hij lid van de schietcommissie.

Gleich Heinrich werd in 1972 lid. Hij is al die jaren een ongeüniformeerd lid geweest van Hl. Kruis.

Metz George is eveneens sinds 1972 lid in de functie van geweerdrager. In het daaropvolgend jaar 1973 werd hij lokaalhouder. In de jaren 1978 en 1979 was hij koning.

Luc Wolters.

Met dank aan secretaris Ben Jennen en hoofdredacteur Wim Pijpers voor diverse ondersteuning bij de samenstelling van dit artikel.

Noten:

1. J.A. Jolles, "De schuttersgilden en Schutterijen van Limburg", in: *Publications S.H.A.L.* Deel 72 (1936) 64-66.
2. A.M.P.P. Janssen, "Kermis en processie in Papenhoven-Grevenbicht voor 1836", in: *Pènkste in Beeg. Beschrijving van processie en kermis in Grevenbicht-Papenhoven*. Uitgave Heem kundevereniging Bicht (1990) 4-7, m.n. 6.
3. Ibidem, m.n. pp. 6-7.
4. Aantekeningen van Jan Frans Savelkoul, die notities maakte van diverse stukken over de geschiedenis van Grevenbicht.
5. Drs. A.M.P.P. Janssen, en J.A. Knoors, 'Enkele bijdragen tot de Sittardse geschiedenis uit het kerkarchief van Papenhoven-Grevenbicht.' in: *Historisch Jaarboek voor het Land van Zwentibold*. IV. (1983) 77-92, m.n. 90.
6. *De Nieuwe Koerier*, 18 maart 1897. Mededeling Wim Pijpers.
7. Jolles, 65.
8. Mededeling secretaris Ben Jennen.
9. *De Limburger Courier*, zat. 5 aug. 1876.
10. Wim Pijpers, "Organisatoren Oud Limburgs Schutterfeest sinds 1879", in: *Feestgids OLS Koningsbosch 1993*. p. 97. Hij verwijst naar: *De Maas- en Roerbode*, 30 aug. 1879.
11. Jan Gerits, "Oud koningszilver van de voormalige St. Martinusschutterij te Dilsen gered", in: *L.S.* 4 (sept. 1989) 17.
12. *De Limburgsche Aankondiger*, 27 mei, 24 juni en 1 juli 1899. Met dank aan Wim Pijpers. Tevens in: Jolles, pag. 65.
13. Mededeling secretaris Jennen.
14. *De Limburgsche Aankondiger* 23 april en 4 juni 1898 en *De Nieuwe Koerier*, 4 juni 1898. Met dank aan Wim Pijpers.
15. *De Limburgsche Aankondiger*, 7 juli 1906. Met dank aan Wim Pijpers.

Groepsfoto van schutterij broederschap "Het Heilig Kruis" Grevenbicht. Dit laatste "tableau de la troupe" dateert uit 1992. Foto: schutterij broederschap "Het Heilig Kruis".

HET 50e ZUID-LIMBURGS FEDERATIEFEEST

Valkenburg is een plaats die wijd en zijd bekendheid geniet. Geen wonder dan ook dat jaarlijks honderdduizenden mensen deze prachtige plaats bezoeken.

In het weekeind van 18 tot en met 20 juli zal het extra druk worden in Valkenburg, want dan organiseert schutterij de Oude en Jonge Nobelen het Zuid-Limburgs Federatiefeest. Het 50e Zuid-Limburgs Federatiefeest om precies te zijn.

Gebruikmakend van de prachtige ambiance van Valkenburg heeft de organiserende schutterij de zeilen extra bijgesteld om er voor te zorgen dat het 50e ZLF niet snel vergeten zal worden. Het 50e ZLF wordt een feest dat U daarom niet mag missen.

In de loop der jaren heeft het ZLF de naam meegekregen van het "Mini-OLS". Waaraan het ZLF deze naam te danken heeft, is niet bekend. Velen refereren aan het aantal bezoekers dat gelijk is aan een OLS. Anderen roemen het ZLF boven het OLS vanwege zijn gezelligheid. Hoe het ook ze, het ZLF is een gebeurtenis waar alle schutterijen uit de Zuid-Limburgse SchuttersBond, de Schuttersbond St.-Gerardus en de Schuttersbond Eendracht-Born e.o. elk jaar naar uitkijken.

De bedevaart naar Partij

Zoals vele andere schutterijen zijn ook de Jonge en Oude Nobelen uit Valkenburg niet stilzittend blijven afwachten wat voor weer het Federatiefeest zal brengen. Zij togen op zondag 5 april ter bedevaart naar de zusters van het klooster in Partij. Van het Valkenburgse schutterslid Michel Lebouille (wellicht beter bekend onder zijn schrijversnaam "Graaf Miesjel Leboej van Ouzo") hebben we een uitvoerig stuk ontvangen waarin hij met oog voor detail beschrijft hoe de tocht verliep en de uitputtingsslag de bedevaartgangers parten speelde. Door plaatsgebrek is het L.S. niet in de mogelijkheid om het geheel artikel af te drukken. Wel volgt aan de hand hiervan een korte beschrijving. Met een 20-tal leden zou op een drietal plaatsen een worst gebracht worden om de Hl. Clara te vragen voor goed weer tijdens het Federatiefeest. Drie kloosters langs de route werden aangedaan, namelijk het klooster Oud-Valkenburg,

het klooster van de paters Redemptoristen in Wittem en de zusters in Partij. Met name op de terugweg kwam de inwendige mens uitgebreid aan bod. We hopen dat de bedevaart heeft geholpen en dat de schutterijen ontvangen zullen worden op het 50e Federatiefeest in Valkenburg op 19 juli onder een stralende hemel.

Programma 18 juli:

14.00 uur start een receptie voor konings- en keizersparen, prominenten, sponsors en het bestuur van de ZLF, in het kader van het 50-jarig bestaan.

14.45 uur start het koning- en prominentenschieten.

19.00 uur Plechtige hoogmis in de St.-Nicolaas en Barbarakerk.

20.00 uur Ontvangst van de schutterijen in de Gemeentegrot aan de voet van de Cauberg. Tijdens deze ontvangst zal een gedenksteen onthuld worden.

Programma 19 juli:

12.00 uur Ontvangst van sponsors en genodigden gevolgd door de officiële opening van het 50e ZLF.

14.00 uur Start van de optocht waaraan 61 schutterijen deelnemen.

16.00 uur Aanvang schietwedstrijden en overige wedstrijden op het feestterrein.

Programma 20 juli:

20.00 uur Aanvang feest voor alle medewerkers en bezoekers in de feesttent.

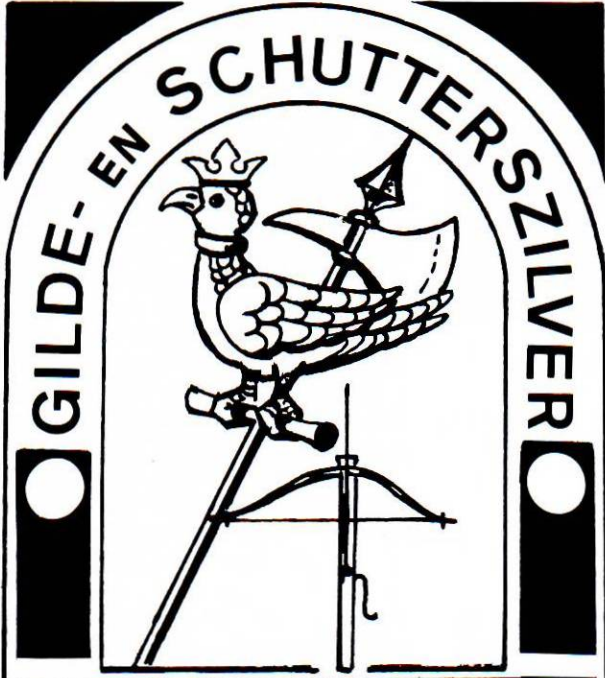
Het ZLF biedt elk wat wils. Ook aan de jeugd is gedacht en daarom is het ZLF een ideaal doel voor een uitstapje voor het gehele gezin. Het organiserend comité hoopt U te mogen begroeten op het feestterrein aan de Beatrixsingel in Valkenburg.

Viering vijftigste Federatiefeest

In Valkenburg wordt op zondag 19 juli 1998 het vijftigste Zuid-Limburgs Federatiefeest gehouden. Om het karakter van een jubileumviering te benadrukken is het bestuur van de ZL Federatie daags voor het Federatiefeest, op zaterdag 18 juli gastheer voor ettelijke genodigden. Op deze wijze wordt getracht een feestelijk cachet te geven aan dit jubileum Federatiefeest. De entourage van Valkenburg leent zich hiervoor uitstekend. Zo worden de koningen, keizers, voorzitters en beschermheren en of -vrouwen van alle bij de ZL Federatie aangesloten schutterijen 's middags ontvangen door het bestuur, alsmede de sponsors van het ZLF met hun ahang en genodigden van hoofdsponsor De Leeuw Bierbrouwerij uit Valkenburg. Na enkele welkomstwoorden door onder meer Federatievoorzitter Jo Herffs worden diverse koningsvogels opgezet om door de diverse categorieën genodigden geschoten te worden. Zo is er een vogel voor de voorzitters, een voor de koningen enzovoort. Ook de sponsors en genodigden gaan hun schietkunsten beproeven. Aansluitend wordt een gezamenlijke maaltijd genuttigd, waarvoor ook overige schutters in kunnen schrijven, zodat ook zij deelgenoot kunnen zijn van deze feestelijke herdenkingsplechtigheid. Aansluitend vervolgen de vaandeldragers zich bij de groep. Er wordt een stoet samengesteld en deze trekt voorafgegaan door de Jonge en Oude Nobelen Schutterij van Valkenburg en schutterij St. Mauritius Strucht ter kerke in de HH. Nicolaas en Barbarakerk in Valkenburg. De verwachting is dat met alle schutters, sponsors en genodigden de kerk nagenoeg gevuld zal zijn. Tijdens de dienst zal pastoor H. Jansen van Valkenburg voorgaan, die geestelijk adviseur ("patronus Spiritualis") van de Valkenburgse schutterij is. Tijdens de mis zullen de vaandels een plaats krijgen op het priesterkoor. Na de plechtige Eucharistieviering is het gehele gezelschap de gast van het gemeentebestuur o.l.v. burgemeester drs. C. Nuytens van Valkenburg aan de Geul en worden zij verwelkomd in de grotten. Het belooft een sfeervolle aangelegenheid te worden op zaterdag 18 juli.

Luc Wolters.

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
 DORPSSTRAAT 54
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
 TEL. 0492-550792
 FAX 0492-522269

JANFRÉ

Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.

Vraag vrijblijvend offerte.

Maak een afspraak.

**uniformen-
petten-
uitmonsteringen**

BRUSSELESTRAAT 124
 6211 PH MAASTRICHT
 TELEFOON 043-3217712

Verhuur van feesttenten

Piet Graef
 Burg. Huybenstraat 3
 6085 ES HORN
 Tel. 0475-582124

LAARZEN LAARZEN L
 PLUIMEN-VEREN-PLUI
 KOPPELS-RIEMEN-KO
 HOEDEN-SHAKO'S-I
 UNIFORMSCHOENEN
 DANSSCHOENEN DAN
 HISTORISCHE-SCHOE
 GILDESCHOENEN GI
 OVERSCHOENEN G
 HANDSCHOENEN HAN
 OPERA-OPERETTE-SC

VAN BEERS B.V.
 S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416) 27 22 54

TONEELSCHOENEN

ONDER DE SCHIETBOOM

OLS-1987

Precies 11 jaar geleden, ook op 5 juli, organiseerde schutterij St.-Martinus Kinrooi hun vorig OLS. Op initiatief van Theo Schoofs, toen en nu ook burgemeester, werd er nadien een boek samengesteld door Mathieu Kunnen aan de hand van berichten in de pers. Het boek dat in een beperkte oplage werd uitgegeven is getiteld: "Het verhaal van onvergetelijke dagen".

Eerst wordt de overwinning in Stramproy 1986 belicht. Daarna volgen de promotieberichten voor het feest en aan het einde de reacties achteraf. Natuurlijk treffen we tussen de krantenknipsels ook de berichtgeving aan van het plotselinge overlijden en de begrafenis van pater Willem Sangers; OLS-moderator. Volgens Het Belang van Limburg: "Een begrafenis zoals hij ze zelf zou gewild hebben". De uiteindelijke overwinnaar, schutterij St.-Sebastiaan Grote Brogel, moest er drie dagen op wachten, maar dagblad Het Volk titelde op 14 juli: "Heel Grote Brogel laat kermismaal koud worden".

Bij het doorbladeren van dit naslagwerk merkten wij ook de foto op van de delegatie uit het Chinese Taiwan, verbreederd met Maasmehelen en eregast op het OLS. Het Limburgs Dagblad had het over de "Tropische temperaturen", waarbij een "briesje wonderen deed" en ook De Limburger zag "OLS Kinrooi onder een blakende zon", waarbij de gouverneurs in de "bierslag" gingen; Cristal Alken versus Brand's Bier.

Dit is maar een kleine greep uit het lijvige boek. En nu maar afwachten hoe er over het OLS anno 1998 zal geschreven worden.

Werner Smet.

St.-Catharina Stramproy

Als dank voor de steun die de Stramproyse bevolking had gegeven om het OLS-1986 vorm en inhoud te geven, bood schutterij St.-Catharina de bevolking in 1988 een

kiosk aan. De kiosk kreeg een plaats op het Kerkplein tussen de kerk en het gemeentehuis.

Vorig jaar echter moest de kiosk het veld ruimen om een bouw te realiseren. Zolang de discussie rond de herinrichting van het Kerkplein nog niet is voltooid, zolang ook zal de kiosk niet herbouwd worden en blijven de onderdelen van de kiosk opgeslagen in een loods van de Gemeentewerken. Zeker is ook dat op het Kerkplein geen plaats meer zal zijn voor de kiosk. Diverse winkeliers hebben al laten weten dat zij de kiosk niet voor hun deur willen hebben.

St.-Job Leuken Weert

Na een moeilijke periode is het fluit- en tamboerkorps van schutterij St.-Job Leuken-Weert weer helemaal in de bloei. Na het vertrek van verschillende leden, naar aanleiding van een bestuurscrisis, was het even treuren. Maar door het enthousiasme van enkele leden werd er keihard geoefend voor het bondsconcours in Buchten van september 1997. Een dikke eerste prijs was het resultaat. Gezien de gemiddelde leeftijd van het korps, 21 jaar, een prachtige prestatie.

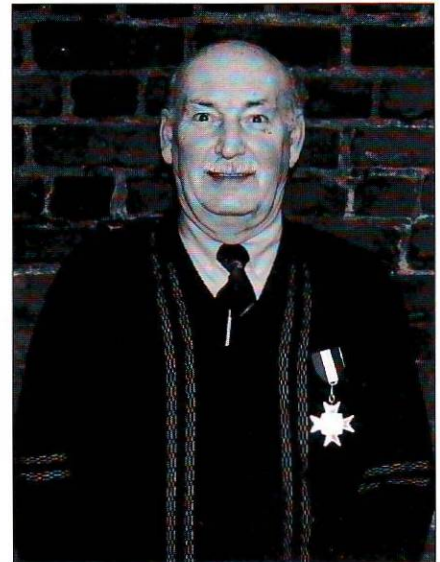
Ondertussen lopen de opleidingen ook gewoon door. Schutterij St.-Job heeft op dit moment maar liefst 35 leerlingen in opleiding. Deze worden klaargestoomd om het grote korps te gaan versterken. Het is geweldig om te zien met wat voor ijver de vaak nog piepjonge jeugd hun muziekwerkjes probeert uit te voeren. Dit belooft veel goeds voor de toekomst.

Dat het niveau van de muzikanten zeer hoog is, blijkt wel uit het feit dat Yvonne Campen en Ramon Lormans onlangs Limburgs Kampioen zijn geworden in de eredivisie bij de Limburgse Kampioenschappen voor solisten in Sint-Geertruid. Schutterij St.-Job leeft weer en men zal nog veel van ze horen!

Will Verhees, Secretaris.

H. Kruis Grevenbicht

Tijdens de jaarvergadering van schutterij Broederschap het Heilig Kruis Grevenbicht op 14 maart j.l. heeft Harie Ferfers, uit handen van voorzitter Math Vonken, het kruis van verdiensten in ontvangst mogen nemen.

Harie Ferfers.

Naast voorman van het oud-ijzer comité, verzorgt Ferfers de schietweide aan de Heuvelsweg. Het omsmelten van het ingezamelde lood en het schoonmaken van de hulzen is een verdere bezigheid van Harie. Chantal Arntz, Bianca Arntz, Hennie Hamers, José Hamers-Dijks, Joep Lenssen en Ger Driessen ontvingen de verenigingsspeld vanwege hun 10-jarig lidmaatschap. Ger van Wegberg ontving een verenigingsspeld vanwege zijn 20-jarig lidmaatschap.

Jean Arntz.

Windbukscapetitie

Ook in de afgelopen winter hielden de Susterense schutterijen St.-Nicolaas, St.-Sebastianus, St.-Gregorius Illikhoven en St.-Stephanus Dieteren een onderlinge competitie windbuksschiets. Doel van deze schietwedstrijden is o.a. om ook in de wintermaanden de onderlinge contacten tussen de Susterense schutterij te blijven onderhouden en tevens biedt het een uitstekende oefening voor het schieten met de zware buks tijdens het volgende schuttersseizoen.

Winterkampioen windbuksschiets 1997/1998 werd schutterij St.-Sebastianus Susteren met 881 van de 900 te behalen punten. Op de tweede plaats eindigde schutterij St.-Stephanus Dieteren met 863 punten, derde werd schutterij St.-Gregorius Illikhoven met 836 punten en schutterij St.-Nicolaas eindigde op de vierde plaats met 800 punten.

Op zaterdag 21 maart waren de deelnemende schutters aanwezig in het schutterslokaal van de schut-

terij St.-Sebastianus en St.-Nicolaas aan de Baakhoverweg te Sus-teren, waar tijdens een gezellige avond de prijzen werden uitgereikt.

Th. Hoorens.

St.-Joseph Vijlen

Op zondag 22 maart vierde de schutterij haar patroonsfeest. Dit keer had de viering een bijzonder tintje. De H. Mis werd opgedragen voor de levende en overleden leden en donateurs van de schutterij, de lezingen en voorbeden werden verzorgd door leden van de schutterij. Het klaroenkorps bracht een feestmars ten gehore. Na de H. Mis brachten twee klaroenblazers op het kerkhof de "Last Post" ten gehore.

Tijdens de daaropvolgende gezellige bijeenkomst in het schutterslokaal werd de beker uitgereikt aan het "Beste Jeugdlid 1997". Dit jaar kozen de leden tamboer Kirsten Houben, die hiermee reeds voor de tweede keer uitverkoren werd. Een muzikale hulde en felicitaties volgden.

Op zondag 29 maart namen vijf jeugdleden voor de eerste keer deel aan het solistenconcours in Wijlre; zij traden uit in de Jeugd-Divisie. De prijzen: Joost Schins 94 pt een tweede prijs, Kirsten Houben 94,5 pt een tweede prijs, Martijn Schins 95,5 pt een tweede prijs, Bjorn Welter 96 pt eerste prijs en Monique Delambooy 101 pt eveneens een eerste prijs.

Op zaterdag 6 juni kreeg onze nieuwe koning het koningszilver omgehangen in het Gemeentehuis van vaals door Burgemeester Mevrouw Quint.

Hub Kusters, Secretaris.

St.-Sebastianus Laar-Weert

Palmzondag 5 april heeft schutterij St.-Sebastianus het schietseizoen geopend middels haar traditionele koningschieten. Zoals de laatste jaren gebruikelijk is wordt eerst met de complete vereniging de H. Mis bijgewoond. Daarna begeleidt ons muziekkorps de optocht in de kerk van de kinderen met hun Palmpasentakken bij gelegenheid van de Palmpasenzegening.

Vervolgens gaat men in optocht naar het schietlokaal De Hout-

Koning 1998 Elly Greijmans-Beeren met rechts de koning 1997 Leo Nijmens.

bempt, waar een koffiemaaltijd te wachten staat; compleet met Paasbrood en eieren (hoewel het nog geen Pasen is). Intussen zijn door de schietcommissie beide hanen geplaatst; één voor de schutters van 16 jaar en ouder en één voor de jeugd. Het is een vogel, getekend op spaanplaat. Het is de bedoeling dat de cirkel, die rondom de vogel is getrokken, wordt weggeschoten.

De koning van het vorig jaar heeft altijd de eer om het eerste schot te mogen lossen. Dat was Leo Nijmens en bij de jeugd Paul Verdon-schot. Daarna wordt er geschoten in de volgorde zoals de schietcommissie heeft bepaald. De eerste ronden volgen de schutters mooi de lijn van de cirkel. Hier en daar wordt er al wat meer licht zichtbaar. Allengs wordt het spannender en als de wind nog een handje meehelpt denken de grootste optimisten dat hij er misschien wel uit waait. Maar zover is het nog niet.

Om de spanning op te voeren wordt omstreeks 13.00 uur een pauze ingelast. Om de inwendige mens te versterken zijn er dan soep en broodjes.

Maar de schutters kennen weinig geduld, want de haan moet er af! Na elke ronde die nu volgt denkt iedere schutter: "Ik kom niet meer aan de beurt", om vervolgens te constateren dat hij toch nog een kans krijgt.

Die kans kreeg ook Elly Greijmans. Als zij aanlegt voor het 166e schot wiebelt de vogel, maar verroert geen vin als het schot valt. Elly geeft de buks al over aan haar opvolgster. Maar dan bedenkt de haan zich en, geholpen door de wind, valt de haan met een sierlijke salto naar beneden. Elly is daardoor de eerste vrouwelijke winnaar van het koningschieten in de 115-jarige geschiedenis van schutterij St.-Sebastianus Laar. Er is alom gejuich; van alle kanten wordt Elly gefeliciteerd. Elly zelf is er behoorlijk beduusd van.

Jammer voor Elly, maar zij mag tijdens de optochten niet het koningszilver en de bijbehorende versierselen dragen, dat doet Bert Schreurs voor haar. Maar ze heeft wel de eer dat haar naam op het koningszilver van 1998 komt te staan.

Bij de jeugd gaat de strijd intussen onverdroten door. Uiteindelijk wordt Patrick Sijben winnaar. Zijn 110e schot was teveel voor de kleine vogel. Patrick heeft hiermee het geluk aan zijn zijde. Hij wordt in juni 16 jaar; dit was dus de laatste kans dat hij jeugdkoning kon worden.

Na een eerste consumptie te hebben gedronken van de nieuwe koning, gaat het in optocht naar clublokaal Beej Bertje. Daar geeft het muziekkorps beide winnaars een klinkende serenade. Overbodig te zeggen dat daarna het feest nog lang doorging.

Met het koningschieten is het schietseizoen voor onze schutterij officieel geopend. Een seizoen wat hopenlijk net zoveel succes brengt als vorig jaar met 7 prijzen voor het 1e zestal en als hoogtepunt de 5e prijs op het O.L.S. in Kaulille.

Henk Sijben.

St.-Martinus Horn

Tijdens het koningsvogelschieten op Paasmaandag schoot Pieter Giebels zich voor de derde achtereenvolgende keer tot koning en werd daarmee keizer. 34 jaar geleden presteerde Jan Knoops hetzelfde. Schutterij St.-Martinus Horn heeft nu dus twee keizers of beter gezegd drie, want op diezelfde dag schoot Bianca van Herten zich voor de derde achtereenvolgende keer tot jeugdkoning.

L.S. helpt bij straatnaamgeving Horn

In Horn verrijst de nieuwbouwwijk Kloppeven-Zuid. Voor wat de straatnaamgeving betreft pleit fractieleider en gemeenteraadslid Arno Walraven van de partij Samen Verder in Haelen voor een straat met de naam "Jufferenven". Dit Jufferenven was de naam van een meertje, waar de Hornse gemeenschap met de schutterij aan het hoofd strijd voor heeft geleverd met een jonkheer, die zich de rechten over het vissen in de vijver toe-eigend zou hebben. Walraven wil deze historie levend houden door middel een straatnaam. Hij baseert

zich daarbij op een artikel in het Limburgs Schutterstijdschrift nummer 35 van juni 1997, waarin Luc Wolters de inname van het Jufferenven beschrijft en de rol van de Hornse schutterij in dit geheel. Om het College van Burgemeester & Wethouders van de gemeente Horn hierover te informeren heeft Walraven hen het artikel doen toekomen. Op deze wijze heeft het Limburgs Schutterstijdschrift wellicht zelfs een bijdrage aan straatnaamgeving op historische gronden kunnen leveren. Waar een klein tijdschrift groot in kan zijn.

Marketentsters

De vrede tussen de marketentsters uit de beide Limburgen werd op 4 maart j.l. ondertekend in Opglabbeek. Hiermee is een einde gekomen aan een bijna drie jaar slepend conflict. De wens om weer samen te werken was er al langer. Dankzij de bemiddeling van Pater Karel de Wilde en jurylid Frans Vergoossen konden de laatste kleine oneffenheden worden weggewoond en werd er een principe-accorde voor samenwerking getekend.

In een vergadering die de Stuurgroep Marketentsters en Zoetelaarsters vervolgens had op 2 april was een van de punten uit het eerder genoemde principe-accorde aanleiding tot een breuk binnen het Dageelijks Bestuur met betrekking tot het te volgen beleid. Het gevolg van deze breuk is dat de voorstanders van dit accorde zich distantiëren van verdere samenwerking met twee bestuursleden van de Stuurgroep.

De dames Marlies Hoen (RK ZLSB), Marij Holtus (Bond St.-Gerardus) en Lies Nieling (Bond Eendracht Born-Echt) zullen de lijn die eerder was uitgezet door de Stuurgroep (samenwerking België-Nederland, organisatie Marketentstertreffen etc.) verder voortzetten.

Vooruitlopende op het verschijnen van notarieel goedgekeurde statuten en reglementen voor de Stuurgroep Marketentsters en Zoetelaarsters, zal het voorzitterschap en het secretariaatswerk worden waargenomen door Marlies Hoen, Emma-laan 9 6301 GP Valkenburg aan de Geul. Tel. 043-6013312. Lies Nieling en Marij Holtus zullen optreden als penningmeester respectievelijk als lid van de Stuurgroep.

St.-Monulphus en Gondulphus Berg en Terblijt

Waar Berg en Terblijt sinds 1963 de schutterij het Nachtwachtgilde rijk is, is in het plaatsje sinds kort een tweede schutterij actief. Binnen het Nachtwachtgilde is een breuk ontstaan, een aantal leden heeft zich afgescheiden en aangevuld met andere personen een afzonderlijke schutterij gevormd. Deze nieuwe schutterij heeft als patroonheiligen Sint Monulphus en Gondulphus gekozen. Deze keuze ligt voor de hand omdat er een historische basis aan ten grondslag ligt. In de oude heerlijkheid Berg, die bestuurd werd door het St. Servaas kapittel uit Maastricht, was de schutterij St. Monulphus en Gondulphus actief, genoemd naar twee

Schutterij St.-Monulphus en Gondulphus uit Berg en Terblijt.

van de oude bisschoppen van Maastricht, die de St. Servaaskerk mede hadden opgebouwd.

Sinds augustus 1997 is er wederom een St. Monulphus en Gondulphus schutterij in Berg en Terblijt. Deze schutterij heeft aansluiting gezocht bij de Zuid-Limburgse Schuttersbond, waar tot nog toe alleen schutterijen in uniform bij aangesloten waren.

De schutterij in Berg en Terblijt vormt hierop echter een uitzondering omdat zij besloten heeft om gilde-kledij te dragen.

Naar het voorbeeld van die andere schutterij in Berg en Terblijt - het Nachtwachtgilde - wil de nieuwe schutterij eveneens een schilderij uitbeelden. Waar het Nachtwachtgilde poogt de wereldberoemde "Nachtwacht" van Rembrandt van Rijn in levende lijve te verbeelden, heeft de schutterij St. Monulphus en Gondulphus gekozen voor twee doeken van Frans Hals.

Het betreft Hals' schuttersdoeken "Maaltijd van de officieren van de St. Jorisschutterij" (geschilderd in 1627) en "Officieren en onderofficieren van de St. Jorisschutterij" (1636-1639). Deze geschilderde St. Jorisschutterij was een van de twee schutterijen van Haarlem.

De nieuwe schutterij uit Berg en Terblijt werd ingezegend op zaterdag 25 april i.l. De vereniging bestaande uit 70 leden, waarvan 45 geüniformeerden, begaf zich ter kerke voor de Hl. Mis en inzegening. Inmiddels beschikt men over een drumband. Schutterslokaal is café Noben. Het bestuur bestaat uit: Nico Albertz (voorzitter), Gabriel Corten (secretaris), John Verspae, Jan Houten, Jo Weijsters, Henny Frints, Hub Prickaerts en Yordi Eyenboom.

Het secretariaatsadres luidt als volgt: Rijksweg 132, 6325 AG BERG en TERBLIJT, tel. 043 - 6040611.

De schutterij beoogt met deze gilde-kledij te kunnen deelnemen aan folkloristische evenementen, buiten de gebruikelijke schuttersfeesten. Zij heeft gemeend een aanvulling op het huidige aanbod van schutterijen te moeten vormen, door zich namelijk niet alleen als schutterij te manifesteren, maar tevens als showkorps, dat een schilderij uitbeeldt.

Deze opzet van beide "schutterijen" uit Berg en Terblijt behelst waarlijk grote aspiraties voor een klein dorp.

Luc Wolters.

St.-George Simpelveld

Tijdens het jaarlijkse patroonsfeest van schutterij St. George worden de eventuele mutaties in de rangen gepresenteerd. Er is weer volop nieuws uit Simpelveld. De gehele schutterij draagt thans slobkousen, de witte "overschoenen", die tijdens het marcheren een dynamisch beeld laten zien. Een aantal nieuwe uniformen en witte koppels voorzien van het wapen van het koninkrijk op de gesp completeren het geheel. Op het personele vlak waren er ook enkele wijzigingen en bevorderingen. Zo werd Rob Bey als nieuwe tambour-maitre in volledig tenu gepresenteerd, voorzien van kolbak met eigen embleem. Jan Janssens was de nieuwe vaandeldrager en aan hem werd de rang van vaandrig toegekend. Tenslotte werd Jos Ernes, die tot dan toe vaandeldrager was en koning 1997, geïnstalleerd als commandant. Eerder op de dag had hij het diploma commandant-instructeur oude exercitie bij de commandantencursus in ontvangst mogen nemen. Jos Ernes werd bevorderd tot kapitein. Uiteraard nam voorzitter Wiel Dacus de gelegenheid te baat om ook de overige geslaagden van de commandantencursus te fêteren. De geweerdragers Lei Ernes (de nieuwe secretaris van de Bond Berg en Dal) en de dames Lilian Kührtreiber en Leny Ramaekers mochten het diploma commandant-instructeur in ontvangst nemen. Bij de uitreiking van de diploma's werd er uitvoerig bij stilgestaan dat voor 't eerst aan dames dit bewijs van deskundigheid ter zake van de oude exercitie uitgereikt kon worden. Sinds kort beschikt St. George over een eigen zware buks. Dit was een geschenk van de dorpsgemeenschap, mogelijk gemaakt door het organisatiecomité van de feesten rondom het 555-jarig bestaan van de schutterij in het afgelopen jaar.

Luc Wolters.

St.-Oda Boshoven

Op Tweede Paasdag hield schutterij St.-Oda Boshoven haar jaarlijkse koningschieten. Koning 1998 werd Jo Coenen. Jo was in 1994 ook reeds koning. Dit jaar werd hij op dezelfde wijze kampioen als in 1994, namelijk toen Jo onder de buks stond en aanlegde om zijn schot te doen, viel de vogel naar beneden.

Nieuwe Paradecommandant OLS

Met ingang van 1998 is de commandant van schutterij St. Mauritius Strucht, Piet Bisschops, door het bestuur van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie aangesteld tot paradecommandant tijdens de vlaggenparade op het Oud-Limburgs Schuttersfeest. Piet Bisschops maakt reeds 30 jaar deel uit van de schutterij St. Mauritius uit Strucht. Hij was hier 18 jaar lang tamboer-majoor, waarna hij in 1996 benoemd werd tot commandant na de commandantencursus "oude exercitie" in Brunssum met goed resultaat te hebben voltooid. Piet Bisschops is sinds 1971 1e secretaris van de Struchtse schutterij en vanaf 1983 werd het voorzitterschap hieraan toegevoegd. Hij was voorzitter van de stuurgroep Zuid-Limburgs Federatiefeest 1986 Strucht en had zitting in de bestuurlijke commissie Europees Schutterstreffen 1989 Valkenburg.

Piet Bisschops was van 1988 tot 1994 secretaris van de muziekcommissie van de RK Zuid-Limburgse Schuttersbond en is sinds 1991 secretaris van de muziekcommissie van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie.

Ook in het sociaal-culturele leven van de gemeenschap Schin op Geul, waartoe Strucht parochieel behoort, is Piet Bisschops geen onbekende. Zo is hij hier voorzitter van het Comité Samenwerkende Verenigingen en president van de carnavalsvereniging De Waterratte.

Piet Bisschops, commandant van St. Mauritius Strucht en paradecommandant van het OLS.

Vooruitziende blik

Schutterij St.-Martinus uit Houthem St.-Gerlach geeft al 17 jaar haar Informatie- en mededelingenblad Sjötterskal uit. Het blad oogt niet alleen goed maar bevat ook veel informatie. In haar lente-uitgave meldt de redactie in haar Activiteitenagenda dat het OLS in 1999 gehouden zal worden op 4 juli in ... Susteren. Voor de Susterense gemeenschap zal dit OLS een dubbele belasting betekenen, want op 18 juli 1999 wordt bij schutterij St.-Nicolaas Susteren het 51e Zuid-Limburgse Federatiefeest gehouden. Uit zeer betrouwbare bronnen is ons medegedeeld dat schutterij St.-Martinus uit Houthem St.-Gerlach het OLS-1999 wil winnen om daarmee een extra kroon te plaatsen op haar 400-jarig bestaan in 1999.

Tentoonstelling

Tot en met 6 september is in het Legermuseum te Delft een fototentoonstelling te zien die handelt over 250 jaar Regiment Genietroepen. De ontstaansgeschiedenis van de genie begint in 1748 met de oprichting van het Regiment Mineurs en Sappeurs. De sappeurs verrichtten het zware werk van het aanleggen van loopgraven naar vijandelijke stellingen; de mineurs zorgden voor de explosieven. Naast de ontstaansgeschiedenis is er ruim aandacht voor de inzet van de genie. Op 11 juli en 29 augustus zijn er twee demonstratiedagen door de genietroepen op het buitenterrein van het Legermuseum.

Vrede van Münster, 1648

De Vrede van Münster ligt 350 jaar achter ons. In 1648 werd in Münster en Westfalen de vrede getekend. Deze vrede betekende het einde van zowel de 80-jarige oorlog tussen het koninkrijk Spanje en de Republiek der Verenigde Nederlanden, als van de 30-jarige oorlog, die met name in de Duitse landjes een verwoestende invloed had. Het belang van de Vrede van Münster voor de vaderlandse geschiedenis wordt algemeen erkend. Niet voor niets werd de afscheiding van de Verenigde Nederlanden een feit na een lange oorlog met Spanje. In tal

van plaatsen en musea in Nederland worden herdenkingen en tentoonstellingen gehouden. Ook voor de vele toenmalige Duitse landjes was de vrede van grote betekenis. Een periode van plunderingen, grote verwoestingen en hoge belastingen om de legers op de been te houden, nam hiermee een einde. Daarom zijn er ook in Duitsland grootse herdenkingen gepland. In Münster zelf vindt op 5 juni een grote manifestatie plaats, waarvoor schutterijen uitgenodigd zijn. De Oud-Limburgse Schuttersfederatie wordt hierbij vertegenwoordigd door St. Catharina 1480 uit Weert en de Jonge en Oude Nobeleschutterijen uit Valkenburg. Andere schutterijen uit de Bond Eendracht Maakt Macht zullen met een vaandeldeputatie vertegenwoordigd zijn.

Fosses la Ville - militaire mars

In de Belgische grensstreek langs de Franse grens, met name in het gebied dat ligt tussen de rivieren Sambre en de Maas, binnen de driehoek Charleroi, Dinant en Chimay, worden elk seizoen de folkloristische soldatenmarsen gehouden. Grote aantallen fraai geüniformeerde groepen begeleiden de processies. Het gebruik heeft grote overeenkomsten met de wijze waarop de Limburgse schutterijen de jaarlijkse processie in het eigen dorp begeleiden. Dikwijls trekken enkele groepen in verschillende uniformen mee in de stoet. Veel van de uniformen zijn gebaseerd op het Franse Napoleontische leger van vlak na de eeuwwisseling van 1800.

Ook komen her en der groepen in zouavenuniform voor, zoals dat gedragen werd toen in de Rooms-katholieke landen actief geworven werd voor vrijwilligers om dienst te nemen in het leger van de Paus, die bedreiging ondervond van de vechtende staatjes in het eenwordende Italië.

Een van de meest opvallende folkloristische marsen is die van Fosses la Ville, die zo bijzonder is omdat deze slechts eenmaal per zeven jaar gehouden wordt en de inwoners van het dorpje er daarom extra belang aan hechten om van de mars een bijzondere en opvallende geloofsuiting te maken. Zeven jaar geleden was dit voor het laatst, dus in 1998 trekt de zevenjaarlijkse mars weer in Fosses la Ville op de laatste zondag van de maand september. Het belooft wederom een groots spektakel te worden met vele geüniformeerde groepen als deelnemers. De stoet trekt ettelijke kilometers. Als hoogtepunt staat de massale afmars bekend, waarbij over de gehele lengte van de stoet alle deelnemers gewapend te paard of te voet van een heuvelrug afstormen. Een geweldige indruk.

Veel van deze indrukken heeft men proberen vast te leggen in het museum "Musée des marches folkloriques de l'entre-Sambre et Meuse". Dit museum is gevestigd in Rue de la Régence 6 te Gerpinnes. Aan de hand van diverse poppen in uniform, vlaggen drapeau's, instrumenten, wapens en foto's trachten men een beeld te geven van iets dat eigenlijk met eigen ogen aanschouwd moet worden om de massale indrukken in zich op te kunnen nemen.

St.-Cornelius Swartbroek

Op Paasmaandag werd door schutterij St.-Cornelius Swartbroek het jaarlijkse koningschieten georganiseerd. Eén van de hoogtepunten op deze dag was ongetwijfeld het feit dat de heer E.S. Raatjes een nieuw vaandel schonk aan de schutterij. Tijdens de Heilige Mis, die muzikaal opgeluisterd werd door het fluit- en trommelkorps, vond de inzegening plaats van dit prachtige vaandel. De nieuwe koning voor 1998 is Lei Ramakers. May Smeets zal hem vergezellen als koningin.

St.-Laurentius Spaubeek

Op zondag 3 mei vond het Koningsvogelschieten plaats. Na het afhalen van de oude koning, een kleine rondgang door Spaubeek en het ophalen van pastoor en genodigden, werd bij de kerk een groepsfoto gemaakt van de 60 leden tellende vereniging. Om 16.00 uur werd begonnen met het schieten op de vogel. Na 226 schoten was het Jan Houben die het laatste stukje van de vogel naar beneden haalde. Jan is naast vaandeldrager ook lid van het A-zestel en bestuurslid. Voor het tweede achtereenvolgende jaar neemt Angèle Collaris de taak van koningin op zich.

De UT

In navolging van de succesvolle rol die D'n Um speelt aan het einde van het O.L.S., liet de Stichting O.L.S. door kunstenaar Truus Coumans De Ut ontwerpen. Op 8 mei 1998 werd De Ut voor het eerst uitgereikt door stichting-voorzitter Riet Fleuren aan het winnende drietal van schutterij St.-Joseph uit Koningsbosch. De opkomst voor dit belangrijke evenement viel tegen. De Ut is gesponsord door wapenmaker Mat Janssen uit Lerop.

Stempel OLS-1998

In navolging van het OLS-1997 hebben de Belgische Posterijen een bijzonder stempel verleend aan haar postkantoor te Kinrooi. Het stempel toont de schiethark uit het logo en het bijschrift "OLS Oud-Limburgs Schuttersfeest KINROOI 5 JULI".

Door de sterk gecentraliseerde verwerking van poststukken in Nederland valt het niet te verwachten dat de Nederlandse posterijen een bijzonder stempel verlenen aan een OLS-Feest.

WIJZIGINGEN

0025 Adres Kanselarij wijzigen in: Margrietstraat 3 6077 AV St.-Odiënberg. Tel. 0475-532807 (Jac van de Vorst).

0060 Secretariaat Stuurgroep Markentsters en Zoetelaars wijzigen in: Emmalaan 9 6301 GP Valkenburg aan de Geul. Tel. 043-6013312 (Marlies Hoen).

0106 Wijziging telefoonnummer St.-George Simpelveld in: 045-5440197.

0112 wijzigen in tijdelijk nummer 0917 (Vanwege overgaan naar andere schuttersbond).

0218 Aanvullen met telefoonnummer 0475-302516.

0230 Secretariaat St.-Martinus Linne wijzigen in: Gelreplein 41 6067 CW Linne. tel. 0475-465267 (Wim Hodzelmans).

0308 Secretariaat wijzigen in: Vrinssenstraat 15 6039 GW Stramproy. Tel. 0495-563807 (Robert Munnecom).

0324 St.-Job Leuken-Weert, Tel. wijzigen in: 0495-451986. Opnemen: Fax 0495-451922. (Secretaris Will Verhees).

0350 Secretariaat St.-Severinus Grathem wijzigen in: Gulden Eind 5 6096 AG Grathem. Tel. 0475-452546 (R. Stoops).

0400 Secretariaat wijzigen in: Heerstraat Centrum 111 6171 HT Stein. Tel. 046-4336719 (Lou Op den Kamp).

0406 Secretariaat St.-Gregorius de Grote wijzigen in: Hertogstraat 17 6441 HA Brunssum. Tel. 045-5250031 (J.L. van den Boer).

0530 Secretariaat St.-Martinus Tegelen wijzigen in: Geldersebaan 77 5931 JM Tegelen. Tel. 077-3731131 (Piet Dekkers).

0600 Secretariaat Schuttersbond Maas en Kempen wijzigen in: Breeërsteenweg 394 3640 Kinrooi. Tel. 089-702950 (Peter Ressen).

0612 St.-Catharina Neeroeteren (rustende gegaan in 1996) plaatsen onder Nog niet aangesloten bij een schuttersbond onder nummer 0000.

0832 Secretariaat Oranje Boukoul wijzigen in: Kerkebroekweg 42 6071 GL Swalmen. Tel. 0475-503708 (Mevr. C. Peeters).

0917 Opnemen gegevens van 0112: St.-Monulphus & Gondulphus Berg en Terblijt.

0928 Wijzigen telefoonnummer in: 043-452339 (J. Vincken).

Titel rubriek "Nog niet aangesloten bij een schuttersbond" aanvullen met "/ rustende gegaan".

MAURICE KERKHOF'S EREBESTUURSLID ZLF

Maurice Kerkhofs, die eerder als voorzitter van schutterij St. Sebastiaan Schimmert en schuttersbond Gerardus Amstenrade afscheid nam, trekt zich ook terug uit het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie. Van dit laatste bestuur heeft hij 27 jaar deel uitgemaakt als vice-voorzitter. In passende bewoordingen kenschetste Federatievoorzitter Jo Herffs hem als een weldoordenkend mens, die na het beluisteren van diverse meningen doorgaans met een soliede voorstel komt, waarin het begrip voor de ander verwerkt is. De dankzegging aan de familie Kerkhofs werd onderstreept met een plaquette voor Maurice en een ruiker voor Maria Kerkhofs. De plechtige uitgreide als bestuurslid werd muzikaal opgeluisterd door de drumband van schutterij St. Gertrudis Amstenrade, die onder meer de welbekende "Esprit" uitstekend vertolkte.

Het typeert Maurice Kerkhofs om zich als door en door integere bestuurder bij zijn afscheid uit diverse bestuursfuncties af te vragen of hij wel altijd de juiste beslissingen genomen heeft. De woorden die Maurice Kerkhofs zelf sprak bij zijn afscheid worden hieronder vermeld. Het stuk krijgt een extra dimensie omdat het in het dialect is geschreven. We hebben het de titel "**Overwegingen wanneer een bestuurder afscheid neemt**" meegegeven:

"Ich dank uch veur 't eerbetoon, dat geer mich höbt gebrach, me wie dat gewoon is bij gelaegenhede es dees, weurd ummer get vergeate.

Geer höbt mer eine kant van mien functionere belich en dat is miene gouwe kant. En ich geluif auch dat ich ein biedrage höb geleverd tot verheffing van 't sjöttersweze in Limburg.

Me eder blaad in 't laevesbook van eine miensj haet twië kante. Op te veurkant waere de positieve eigensjappe, de pluspunten, opgesjreve. Op de achterkant sjoan aevel de minder gow dinger, tekortkominge of anger dagelikse zung.

Este inderdaad zoean 40 joar bestuursfuncties höbs vervuld in 't sjötterswezen, höbste vertroewe genaote en wellich good werk gedaon angesjj waorste al lang weg-gesjtömp.

Toch bin ich mich van foute bewus en noe geit soms door miene geis: Höb ich toen waal mien uutesjte bès gedaon om dat konflikt op te losse? Ben ich naolaotig gewaes toen ich dat bedankbreefke neet höb versjtuurd?

Hej ich toen neet motte opbelle om waardering oet te sjpraeke? Hej ich dae kranke neet dèkker motte bezeuke.

En wie dat lid zien uniform inleverde höb ich toen waal alles gedaon om 'm veur de sjötterie te behawte? Höb ich waal altied baove de partije gesjtange wie dat e good besjtuurslid betaamt?

Dat zin allemaol vraoge die dich door de kop sjele me ich weit auch dat de baog neet ummer gesjpanne kin zin. Noe bin ich blie dat die sjpanning die altied aanwezig is gewaes, tot 't verlede behuërt.

Ich kiek mit voldoening terug on-

danks de auch negatieve puntjes. In 't sjötterswezen höb ich allein mer echte kameraodsjaap ontmoet, pure vrundsjaap van luuj die noeats achterbaks waore, neet wantroewig of achterdochtig of die zich van achterklap bedeeden. Intaegend-eil: bijeenkomste, vergaderinge, sjöttefiëste zaote vol gouwe geis, vol fiene sjmaak en fijn sfeer van echte puur luuj die saamhorigheid en gemeinsjapszin hoeag in 't vaandel drage en private belange nao d'n achtergrond versjaove. De cultuur mätte veer trachte te behawte door de Limburgse geis en sfeer te hanthave, 't sjtreekeigene te behoede en de aw tradities te beware.

Zelf kan ich mich nog de miskenning en onderwaardering van 't sjöttersweze herinnere, mè al vööl jaor geleje is mit en mit ein herwaardering ontsjtange en noe kinne veer mit trots konstatare dat 't in sjtand hawte van sjötterieje behuërt tot de milieubesjerming van Limburg.

Veer mätte in 't oug blieve hawte veur 't verworve erfgoed van oos sjötterscultuur mè tegeliekertied 'n aopen oug höbbe veur 't gooie van de moderne tied om vervolgens hie-in de beste synthese te bereike. En dat verworve erfgoed is kosbaar. In vööl deile van de waereld mätte ethnische minderhede mit de waopes in de voes en gevaor veur eige laeve hun cultuur besjerme. Veer höbbe de verantwoording oos culturele erfenis es gow rentmeisters te behere en door te gaeve aan de luuj die nao oos komme. In de lang sjöttershistorie vöörmp edere sjöt persoonlijk mer eine kleine sjakel. Auch ich waor zoeane kleine sjakel en ich höb geperbeerd dae sjakel zoea solied meugelik te make ondanks tekortkomingen. Moch ich emes te kort höbbe gedaon, dan vraag ich vergaeving en trèk gaer 't boetekleid aan. Ich dank uch allenej nogmaals veur eur vruntsjaap."

Te oordelen naar het applaus dat hem ten deel viel is Maurice Kerkhofs heus te bescheiden.

Zijn bijdragen in de diverse besturen zijn daadwerkelijk van belang geweest en de waardering hiervoor moge blijken uit de benoeming van Maurice Kerkhofs tot erelid van het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie.

Maurice Kerkhofs heeft zojuist de voorzittershamer van de Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade overgedragen aan Karel van Knippenberg.

SCHIETMEESTER HARIE HENSGENS ONDERSCHIEDEN

De echte schutters kennen hem allemaal. Tijdens de schuttersfeesten is Harie Hensgens steevast onder de schietbomen te vinden. Gehuld in "sjtubjas" verzorgt hij al decennialang alles rondom het schieten ten behoeve van schutterij St. Maternus Wijlre.

Harie Hensgens.

In 1953 werd hij lid van de Wijlrese schutterij. Door de intensieve contacten met zijn voorganger Marcel Kuypers was de vonk overgeslagen en had Harie zijn liefde voor het schieten met de zware buks ontwikkeld. Spoedig nam hij diens taak als schietmeester over. Harie ging zich verdiepen in zijn grote hobby en werd een vraagbaak voor elke schietmeester in de schutterswereld. Nu weet iedereen die met alle mogelijke problemen op schietgebied zit, dat hij rustig bij hem kan aankloppen en meestal met een passende oplossing huiswaarts keert. Kom je met hem te praten over de voorbereidingen voor het schieten dan ontdek je dat hij een all round vakman is. De facetten van dit gebeuren heeft hij terdege onder de knie. Aan de hand van zijn kennis over metalen en andere materialen kan hij urenlang vertellen. Dat tekent de buksmeester.

Harie, een verenigingsman pur sang, loste in 1961 secretaris Karel Heiligers af. Hij voerde het secretariaat van St. Maternus tot 1992 nadat hij eerst nog een jaar zijn opvol-

ger had ingewerkt. Zijn benoeming tot ere-secretaris maakte het mogelijk dat hij de bestuursvergaderingen ook na het overdragen van het secretariaat bleef bijwonen, waarbij hij desgevraagd waardevolle raadgevingen versterkt. Harie is zowel binnen als buiten zijn vereniging vaak gehuldigd. Maar hij is een man die daar eigenlijk niet zo van houdt. 't Liefst wordt hij met rust gelaten en gaat graag zijn eigen "toefel". In die hoedanigheid maakt hij zich verdienstelijk voor St. Maternus Wijlre, maar ook voor de Zuid-Limburgse SchuttersBond.

Sinds 1 juli 1956 maakt Harie Hensgens deel uit van de schietcommissie van de R.K. Zuid-Limburgse SchuttersBond. Deze drie leden tellende commissie regelt het schietgebeuren, keurt en beheert het schietmateriaal van de bond en is de vaste adviescommissie voor het bondsbestuur inzake het schieten op de bondsfeesten. In 1998 vindt Harie de tijd rijp om zich mede door persoonlijke omstandigheden terug te trekken uit de schietcommissie en de fakkel over te geven aan een jonger persoon.

Nadat Harie meer dan veertig jaar met vereiste kennis en ervaring zijn schouders onder het schieten in Zuid-Limburg heeft gezet, had het bondsbestuur besloten dit afscheid niet ongemerkt voorbij te laten gaan. Harie kreeg staande de vergadering van de bond door voorzitter Jacob Gorissen de gouden bondonderscheiding opgespeld. De decorandus was overdonderd, maar hield, zoals we dat van hem gewend zijn, een dankwoord, waarin ook enkele mooie anecdotes werden opgediept. Uit zijn tijd als lid van de schietcommissie van de bond dateert het voorval dat een schutterij die een bondsfeest wilde organiseren het schietmateriaal kreeg afgekeurd. Toen was Leiden in last. Waar haal je daags voor een feest nog goed schietmateriaal vandaan? Harie wilde echter naast zijn strenge ook zijn goedmoedige kant tonen. Hij haalde een zak met boelen tevoorschijn, die gretig door de 'vereniging met het slechte materiaal' op de harken gezet werden. De zak met de boelen die nog overbleven werd als was het vanzelfsprekend als reservemateriaal be waard voor het verwisselen van de

harken. Een vereniging die op die manier uit de brand wordt geholpen moet immens dankbaar zijn, zo mag verondersteld worden. Groot was dan ook de teleurstelling toen bleek dat Harie na het geslaagde bondsfeest zowel de boelen als de zak kwijt was, zonder dat ooit geïnformeerd werd wat hiervoor betaald zou moeten worden.

Onder de opvallende gebeurtenissen, die hij memoreerde uit zijn tijd als lid van de schietcommissie van de bond, is beslist het volgende het vermelden waard. De schietmeester van een schutterij kwam tot de conclusie dat zijn boelen niet op de stokjes pasten. De stokjes waren te dik of de boelen hadden een te klein gat. Inventief als de schietmeester was haalde hij een flinke tube lijm erbij om de boelen aan de stokken te plakken. Bij het zien van dit stukje huisvlijt was de schietcommissie niet zeker of zij nou lachen moest of huilen.

De schietcommissie speelt tevens een rol bij het beoordelen of punten goed zijn geschoten of niet. Wat te denken van het voorval dat schutters na een goede poetsbeurt van de loop de laadstok in de loop laten zitten, vuurt en de laadstok veegt een hele rij boelen van de hark. Ook de boel die aan de beurt was om afgeschoten te worden delfde in dit fysieke geweld het onderspit. Punt of niet?

Dat waren enkele korte herinneringen, die spontaan opkwamen, bij iemand die zijn sporen op gebied van het schieten zeer zeker verdiend heeft. Als lid van de schietcommissie van de Zuid-Limburgse Bond werd Harie Hensgens opgevolgd door John van Kan van schutterij St. Hubertus Ubachsberg. Deze uitmuntende schutter heeft ettelijke prijzen op zijn naam staan en eindigt bij het schieten voor het bondskampioenschap steevast in de hoogste regionen.

Alphons Emonds en Luc Wolters.

WIJ FELICITEREN

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Harrie Caris

Harrie Caris (66), voorzitter van schutterij St.-Oda Boshoven, werd op 8 maart benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Harrie kreeg de koninklijke onderscheiding vanwege o.a. zijn grote verdiensten voor het Limburgse Schutterswezen. Harrie Caris zit sinds 1973 in het bestuur van schutterij St.-Oda, waarvan hij sinds 1979 voorzitter is. Eveneens is hij al 13 jaar bestuurslid van de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht, waarvan hij sinds 1993 penningmeester is.

Jo Peters

Jo Peters (56), vanaf 1974 voorzitter van schutterij Prins Hendrik St.-Odiliënberg, kreeg op 17 maart de versierselen opgespeld als Lid in de Orde van Oranje Nassau. Jo kreeg de koninklijke onderscheiding voor zijn jarenlange en belangeloze inzet voor vele verenigingen in zijn woonplaats. Sinds 1952 is Jo lid van de schutterij. Ruim 30 jaar maakt hij deel uit van het team dat jaarlijks aan het OLS meedoet, waarvan de laatste 20 jaar als achteropschutter. In 1990 en 1991 was Jo schutterskoning. Eveneens op 17 maart droeg hij het voorzitterschap over, maar nam toen het penningmeesterschap van de schutterij op zich.

Bij gelegenheid van Koninginnedag en de jaarlijkse 'lintjesregen' voorafgaand aan deze feestdag op 30 april 1998 zijn onderscheidingen ten deel gevallen aan:

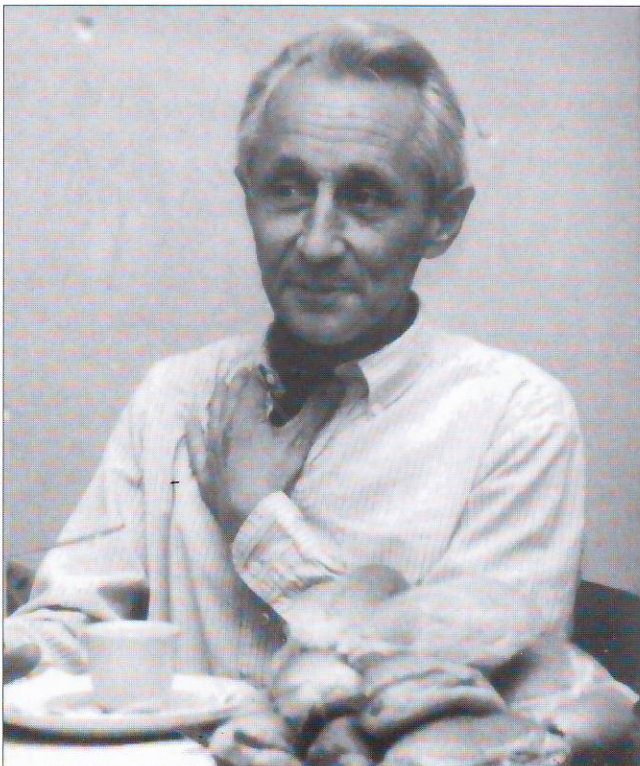
Christ Korsten

Christ Korsten (58), sinds 1975 voorzitter van schutterij St.-Petrus Kelpen-Oler en bestuurslid van de Schuttersbond E.M.M. werd bij gelegenheid van Koninginnedag 1998 onderscheiden als Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Wiel Nouwen (61), jurylid van de Schuttersbond E.M.M. en het OLS, werd eveneens bij gelegenheid van Koninginnedag 1998 benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Marcel Rasse Frédéric Maur Marie Joseph Ghislain graaf de Liedekerke de Pailhe, beschermheer van schutterij St. Sebastianus Oost-Eijsden. Bij gelegenheid van Koninginnedag werd de graaf benoemd tot lid van de Orde van Oranje Nassau. De uit 1750 stammende schutterij uit Oost-Maarland kent de traditie dat aan de stamhouder en oudste telg der grafelijke familie van kasteel Eijsden de eer toekomt om het koningsvogelschieten te openen. Eertijds waren dit de graven De Geloës en nadien De Liedekerke. De laatste dochter gravin Marie de Geloës huwde in 1902 graaf Marcel de Liedekerke, grootvader van de huidige graaf. Na zijn overlijden nam zijn zoon R.R.E.M.J.G. de Liedekerke (Raphaël) de functie van

beschermheer van de schutterij op zich. Maar deze graaf, die bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in het Belgisch leger vocht, werd in de oorlog gevangen genomen en verbleef tot december 1940 in Duitse krijgsgevangenschap. Na zijn vrijlating ging hij zich intensief met het verzet tegen de Duitse bezetter bezig houden. Met een Eijdsense verzetsgroep werden vele vluchtelingen over de Nederlands-Belgische grens gesmokkeld. Aanvankelijk begeleidde Raphaël de vluchtelingen zelf tot aan Luik, naderhand namen andere verzetsstrijders dit over en kon men gebruik maken van vaste smokkelroutes. De graaf werd tevens benaderd om militaire inlichtingen in te winnen en ook hier nam hij een actieve rol op zich om via krijgsgevangenen en andere bronnen met name informatie te vergaren over transporten per spoor. Nadat een aantal Duitse infiltranten zich via de verzetsgroep over de grens hadden laten smokkelen sloegen deze hun slag. De gehele Eijdsense verzetsgroep inclusief graaf Raphaël de Liedekerke werden in oktober 1942 gearresteerd. De gravin Elisabeth de Liedekerke-De Lichtervelde was in eerste instantie ook gearresteerd, maar keerde uit haar gevangenschap terug. De graaf werd in augustus 1943 veroordeeld tot de doodstraf en werd op 40-jarige leeftijd op 9 oktober 1943 in fort Rhijnauwen bij Utrecht gefusilleerd. Dit lot was een grote slag voor de grafelijke familie, die op deze wijze haar oudste zoon en stamhouder verloor. De schutterij van Oost verloor in Raphaël haar beschermheer. Zijn moeder gravin Marie de Liedekerke de Pailhe-De Geloës nam vanuit Brussel de benoeming tot beschermvrouwe aan en zegde toe de schutterij met belangstelling te zullen volgen totdat haar kleinzoon graaf Marcel de Liedekerke haar taak zou kunnen overnemen. Graaf Marcel was in 1935 geboren als oudste zoon van graaf Raphaël. De jonge graaf opende vanaf zijn dertiende levensjaar het tweejaarlijkse koningsvogelschieten van de schutterij en groeide in zijn rol als beschermheer.

Graaf de Liedekerke

Hij vervulde die rol met grote trouw, zowel in de goede als slechte tijden, die de schutterij gekend heeft. In 1961 werd Marcel graaf de Liedekerke koning van schutterij St. Sebastianus Oost, in navolging van Constantin graaf de Geloës (koning in 1823) en zijn overgrootvader René graaf de Geloës (koning in 1890 en 1906). In 1960 trouwde graaf Marcel met Beatrice Christijn gravin de Ribaucourt en uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren. De grafelijke familie bewoont van oudsher het kasteel te Eijdsden. Met name voor het behoud van dit prachtig stukje erfgoed heeft de familie zich ingezet.

Eenmaal per jaar wordt het kasteel en de bijbehorende tuinen opengesteld voor publiek, zodat eenieder van dit pareltje Maaslandse Renaissance kan genieten. Graaf Marcel de Liedekerke heeft ook nog andere taken binnen het Eijdsense gemeenschapsleven op zich genomen. Zo werd hij in 1980 gentioniseerd als nieuwe en derde president van koninklijke harmonie "Sainte Cécile" (de rode harmonie). Als presidenten waren hem voorgedaan zijn overgrootvader René graaf de Geloës en zijn oom René graaf de Liedekerke. Aldus heeft de grafelijke familie De Liedekerke een wezenlijke taak binnen de gemeenschap Eijdsden. In dit licht bezien wordt met de koninklijke onderscheiding onderstreept dat de graaf een belangrijke rol heeft en dat Eijdsden en Oost dankbaar zijn dat de familie zich deze taak ter harte neemt en er getrouw invulling aan geeft.

Luc Wolters.

Frans Wolters (54). OLS-President Frans Wolters werd bij zijn vertrek als Tweede Kamerlid geridderd in de Orde van Oranje Nassau. Wolters is 17 jaar volksvertegenwoordiger geweest.

Drs. Frans Wolters

Jan Camp

Jan Camp (61), voorzitter van schutterij St.-Antonius Stramproy, werd op 31 mei benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau.

De onderscheiding werd hem uitgereikt door de burgemeester van Weert, Mevr. L. van Maaren. Jan Camp is 40 jaar lid van schutterij St.-Antonius. Sinds 1976 is hij voorzitter.

Jan Camp

Ereburger

Albert van der Kop (53), voorzitter van schutterij St.-Nicolaas Heythuysen, werd op 24 maart benoemd tot ereburger van de Gemeente Heythuysen. Van der Kop kreeg de legpenning vanwege zijn grote verdienste voor de Heythuysense gemeenschap. Reeds eerder, in 1995, werd Albert van der Kop koninklijk onderscheiden.

Bronzen Sjeng

Riet Fleuren is de eerste vrouw die de Bronzen Sjeng ten deel is gevallen. De Bronzen Sjeng wordt jaarlijks uitgereikt door de Sjengenclub aan een verdienstelijk persoon in de gemeente Venlo. Niets vermoedend werd Riet op 29 maart van huis opgehaald in een open auto en ontving uit handen van de Oppersjeng van de Sjengenclub het fraaie beeldje, dat dit jaar voor de 14e keer werd uitgereikt. Het bijbehorende geldbedrag stelde Riet onmiddellijk ter beschikking aan de Medische Missiezusters in Malawi.

'n Bronzen Sjeng voor Riet Fleuren. Foto: Ruud Koeleman

90 jaar

Op 2 april j.l. vierde de heer Michel aan de Boom (Boom Geel) zijn 90ste verjaardag. Aan de Boom was koning in 1928, 1934 en 1935. In 1936 stond hij op "keizersjeut". Door een veel te hoge lading, men schoot nog met een eigen geweer op de vogel, was

de terugslag zó groot dat Geel een zwaar gekneusde schouderkom eraan overhield. Zijn broer Thei aan de Boom schoot zich toen tot koning. Geel was voorzitter van schutterij St.-Sebastianus Neer van 1945 tot 1965. Vanwege dit lange voorzitterschap verwierf hij de titel van ere-voorzitter. De vader van Michel, Simon aan de Boom, was van 1918 tot 1945 voorzitter van de Oude schutterij (St.-Sebastianus) van Neer. In die tijd bestond het ledenbestand uit bloedschutten van vaderskant. Sinds 1957 staat de vereniging open voor eenieder die zich aangetrokken voelt tot de schutterij.

De foto toont een trotse Michel aan de Boom die de felicitaties in ontvangst van Ben Sijben (84).

Nobeke Orde van de Papegaai

Jef Cruksen is archivaris en de oudste actieve officier van de Jonge en Oude Nobeke schutterij van Valkenburg. Als archivaris houdt hij zich niet alleen bezig met het onderhouden en aandragen van de oude stukken van de schutterij, maar duikt hij regelmatig de archieven in om interessante gegevens voor de Valkenburgse schutterijen te zoeken en te documenteren.

Jef Cruksen tijdens de presentatie van de Jonge en Oude Nobeke schutterij van Valkenburg tijdens een bondsfeest, 1989.

Tevens heeft hij de zorg voor de inrichting van de schutterskamer in het Streekmuseum in het bekende Geulstadje.

Al met al ruimschoots voldoende verdiensten om de Valkenburgse schutterij te doen besluiten Jef Cruisen voor te dragen voor de Nobele Orde van de Papegaaï. Bij de investituur werd hij opgenomen in de broederschap.

JUBILARISSEN

12½-jarig lidmaatschap

Jan Bouwens St.-Laurentius Spaubeek
 Pastoor J.M. Keulers, geestelijk adviseur
 St.-Martinus Houthem St.-Gerlach
 Marco Lemmens St.-Laurentius Spaubeek
 Jo Wachelder St.-Laurentius Spaubeek
 Mr. J.C.E. Wortmann, beschermheer
 St.-Martinus Houthem St.-Gerlach

25-jarig lidmaatschap

J. Baens-Scheenen, St.-Cornelius Swartbroek
 J. Baeten St.-Laurentius Meeswijk
 W.J.H. Beckers Nachtwachtgilde Berg en Terblijt
 W.J.J.P. Bidlot St.-Joris Wesseem
 F.M.H. Bos St.-Hubertus Beringe
 Ch. Brassée St.-Joseph Waubach
 W.A. Cloots St.-Salvius Limbricht
 G.E.Th. Coumans 't H. Kruis Grevenbicht
 W.H. Dohmen 't H. Kruis Grevenbicht
 Ralph Gabriël St.-Laurentius Spaubeek
 H. Gleich 't H. Kruis Grevenbicht
 Jan Goessens St.-Laurentius Spaubeek
 Ron Habets St.-Laurentius Spaubeek
 F. Hanssen St.-Joseph Waubach
 Frits Hanssen St.-Sebastianus Neer
 F.J.A. Honnef 't H. Kruis Grevenbicht
 J.W. Hoofwijk 't H. Kruis Grevenbicht
 Henk Janssen St.-Sebastianus Neer
 R. Janssen St.-Petrus en Paulus Susteren
 T. Janssen St.-Petrus en Paulus Susteren
 N.J. Konings St.-Salvius Limbricht
 J.P.H. Mestrom St.-Leonardus Panningen
 G.H. Metz 't H. Kruis Grevenbicht
 R.Ch.A. Mordant St.-Paulus Epen
 W.H.M. Nouws-Journinck St.-Lambertus Neeritter
 Nico Parren St.-Antonius Stramproy
 W. Pelzer St.-Joseph Waubach
 J. Savelkoul St.-Petrus en Paulus Susteren
 J. Schouten St.-Cornelius Swartbroek
 W.J. Schouten 't H. Kruis Grevenbicht
 J.L.G. Sprooten St.-Paulus Epen
 J.H. Stals St.-Catharina Stramproy
 P.A.G. Theelen Bussen-Schutten Neer
 J.J.M. Thielens St.-Lambertus Neeritter
 A.J. Thissen St.-Salvius Limbricht
 H. Timmermans St.-Hubertus Beringe
 F. Verber St.-Hubertus Beringe
 Frans Verhaeg St.-Antonius Stramproy
 H.L.P. Vermeulen St.-Catharina Stramproy
 B.W.H. van Vlimmeren 't H. Kruis Grevenbicht
 Hub Vrancken St.-Laurentius Spaubeek
 Jean Vroemen St.-Laurentius Spaubeek
 Henri Willems St.-Laurentius Spaubeek

40-jarig lidmaatschap

J.P.P. Beckers Oranje Boukoul
 Jo Beeren St.-Sebastianus Neer
 Jan Boonen St.-Sebastianus Neer
 P.L. Brouns St.-Severinus Grathem
 Jan Camp St.-Antonius Stramproy
 P. Cardinaal St.-Cornelius Swartbroek
 M. Eppels St.-Joseph Waubach
 P.J.H. Hanssen 't H. Kruis Grevenbicht
 Th.L.S. Jacobs St.-Hubertus Beringe
 J.A. Kuypers Bussen-Schutten Neer
 Martin Kuypers St.-Sebastianus Neer
 F. Nievelstein St.-Joseph Waubach
 J.H. Peeters St.-Hubertus Beringe
 J.G.F. Schaefer 't H. Kruis Grevenbicht
 S. Scheenen St.-Cornelius Swartbroek
 G.C.M. Scheres Wilhelmina Hingen
 Har Verhaeg St.-Sebastianus Neer

45-jarig lidmaatschap

Jan Drent St.-Laurentius Spaubeek
 Lei Gabriël St.-Laurentius Spaubeek
 Frans Goessens St.-Laurentius Spaubeek
 Jean Ketelslegers St.-Laurentius Spaubeek

50-jarig lidmaatschap

J. Baeten St.-Laurentius Meeswijk
 J. Hendrickx Oranje Boukoul
 A. Houben St.-Jan Nieuwstadt
 H.G. Mooren Wilhelmina Horst
 L.G.J. Notermans St.-Paulus Epen
 M. Pannemans St.-Laurentius Meeswijk
 Herman Vrenken St.-Agatha Haelen

60-jarig lidmaatschap

Christ Tijmen St.-Antonius Stramproy

65-jarig lidmaatschap

H.G. Bidlot St.-Joris Wesseem

SCHUTTERSKONINGEN

Paul Aerts, Bussen Schutten Neer;
 3e achtereenvolgende keer jeugdkoning = Jeugdkeizer.
Wim Biermans, St.-Andreas Melick.
Ger Bonné, St.-Urbanus Montfort.
Burgem. Clemens Brocken, St. Martinus Maasbree
Paul Bruning, jeugdkoning St.-Agatha Haelen.
Raoul Bijlmakers, jeugdkoning
 St.-Sebastianus Herkenbosch.
Jo Coenen, St.-Oda Boshoven (99e sch.).
Erwin Derikx, jeugdkoning St.-Sebastianus Neer.
Guus Evers, dorpskoning St.-Martinus Horn.
Riet Fleuren-Swinkels, St.-Thomas van Aquino Blerick
Pieter Giebels, St.-Martinus Horn;
 3e achtereenvolgende keer koning = keizer.
Roel Gootzen, jeugdkoning St.-Urbanus Montfort.
Elly Greijmans-Beeren, St.-Sebastianus Laar-Weert
 (166e sch); Eerste vrouwelijke koning.
Bianca van Herten, St.-Martinus Horn;
 3e achtereenvolgende keer jeugdkoning = Jeugdkeizer.
Wiel Hillebrand, St.-Eligius & Juliana Schinveld.
Jan Houben, St.-Laurentius Spaubeek (226 sch).
Mart Janssen, St.-Barbara Tungalroy (237 sch)
Sjra Janssen, St.-Sebastianus Neer.
Mieke Kanders, jeugdkoning St.-Nicolaas Heythuysen
Pastoor A. Keller, St.-Sebastianus Ell (198e sch).
Ton Klaessen, Bussenschutten Neer (2e a.e.v. keer).
Kockelkoren jr., St.-Sebastianus Mechelen.

Frans Kolk, St.-Sebastianus Herkenbosch.
Roger Linssen, St.-Sebastianus Heel.
Rik van Lumich, jeugdkoning Wilhelmina Hingen.
Peter Pelzer, St.-Sebastianus Eys.
Wilma van Pol-Gielen, dameskoning
 St.-Urbanus Montfort.
Leo Ramaekers, St.-Cornelius Swartbroek (212 sch).
Hans van Ratingen, St.-Severinus Grathem.
Herman Rijks, St.-Nicolaas Heythuysen.
Martin van de Rijt, St.-Agatha Haelen.
Frits Schoonbrood, St.-Sebastianus Schinnen.
Peter Slangen, Wilhelmina Hingen.
Patrick Sijben, jeugdkoning
 St.-Sebastianus Laar-Weert.
Hubert Steyvers, St.-Martinus Kinrooi (120 sch)
Perry Timmermans, jeugdkoning
 St.-Severinus Grathem.
Rijk Valize, Kon. Wilhelmina Nieuwenhagen,
 3e achtereenvolgende keer = keizer.
Mia Veugen-Hubens, dameskoning
 St.-Severinus Grathem.
Mien van de Winkel, dameskoning
 St.-Sebastianus Neer.

Persoonlijk Kampioenschap

Tijdens de persoonlijke kampioenschappen van de Schuttersbond Born-Echt e.o. werd Sandra Dircks (18 jaar) na 56 schoten kampioen bij de dames.

COMMANDANTENCURSUSSEN

Op zaterdag 18 april werden in zaal Housmans te Montfort de certificaten en diploma's uitgereikt aan de deelnemers van de cursus Commandanten Nieuwe Exercitie. OLS-President Drs. Frans Wolters maakte daar zijn debuut. Een bijzonder woord van dank richtte de Federatiepresident tot de instructeurs, de heren Kuijpers en Van Dijk; "Wederom hebt U het klaargespeeld om in 14 lessen commandanten af te leveren die geschikt zijn om als commandant voor hun schutterij/schuttersgilde te functioneren. Van harte gefeliciteerd!" De heer Wolters prees vervolgens de 24 cursisten die een hoog staaltje van hun kunnen hadden getoond tijdens een exercitie-demonstratie.

Certificaten waren er voor:

L.F.T. Baggen	St.-Michaël Doenrade
P.J.Th. van Bergen	St.-Urbanus Grashoek
F.W. Brouwer	St.-Andreas Maasbracht
P.J.A. Clercx	St.-Martinus Asenray
G. Huyerjans	St.-Oda Boshoven
G.H. van den Hurk	St.-Nicolaas Heythuysen
P.M.M.H. Evers	St.-Michaël Ool
R.M.G. Leurs	St.-Antonius Slek-Echt
G.W. Meissen	St.-Jan Nieuwstadt
W.H. Meisters	St.-Urbanus Maasniel
J.W.L.M. Muller	St.-Landricusgilde Echt
C.C.M. Pollaert	St.-Matthias Posterholt
J.H.Th. Schuman	St.-Urbanus Maasniel
G.L.J. Schuren	St.-Martinus Linne
L.F.M. Verboeket	St.-Michaël Ool
M. Wellman	St.-Hubertus Kessel
G.T. Zegers	St.-Hubertus Kessel

Diploma's waren er voor:

J.L.C. Janssen	St.-Michaël Brachterbeek
J.T.M. Jeurissen	Garde des Tireurs Maastricht
J.H.J.G. Meyssen	St.-Antonius Stramproy
J.A.P. Mostard	St.-Stephanus Dieteren
W.J. Schouten	't H. Kruis Grevenbicht
A.M.H. Storken	St.-Stephanus Dieteren
J.H. van de Worp	St.-Remigius Meerssen.

Op zaterdag 25 april werden in het restaurant van de Sporthal in Rumpen (Brunssum) de certificaten en diploma's uitgereikt voor diegenen die hadden deelgenomen aan de Commandantencursus-Oude Exercitie. Zichtbaar tevreden, reikte ook dit keer de nieuwe OLS-President Frans Wolters de certificaten en diploma's uit. Een extra woord van dank had hij voor de instructeurs Math Beaujean en Lei Wijnands. Wolters: "Heren Beaujean en Wijnands, ik wil U danken voor de goede wijze waarop U ook dit jaar weer nieuwe commandanten heeft opgeleid en er een hechte vriendengroep van heeft gemaakt. De goede naam die U beiden geniet, was ook dit keer weer de inspiratie voor de cursisten om 14 zondagen om 9 uur 's morgens hier aanwezig te zijn".

Geslaagden Commandantencursus Nieuwe Exercitie.

Geslaagden Commandantencursus Oude Exerctie.

Certificaten waren er voor:

M.H.T. Beenen	St.-Hubertus Gulpen
R.H.C. Bindels	St.-Hubertus Gulpen
H.H.M. Dullens	HH Marcellinus & Petrus Geleen
W.J.M. Keulen	St.-Sebastianus Schinnen
R.C.G. Klooster	St.-Joseph Waubach
S.S.F.M. Knubben	Jonge en Oude Nobele Valkenburg
R.L.W. Koornneef	St.-Hubertus Gulpen
F.J.E. Lebouille	Jonge en Oude Nobele Valkenburg
Lei Meisen (Heino?)	St.-Gertrudis Amstenrade
R.L.A. Mullenders	St.-Hubertus Gulpen
H.J.E. Ramakers	Jonge en Oude Nobele Valkenburg
J.M.F. Schreurs	St.-Hubertus Gulpen
L.M.A.J. Wolfs	St.-Barbara Meerssen

Diploma's Aspirant-Commandant voor:

I.A.A. Alleleijn	St.-Paulus Epen
L.H.F.G. Ernes	St.-George Simpelveld
J.G.C. Janssen	St.-Johannes & Clemens Merkelbeek
W.M. Koornneef	St.-Hubertus Gulpen
L.G.H. Kuhlreiber	St.-George Simpelveld
M.W. Peil	HH Marcellinus & Petrus Geleen
H. Ramaekers-Cauven	St.-George Simpelveld
P.J.W. Rosenboom	St.-Mauritius Strucht
H.G.E.P. Schijns	St.-Paulus Epen
J.H.P. Schijns	St.-Paulus Epen

Diploma's Commandant voor:

J.L.G. Kwaspen	St.-Catharina Stramproy
J.H.L. Schiffelers	St.-Lambertus Oirsbeek
P.J.T. Stijnen	St.-Laurentius Spaubeek
J.J.M. Wijnands	St.-Sebastianus Klimmen

Diploma instructeur voor:

J.H.F.G. Ernes	St.-George Simpelveld.
----------------	------------------------

Persoonlijk Kampioenschap OLS-Federatie

Op zondag 26 april en zaterdag 2 mei werd op de schietaccomodatie van schutterij St.-Urbanus Maasniel het Persoonlijk Kampioenschap van de OLS-Federatie verschoten.

Aan deze schietwedstrijd, meer bekend onder de naam van het Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen, nemen 178 heren en 49 dames deel. Reeds op 26 april was er al een winnaar bekend bij de dames.

Uitslagen dames:

1. Jes Tonnaer-Heuvelings, St.-Andreas Melick,	156 punten
2. Nel Sturme, St.-Sebastianus Sevenum,	153 punten
3. Hetty Merckelbagh, St.-Laurentius Bocholt,	138 punten
4. Truus Dirckx-Ingenhut, St.-Joseph Koningsbosch,	133 punten
5. Fien Hompes-Litjens, St.-Oda Boshoven,	133 punten

De plaatsen 4 en 5 werden verkregen door loting.

Uitslagen heren:

1. Jac Beurskens, St.-Antonius & Petrus Baarlo,	503 punten
2. René Gorissen, de Breidelzonen Kessenich,	502 punten
3. Jac Stals, St.-Catharina Stramproy,	434 punten
4. P. Kneepkens, St.-Antonius Nederweert,	404 punten
5. Theo Salden, St.-Mondulfus & Gondulfus II Maasmechelen,	346 punten
6. Wiel van Leuken, St.-Oda Boshoven,	337 punten
7. Jean Paredis, St.-Martinus Niel bij As,	336 punten
8. René Maessen, St.-Martinus Niel bij As,	331 punten
9. Roger Stinkens, St.-Joris Kaulille,	306 punten
10. Erwin Ressen, St.-Martinus Kinrooi,	303 punten

WIJ GEDENKEN

Alphons Hubertus Ortmans overleed onverwacht op 79-jarige leeftijd op 7 januari. In Brunssum woonachtig bleef hij Wijlre trouw, met name schutterij St. Maternus, waarvan hij maar liefst 61 jaar lid was. Derhalve was de lijkst bedekt met zijn sabel en kepi. De schutterijvoorzitter A. Emonds sprak bij die gelegenheid het volgende 'In Memoriam' uit: "Als voorzitter van Schutterij St. Maternus uit Wijlre, waarvan de dierbare overledene sinds 1936 lid was, wil ik een kort afscheidswoord tot Funs Ortmans richten.

't Was waarschijnlijk je militaire vooropleiding, die je had geleerd het uniform met eer te dragen. Niet alleen dat was tekenend voor je, jij was ook echt gemeenschapsmens. Toen je nog in Wijlre woonde, was je bestuurslid en vervulde de functie van 2e secretaris; je inzet was steeds optimaal. Behalve de schutterij mochten in Wijlre ook andere verenigingen van jouw bereidvaardigheid, iets voor anderen te doen, gebruikmaken. Niemand klopte tevergeefs bij je aan. Je verhuizing naar Brunssum, heeft daar een einde aan gemaakt, met uitzondering van jouw schutterij St. Maternus. Heel gebruikelijk was daarom de opmerking, bij het opstellen voor ons schutterslokaal: "Is der Funs hie of haat he zig afgemeld?" totdat iemand anders zei: "Ich han de bus nog neet vuurbie zie komme" en prompt stopte de bus waar jij dan uitstapte.

Je gezellige keuvel zullen we nu moeten missen, je wist veel van vroeger te vertellen, gezien je meer dan zestig-jarig lidmaatschap.

Funs Ortmans

Jaren was jij de officier die het reglement voor het Koningsvogelschieten voorlas en aansluitend het gebed uitsprak. Ook tijdens de dodenherdenking op kermis maandag was het jouw vaste taak het gebed op 't kerkhof voor te bidden.

Nu zal iemand anders je taak moeten opnemen, maar wij weten zeker, dat tijdens zo'n gebed, van velen de gedachten naar jou zullen uitgaan.

Funs, we gaan je aanstonds naar je laatste rustplaats begeleiden, met de vele schuttersvrienden ook van andere verenigingen die hier vertegenwoordigd zijn met een deputatie, waaraan ook jij zo vaak deelnam.

Alphons, bedankt voor alles wat je voor anderen en ons gedaan hebt.

Moge je rusten in vrede."

Jan Lenoir, lid en officier van schutterij St. Mauritius Strucht. Overleden op 5 februari 1998.

Schutterij St. Mauritius Strucht bracht twee leden de laatste eer

Schutterij Mauritius Strucht werd in februari jl. geconfronteerd met twee sterfgevallen binnen haar gelederen. Maandag 9 februari werd Martin Weerts in Schin op Geul met schutterseer begraven. Hij was van 1948 tot 1960 geweerdruager, waarna hij op doktersadvies als actief lid moest stoppen. Hij bleef echter de Struchtse schutterij trouw. Behalve lid was hij 40 jaar lang, tot aan zijn overlijden, lokaalhouder van het schutterslokaal van schutterij St. Mauritius. Onder grote publieke belangstelling bewees de Struchtse schutterij hem de laatste eer. Ook deputaties van de schutterijen van Groot-Valkenburg maakten hun opwachting tijdens de droeve plechtigheid.

Dinsdag 10 februari trad schutterij St. Mauritius andermaal aan om de laatste eer te bewijzen aan haar 2e luitenant Jan Lenoir, die plotseling was overleden. De uitvaart vond plaats in Wijlre. Jan Lenoir was van 1961 tot en met 1983 geweerdruager bij de Struchtse schutterij. Vanaf 1984 maakte hij deel uit van het officierskorps. In 1986 werd hij onderscheiden met de zilveren draagmedaille van de OLS-Federatie wegens zijn 25-jarig lidmaatschap. Een groot aantal deputaties van zusterverenigingen, aangesloten bij de RK Zuid-Limburgse Schuttersbond, woonden de uitvaartdienst bij. Schutterij St. Mauritius Strucht verloor in de heren Weerts en Lenoir twee markante leden.

Jan Knippenberg, lid van De Breidelzonen Kessenich en secretaris-penningmeester van de Schuttersbond Maas en Kempen. Overleden op 23 februari in de leeftijd van 44 jaar.

IN MEMORIAM JAN KNIPPENBERG

Onverwacht en hevig werd secretaris-penningmeester van de Schuttersbond Maas en Kempen Jan Knippenberg uit ons midden weggerukt. Maandagmiddag 23 februari werd hij betrokken bij een zwaar verkeersongeval op de Rijksweg te Elen. Hij overleed aan zijn verwondingen in het ziekenhuis te Maaseik. Jan werd geboren in Kessenich op 14 november 1953. Hij huwde Corry Franssen, die hem twee kinderen schonk: Danny en Dominiek.

De familie Knippenberg is in Kessenich vergroeid met de Breidelzonen. Jan was er jarenlang voorzitter van. Sedert 1990 was hij schatbewaarder van de schuttersbond en sedert 1993 ook secretaris in opvolging van Jaak Roosen. Jan was ook actief bij andere verenigingen. Zo was hij ook bestuurslid van voetbalclub Excelsior Ophoven-Geistingen, Harmonie Vreugd en Deugd Geistingen en Radio Grafiek Maaseik. Voor het komende OLS in Kinrooi was Jan secretaris van de sectie Administratie als afgevaardigde van de Gemeentelijke Administratie bij wie Jan tewerkgesteld was als diensthoofd Welzijn.

Met Jan Knippenberg hadden wij meermaals persoonlijk contact, meestal op het gemeentehuis, beroepshalve of over de schutterijen in het algemeen of over de schuttersbond Maas en Kempen in het bijzonder. Vóór de winter nog bezorgde Jan ons het archief van de schuttersbond met het oog op inventarisatie en de uitgave van een gedenkboek ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Schuttersbond Maas en Kempen.

Kort voor mijn verhuizing naar Rotem kwam hij de archiefdozen terug ophalen. We zouden nog wel nader afspreken, maar ... het heeft niet meer mogen zijn. Jan zal de gouden schuttersbond van hierboven gadeslaan. Schutterij De Breidelzonen Kessenich en de Schuttersbond Maas en Kempen verliezen hun gewaardeerde medewerker en schutter.

Op vrijdag 27 februari had de uitvaartdienst plaats in de Sint-Martinuskerk van Kessenich waarin pastoor Jaak Leen voorging en de homilie hield. Dana Winner's "Waarheen?" en "Een dag van verloren zijn", maakten vele emoties los. Burgemeester Theo Schoofs bladerde tot slot in het levensboek van Jan en typeerde hem met zijn gaven en gebreken. Vele schuttersvrienden brachten hem een laatste groet. De begrafenis geschiedde met schutters-eer door schutterij De Breidelzonen.

Onze innige deelneming aan zijn echtgenote, die ook het overlijden van haar vader te verwerken kreeg, zijn kinderen, zijn familie en aan de getroffen verenigingen.

Werner Smet.

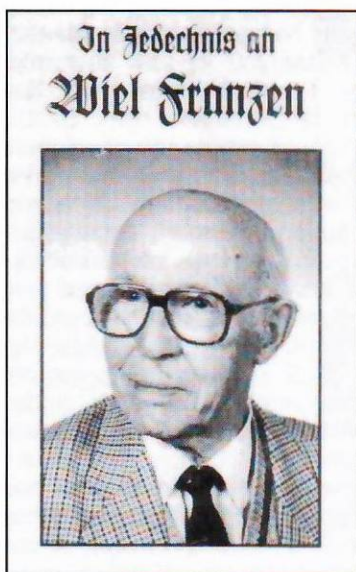
Jan Heijnen, ruim 50 jaar lid van St.-Barbara Leveroy. Overleden op 30 maart in de leeftijd van 70 jaar.

Felix Smeuninx, lid van schuttersgilde St. Rochus Genenbos. Overleden op 3 april, 85 jaar oud.

Nicolaas Gerardus Hubertus Ronckers (Nico), 42 jaar lid van schutterij St. Martinus Houthem St. Gerlach. Onderscheiden met de eremedaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Overleden 70 jaar oud op 3 april 1998.

Pierre Vanhelden, lid van schuttersvereniging St. Gertrudis Beverst. Overleden op 73-jarige leeftijd op 4 april 1998.

Wiel Franzen, oud-lid van wijlen schutterij St. Sebastianus Bocholtz en lid van schutterij St. Hubertus Ubachsberg. Oud-bestuurslid en erelid van de Z-L Federatie en RKZLSB. Overleden op 15 april 1998 op 89-jarige leeftijd.

IN MEMORIAM WIEL FRANZEN

Bij gelegenheid van de uitvaartdienst van Wiel Franzen sprak dhr. Jo Herffs het volgende IN MEMORIAM uit:

Geachte familie Franzen, schuttersvrienden en U allen hier aanwezig,

Op de eerste plaats namens de schutterij St. Hubertus Ubachsberg, mede namens de R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond, mede namens het kapittel van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en St.-Sebastianus, mede namens het OLS-Federatiebestuur, mede namens het Zuid-Limburgs Federatiebestuur spreken wij aan U geachte familie, onze oprechte deelneming uit met het overlijden van Uw zeer gewaardeerde vader en grootvader.

De begrafenis van Wiel Franzen met schutterseer. De pastoor zegent. Foto: Bert Krüs.

Wiel Franzen, die na het te ruste gaan van de plaatselijke schutterij zich aanmeldde als lid van de schutterij St. Hubertus Ubachsberg, had een schuttershart. Al spoedig werd hij benoemd tot bondsbestuurslid, als penningmeester in het dagelijks bestuur van voornoemde schuttersbond Zuid van 1964 tot 1989. Vanaf 1989 is hij benoemd tot erelid van deze schuttersbond voor zijn grote verdiensten.

Tevens was hij bestuurslid van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie, eveneens van 1964 tot 1989, waarvoor hij wederom door zijn grote verdiensten werd benoemd tot erelid.

Uw vader werd ook geëerd met een koninklijke onderscheiding van Oranje Nassau. Hij werd benoemd tot officier in de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus en was in het bezit van de gouden eremedaille van de OLS-federatie.

Een verdienstelijk schutter is van ons heengegaan. Moge God onze Vader, op voorspraak van St. Sebastianus, ons aller schutspatroon, hem opnemen in Zijn Koninkrijk.

Schuttersvrienden, wij allen te samen, zullen Wiel Franzen, die op een gezegende leeftijd van 89 jaar van ons is heengegaan, in dankbare herinnering houden. Geachte familie, wij wensen U sterkte toe om dit voor U zo grote verlies van Uw vader te kunnen dragen.

Eens zullen wij allen met hem verenigd zijn bij God onze Vader. Schuttersvriend Wiel Franzen, RUST IN VREDE.

Annie Eussen-Blaauw. Horend bij een echte schuttersfamilie worden haar betrokkenheid en verdiensten voor de Kon. Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal gememoreerd. Zij overleed op 56-jarige leeftijd op 15 april 1998.

Nic Spronk, erelid van schutterij St.-Sebastianus Schinnen. Laatste koning in 1958 voor het in ruste gaan van de schutterij en zilverbewaarder tot de heroprichting in 1997. Overleden op 85-jarige leeftijd, 23 april 1998. (zie ook pagina 7 t/m 10).

Johann Baptist Karl William Hubert Joseph Maria Graaf de Marchant et d'Ansembourg, beschermheer van schutterij St.-Joseph St.-Geertruid. Overleden op 86-jarige leeftijd en begraven op 1 mei te St. Geertruid.

St.-Geertruid droeg haar graaf ten drage

Hij was een van de laatste adellijke beschermheren, die de Limburgse schutterswereld nog rijk was. Hij was beschermheer van schutterij St.-Joseph St.-Geertruid. Johann Baptist Karl William Hubert Joseph Maria Graaf de Marchant et d'Ansembourg is overleden, 86 jaar oud. De plechtige uitvaartdienst werd gehouden op 1 mei in de parochiekerk van de H. Gertrudis te St.-Geertruid. Johann de Marchant et d'Ansembourg was in 1912 in Keulen geboren als zoon van Oscar de Marchant et d'Ansembourg en Hedwig Freiin von Brewer gen. Fürth, als telg uit de Limburgse grafelijke familie, die geruime tijd resideerde op de kastelen Amstenrade en Neubourg (Gulpen). Johann haalde de titel "Diplom-ingenieur" en was een tijdlang wetenschappelijk medewerker aan de "Technische Hochschule" in Aken. In 1955 huwde hij te Gulpen met Hermine Henriette Marie Agnes gravin de Looz-Corswarem. Het echtpaar vestigde zich in 1961 in het landelijke Bruisterbosch, parochie St.-Geertruid in de versterkte kasteelachtige hoeve Roosenhof. Als belangrijke taak zag het echtpaar het beschermen van het cultuurgoed en dan met name het kasteeltje van Bruisterbosch. De adel is in een kasteel opgegroeid en kan derhalve als beste voor het behoud ervan zorgen, antwoordde het echtpaar eens in een interview met een journalist en hier werd de volgende omschrijving van de hedendaagse adel aan toegevoegd: "*Die adellijke titel betekent niet veel méér, dan dat je lid bent van een gemeenschap van mensen, die ook allemaal kastelen poetsen en het daarin in de winter koud hebben*". (*) Met zoveel belangstelling voor het lokale cultuurgoed was er uiteraard ook oog voor de plaatselijke volksculturele verenigingen. De in 1950 in St.-Geertruid heropgerichte schutterij benaderde het adellijke echtpaar toen dat zich in 1961 in Bruisterbosch vestigde of er geen interesse was om beschermheer en -vrouwe van schutterij St.-Joseph te worden. Aldus geschiedde en de "graaf en gravin van Bruisterbosch" zoals het adellijk echtpaar in de volksmond heet, werd in 1962 geïnstalleerd als beschermheer en -vrouwe, toen St.-Joseph St.-Geertruid het derde bondsfeest van schuttersbond Berg en Dal organiseerde. De graaf en gravin toonden van begin af aan een groot interesse in de schutterij. In 1964 boden zij een vaandel aan, waarop naast de Heilige Joseph ook de wapens van hen beiden staan afgebeeld. In de loop der jaren raakte dit dundoek langzaam versleten. Daarom bood het grafelijke echtpaar in 1992 opnieuw een vaandel aan. Dit werd gepresenteerd en ingezegend in de Heilige Mis 's ochtends voordat St.-Geertruid met de organisatie van het Zuid-Limburgs Federatiefeest een ware schuttersinvasie te wachten stond. Een 12-jarige achterneef en naamgenoot van de graaf in 't uniform van de St.-Geertruidse schutterij, Johannes de Marchant et d'Ansembourg, overhandigde het nieuwe vaandel aan de schutters.

Mede op deze wijze, maar zeker ook door bij speciale gelegenheden acte de présence te geven, gaf het grafelijk echtpaar inhoud aan het beschermheerschap. Zij deelden leed en vreugde met St.-Joseph St.-Geertruid. Niet voor niets geeft de schutterij in de advertentie bij gelegenheid van het overlijden van de graaf De Marchant et d'Ansembourg te kennen niet alleen de beschermheer, maar ook een echte schuttersvriend te verliezen.

Luc Wolters.

(*) De Limburger, zaterdag 26 april 1980.

Lily Smits-Schoenmaeckers, lid en oud-marketenster van St.-Joseph Sweikhuizen. Overleden op 12 mei in de leeftijd van 65 jaar.

Godefridus Hubertus 'Frits' Erdkamp, beschermheer en secretaris-lid van het eregilde van de Koninklijke Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal. Secretaris van de OLS-Stuurgroep 1973. In 1981 koning van het eregilde. verzorgde mede de samenstelling van het fotoboek bij gelegenheid van het 450-jarig bestaan van de schutterij in 1994. Was adviseur van de Stuurgroep OLS-1995. Overleden op 14 mei te Heerlen op de leeftijd van 80 jaar. Met schutterseer ten grave gedragen op 19 mei 1998.

Frits Erdkamp met de koningin van de Kon. Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal tijdens het OLS-1995 te Voerendaal.

Jo Steins, ruim 45 jaar lid en generaal van St.-Joseph Vijlen. Overleden op 14 mei op 60-jarige leeftijd.

IN MEMORIAM JO STEINS

Donderdag 14 mei j.l. bereikte ons het droeve bericht dat vrij onverwacht onze Generaal, de heer Jos Steins, op 60-jarige leeftijd was overleden. Jo Steins was een zeer gewaardeerd lid van onze vereniging, die zowel bij jong als oud zeer geliefd was. Dit kwam vaak genoeg tot uiting als menig jeugdlid hem aansprak met 'meneer Steins', waarop Jo hem terechtere door hem op het hart te drukken om hem maar gewoon met de voornaam aan te spreken, want zoals hij zelf zei: "Ik ben niets meer of minder dan ieder ander lid". Over dit laatste werd dan ook van van mening met hem verschild, omdat in de ogen van bestuur en leden hij wel degelijk anders was dan een doorsnee lid.

Jo werd in 1953 op 15-jarige leeftijd lid van de schutterij. In de 45 jaar dat hij lid was, bekleedde hij tal van functies binnen 'zijn' schutterij. Zo was hij van 1962 tot 1969 secretaris en van 1970 tot 1979 en van 1982 tot 1983 voorzitter. Deze functies bekleedde hij met hart en ziel. In 1974 kon de schutterij, onder zijn voorzitterschap, nieuwe uniformen aanschaffen. In 1982 moest Jo zijn functie als voorzitter, i.v.m. gezondheidsredenen, overdragen. Dit weerhield hem echter er niet van om daarna weer actief deel te nemen aan de schuttersactiviteiten. Ook was Jo jaren lid van het exercitiepeloton. Voor zijn inzet en vele verdiensten voor zowel onze schutterij en voor het schutterswezen ontving Jo diverse onderscheidingen. Zo werd hij in 1978 begiftigd met de zilveren OLS-medaille. In 1993, bij gelegenheid van zijn 40-jarig lidmaatschap, ontving hij de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Tevens ontving hij bij die gelegenheid de gouden OLS-medaille. Deze onderscheidingen veranderden Jo niet. Hij vond het wel leuk dat hij deze onderscheidingen had gekregen, maar liep er zeker niet mee te koop. Zijn belangrijkste doel was om de schutterij gezond te houden.

Door het overlijden van Jo verliest de schutterij een lid die door zijn persoonlijke manier van optreden een voorbeeldfunctie was voor allen. Door zijn eerlijk en openhartig karakter was hij een graag geziene persoon binnen onze vereniging en de Vijlense gemeenschap. In hem hebben we dan ook een echte vriend verloren. Moge hij rusten in vrede.

Jo Steins

Bèr Moors, ruim 38 jaar lid van St.-Job Leuken. Overleden op 16 mei in de leeftijd van 60 jaar.

Bep Parfant, lid van St.-Sebastiaan Heerlerheide. Overleden op 19 mei op de leeftijd van 64 jaar.

Leo Koelen, lid en ere-lid van Oranje Nassau Roermond. Direct na de oorlog, toen er niets meer over was van de schutterij, heeft hij de vereniging weer op de been gezet. Leo was een schutter uit eikenhout. Overleden op 20 mei in de leeftijd van 87 jaar.

Piet Beckers, officier van schutterij St.-Paulus Vaals. Onverwacht overleden. Begraven met schutterseer op 20 mei 1998.

INHOUDSOPGAVE

Artikel	pag
Colofon + Voorwoord	1
Kopstukken XIII: Drs. F.L.A.J. Wolters	2
Schuttersbuksen onder de hamer	6
St.-Sebastianus Schinnen weer actief	7
Het is een spel, maar wel een serieus spel	11
OLS-Kinrooi op 5 juli 1998	16
Geschiedenis en ontstaan van de	
Zuid-Limburgse Schuttersbond - Deel IV	18
Krantenkoppen	19
Schutterij St.-Sebastiaan As (6)	20
Schutterij 't Heilig Kruis Grevenbicht 325 jaar oud	22
Het 50e Zuid-Limburgs Federatiefeest	29
Onder de schietboom	31
Wijzigingen	36
Maurice Kerkhofs Erebestuurslid ZLF	37
Schietmeester Harie Hensgens onderscheiden	38
Wij feliciteren	39
Wij gedenken	45
Inhoudsopgave / Redactie/Correspondenten	48

Bijlage: Extra nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift

REDACTIE / CORRESPONDENTEN

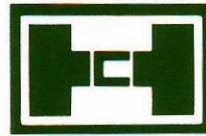
- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers p/a Postbus 1192 6040 KD Roermond; Tel. 0475-492868, fax 0049 2161 5655718.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 0495-544548.
- ★ Jean-Pierre Schobben Palenbergerweg 1 6374 LS Rimburch; Tel/fax. 045-5325570, Mob.Tel 06-53952854. E-mail: jps@hvision.nl.
- ★ Werner Smet Nachtegalenlaan 84 3650 Rotem; Tel. 089-868782.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32 3630 Maasmechelen; Tel. 089-767789.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL Simpelveld; Tel. 045-5442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond E.M.M.: H. Caris Exaten 12 6002 UK Weert; Tel. 0495-524310.
- ★ Correspondente Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84 6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

drukkerij
LIMBURGSCHE POST ^B_V
Beegden

Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden
Postbus 5033
6097 ZG Heel
Telefoon (0475) 57 16 51
Telefax (0475) 57 28 91

- Lid Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen KVGO
- Lid Vereniging Produktbewaking Grafische Industrie VPGI
- Lid Sectie van Producenten van Beveiligd Drukwerk **

Mr Cas van Heugten

ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214
6136 AE SITTARD
Telefoon (046) 452 88 99
Telefax (046) 452 89 00

Algemene rechtspraktijk, civiel recht, strafrecht,
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's,
slachtofferhulp, verkeerszaken, letselschades,
schaderegeling met verzekeringmaatschappijen en
contacten met Duitse en Belgische advocaten.

HERSTEL UW TRADITIE IN ERE: KEVELAERER VAANDELS: RESTAURATIE EN NIEUW.

KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH

Kapellenplatz 27, 47623 Kevelaer 1 / BRD
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om nieuwe vaandels te vervaardigen en oude vaandels te restaureren.

Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en functionele materialen om via hand- of machineborduurwerk en de onmisbare kunsthistorische achtergrond een ambachtelijk werkstuk van allure af te leveren.

U kunt ook contact opnemen met:
Stadelmaier Nijmegen B.V., Postbus 1011, 6501 BA Nijmegen
Telefoon: 024-3224384
Fax: 024-3232255

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR